

Fylkesmannen i Oppland

Årsrapport 2018

Innholdsliste

Innholdsliste	2
1 Fylkesmannens beretning	5
1.1 Overordnet vurdering av samlede resultater, ressursbruk og måloppnåelse	5
1.2 Overordnet framstilling av de viktigste prioriteringer for året	5
1.3 Sentrale forhold internt og eksternt som har hatt betydning for oppnådde resultater	6
1.4 Andre forhold	8
Sted, dato og fylkesmannens signatur	8
2 Introduksjon til embetets hovedtall	9
2.1 Embetet og samfunnsoppdraget	9
2.2 Organisasjon og ledelse	9
2.3 Presentasjon av utvalgte nøkkeltall	10
2.4 Andre forhold	13
3 Årets aktiviteter og resultater	14
3.1 Redegjørelse for, analyse og vurdering av oppnådde resultater	14
Hovedmål 1 - Nasjonal politikk skal være kjent og iverksatt i fylket	14
Hovedmål 2 - Statlig virksomhet på regionalt nivå skal være godt samordnet og legge til rette for gode helhetsløsninger	14
Hovedmål 3 - Rettssikkerhet skal være ivaretatt på en enhetlig måte i fylket og på tvers av embetene	15
Hovedmål 4 - Fylkesmannen skal ta de initiativ som finnes påkrevd og holde sentrale myndigheter orientert om tilstanden i fylket og effekten av statlig politikk	15
3.1.1 Nasjonal politikk skal være kjent og iverksatt i fylket	16
3.1.1.1 En bærekraftig, trygg og fremtidsrettet samfunnsutvikling og arealbruk	16
3.1.1.2 Informasjon og veiledning er tydelig og målrettet	17
3.1.1.3 Fylkesmannen understøtter kommunenes arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap	18
3.1.1.4 Økt kunnskap om sosialtjenesteloven	18
3.1.1.5 Økt tilgjengelighet og kapasitet, samt styrket kvalitet i helse- og omsorgssektoren i kommunene	19
3.1.1.6 Forbedret, forsterket, tverrsektoriell og samordnet innsats på psykisk helse, rus- og voldsfeltet	21
3.1.1.7 Styrket folkehelsearbeid	23
3.1.1.8 Økosystemene i fylket har god tilstand og leverer økosystemtjenester	24
3.1.1.9 Et representativt utvalg av norsk natur skal tas vare på for kommende generasjoner	25
3.1.1.10 Forurensning skal ikke skade helse og miljø	26
3.1.1.11 God økonomiforvaltning i kommunene	26
3.1.1.12 Endringer i kommunestrukturen	27
3.1.1.13 Økt verdiskaping i landbruket	27
3.1.1.14 Bærekraftig landbruk	28
3.1.1.15 Andre oppdrag	29
3.1.2 Statlig virksomhet på regionalt nivå skal være godt samordnet og legge til rette for gode helhetsløsninger	29
3.1.2.1 Den offentlige boligsosiale innsatsen skal være helhetlig og effektiv	29
3.1.2.2 Tilsyn skal være samordnet, målrettet og medvirke til læring og forbedring	29
3.1.2.3 Klimahensyn skal ivaretas i alle sektorer	29

3.1.2.4 Fylkesmannen understøtter nasjonale myndigheters og kommunenes arbeid med flyktningssituasjonen	30
3.1.2.5 God samordning i opprydding av marin forsøpling	31
3.1.2.6 Andre oppdrag	31
3.1.3 Rettsikkerhet skal være ivaretatt på en enhetlig måte i fylket og på tvers av embedene	31
3.1.3.1 Høy kvalitet i veiledning, kontroll, tilsyn og saksbehandling	31
3.1.3.2 Effektiv og korrekt lov- og tilskuddsforvaltning	33
3.1.3.3 Befolkningen har tillit til tjenestene og får ivaretatt sin rett til forsvarlige og nødvendige tjenester	35
3.1.3.4 En effektiv og velfungerende vergemålsforvaltning som ivaretar rettsikkerhet og rettslikhet	37
3.1.3.5 Vergehaber skal ha høy grad av selvbestemmelse og vergemålene skal være individtilpassede	39
3.1.4 Fylkesmannen skal ta de initiativ som finnes påkrevd og holde sentrale myndigheter orientert om tilstanden i fylket og effekten av statlig politikk	39
3.1.4.1 Økt kvalitet og kompetanse i kommunene	39
3.1.5 Gjennomførte evalueringer	39
3.2 Avvik på oppdrag i tildelingsbrevet og/eller faste oppgaver i virksomhets- og økonomiinstruks	39
3.2.1 Tverrsektorielle oppdrag/oppgaver	39
3.2.2 Arbeids- og sosialdepartementet	39
3.2.3 Barne- og likestillingsdepartementet	39
3.2.4 Helse- og omsorgsdepartementet	39
3.2.5 Justis- og beredskapsdepartementet	40
3.2.6 Klima- og miljødepartementet	40
3.2.7 Kommunal- og moderniseringsdepartementet	40
3.2.8 Kunnskapsdepartementet	40
3.2.9 Landbruksdepartementet	40
3.3 Særskilte rapporteringskrav fra tildelingsbrevet	40
3.4 Redegjørelse for, analyse og vurdering av ressursbruk	67
3.5 Samlet vurdering av måloppnåelse i forhold til samfunnsoppdraget og regnskapsresultat	68
3.6 Andre forhold	68
4 Styring og kontroll i embedet	69
4.1 Redegjørelse for vesentlige forhold ved embedets planlegging, gjennomføring og oppfølging	69
4.1.1 Embedets risikostyring	69
4.1.2 Embedets internkontroll, herunder iverksatte tiltak	69
4.1.3 Bemanning, kapasitet og kompetansesituasjonen i embedet	69
4.1.4 Forvaltning av egne eiendeler (materielle verdier)	70
4.1.5 Oppfølging av eventuelle avdekkede svakheter/utfordringer, herunder merknader fra Riksrevisjonen og status for arbeidet med informasjonssikkerhet	70
4.2 Rapportering av andre vesentlige forhold knyttet til personalmessige forhold, likestilling, HMS/arbeidsmiljø, diskriminering, ytre miljø og lignende	70
4.3 Andre forhold	71
5 Vurdering av framtidssutsikter	72
5.1 Forhold i og utenfor embedet som kan påvirke embedets evne til å løse samfunnsoppdraget på sikt	72

5.2 Konsekvenser for embetets evne til å nå fastsatte mål og resultater på lengre sikt	72
5.3 Andre forhold	72
6 Årsregnskap	74

1 Fylkesmannens beretning

1.1 Overordnet vurdering av samlede resultater, ressursbruk og måloppnåelse

2018 har vært et både spennende og krevende år for Fylkesmannen i Oppland. Særlig har virksomheten vært preget av fusjonsprosessen med Fylkesmannen i Hedmark, og det har vært sterkt fokus på å tilrettelegge for gode involverende prosesser for alle de ansatte i de to embedtene. Vi mener vi har fått på plass en organisasjonsmodell som fremmer økt samhandling, koordinering og ledelse på tvers av fag og sektorer. Målbildet er et Fylkesmannsembetet i Innlandet som har en sterk og relevant medspillerrolle i utviklingen av Innlandet i samarbeid med kommunene, fylkeskommunene og andre samarbeidsaktører.

Ved årsskiftet startet nytt embete opp, men sammenslåingen er ikke ferdig. Det gjenstår arbeid med å få på plass lik praksis, arbeidsformer og oppbygging av ny kultur før vi har på plass en organisasjon som løser sitt samfunnsoppdrag på minst like god måte som Fylkesmannen i Oppland og Fylkesmannen i Hedmark har gjort.

Endringsprosessene har vært ressurskrevende for alle, men vi har forventinger om forbedret dialog med kommunene og mer samhandling om gjennomføring av embetsoppdraget og at det vil øke måloppnåelse på sikt.

2018 har vært et år hvor jeg har lagt vekt på kontinuitet og stabilitet fremfor å starte nye satsinger. Når er det er sagt er jeg imponert over de ansattes evne i år til å levere på oppdragene, takle omstilling og også andre uforutsette hendelser som f. eks flom, tørkesommer, vanskelige enkeltsaker med mye medieoppmerksomhet m. v.

For 2018 avlegges et regnskap som viser et mindreforbruk på kr 2 736 950. Av dette utgjør merinntekter på kr 732 250. Mindreforbruket ellers resultat av noe lavere aktivitet enn planlagt, høyere sykepengerefusjoner, samt noe vakanse i stillinger som oppstod i forbindelse med fusjon og omstilling. Planlagt ombygging og tilpasninger av lokaler i forbindelse med fusjonen ble ikke realisert i 2018 og skal gjennomføres i 2019.

1.2 Overordnet framstilling av de viktigste prioriteringer for året

Det årlige tildelingsbrevet og VØI setter mål og resultatkrav for Fylkesmannen og er det viktigste grunnlaget for embedets virksomhetsplaner, men Fylkesmannen er også gitt fullmakt og frihet til å bestemme egne mål. Samlet viser vår rapportering på pkt. 1.2 og 1.3 mye av bredden i våre oppdrag slik de har virket i Opplandssamfunnet.

Overordnede fokusområder for alle avdelinger og overordnet retningsstyrende for aktivitetene vår i 2018 var:

Utsatte barn og unge: Barn og unge som overordnet fokus treffer bredt, langt ut over skole, barnehage og helse og handler også om planarbeid, tilgjengelighet, kultur, inkludering, ressursforvaltning, dagens og morgendagens oppvekstvilkår. En arbeidsgruppe med representanter fra fire avdelinger har arbeidet med dette, både eksternt med konferanser og i planarbeid - og internt med kompetanseheving på tvers.

Bedre arbeid i barnevernet: Barn og unge i fylket skal ha det bra. Tilbake i 2017 hadde barnevernet stor offentlig oppmerksomhet, blant annet fordi Fylkesmannen i et tilsyn i Nordre og Søndre Land fant mange og store avvik fra barnevernlovgivningen. (Saker til 253 barn ble gjennomgått – det var brudd på barnevernloven eller FNs barnekonvensjon i 89 % av sakene.) I 2018 har kommunene arbeidet mye og godt, i videre samarbeid med oss, for å løse utfordringene.

Aktive skoler for å bidra til godt skolemiljø: I 2017 ble Fylkesmannen førsteinstans for å sikre at elever har et trygt og godt skolemiljø. Ved årsskiftet 2017/2018 var 29 saker innmeldt til oss. Ved utgangen av 2018 hadde over 80 elever i Oppland meldt saker. I et møte med kunnskapsminister Jan Tore Sanner rapporterte vi at tilbakemeldinger fra elever og foreldre viser at de blir hørt og tatt på alvor. Arbeidet med disse sakene er tidkrevende for Fylkesmannen, og ytterligere ressurser for å øke kompetanse i sektoren når det gjelder å følge med, undersøke og sette i verk tiltak hadde vært ønskelig.

Oppmerksomheten om å sikre et trygt og godt skolemiljø har også ført til at skolene i enda større grad enn tidligere systematisk har gått inn i dette arbeidet. En undersøkelse Fylkesmannen i Oppland gjorde, viste at mens i overkant av 80 saker hadde kommet til Fylkesmannen, hadde kommunene og fylkeskommunen tatt hånd om 478 saker selv.

Felles møtearena for fagfolk i skole og helse: Hjelp til utsatte barn og unge innebærer ofte å finne gode løsninger hvor mange instanser er involvert. For å bidra til informasjon og dialog på tvers av fagfeltene, inviterte Fylkesmannen i Oppland i 2018 for første gang aktører både fra helsefeltet og fra barnehage/skole til felles konferanse. Det deltok om lag 180 fagfolk fra 19 kommuner spredt over hele fylket.

Integrering og inkludering: Integrering og inkludering er en tverretattlig oppgave for kommunene; skole/barnehage, fritid/tilgjengelighet, inkludering og kulturopplevelse, helse/sosiale rettigheter og bostedsutvikling. Mange av kommunene i Oppland opplever fraflytting, samtidig som sørfylket har vekst og tilflytting. Nye innbyggere er en ressurs og vi må bidra til at kommunene ser mulighetene i integrering og inkludering av nye innbyggere. I 2018 var det 25 år siden Rosemarie Køhn – fortsatt hele Norges Rose – ble Norges og Nordens første kvinnelige biskop. Fylkesmannen var med på å hylle henne for hennes livslange engasjement for en åpen og inkluderende folkekirke, hennes engasjement for de homofile plass og for at hun ønsker mangfoldet velkommen!

Fylkesmannen i Oppland arbeider både på overordnet nivå og konkret i prosjekter med integrering. Fylkesmannen er glad for det gode samarbeidet vi har med mange aktører i dette arbeidet. Her nevnes:

- Vi har oppfordret kommunene til å inkludere bosetting og integrering i kommuneplanene og til å fatte vedtak om bosetting i tråd med anmodningen fra IMDi.

- Integreringsforum, som Fylkesmannen tok initiativ til, understøtter kommunenes arbeid. Deltagere er Fylkesmannen, Fylkeskommunen, UDI, IMDi, KS, Bufetat, Husbanken og politiet. Arbeidsgruppa under Integreringsforum utveksler erfaring og kompetanse.
- Prosjekt «Flyktninger som ressurs», et samarbeid med Høgskolen i Innlandet og tre kommuner i Oppland; Vågå, Sel og Nordre Land, der det vurderes ulike modeller for god samhandling for integrering. Prosjektet er nå i sitt tredje år, og vil avsluttes i 2019.
- I den 11. «Maihaugenkonferansen» med over 400 deltagere fra hele landet, sa kunnskaps- og integreringsminister Jan Tore Sanner at slik konferanse er «landets viktigste». Her settes fokus på bedre integrering og inkludering, og her vises fram tiltak og erfaringer som kan inspirere. Deltagerne arbeider med fagfeltet og kommer fra vidt forskjellige virksomheter på alle nivåer.
- Statsborgerseremonien er kanskje først og fremst en rituell handling for å markere at innvandrere har «blitt norske» ved at de har fått norsk statsborgerskap. For oss som er så heldige å være til stede, er det også en kraftig påminnelse om hva dette kan bety for den enkelte, med både tårer og takksigelser. I 2018 hadde vi den største statsborgerseremoni noensinne; med 650 gjester i Gjøvik fjellhall. De 200 «nye nordmennene» ble født i 38 forskjellige land på kloden og bor nå i en av 21 kommuner i Oppland. Arrangementet har stor synlighet, og bidrar til å løfte integreringsarbeidet.

Kommunedialog: Det er grunnleggende at Fylkesmannen kjenner kommunene godt, og det er også viktig at Fylkesmannen og kommunene har en felles forståelse av utfordringer og målsettinger. Dette er en langsiktig dialog som foregår løpende på fagnivå, og på overordnet nivå.

Fylkesmannen i Opplands regionvise møter med kommunene har vært arrangert en årrekke og stadig endret innhold og form. Formidling av statlig politikk var vesentlig tidligere, nå er det dialog om temaer som opptar både kommunene og Fylkesmannen. Evalueringer viser at dette gir bedre effekt for kommunepolitikere. Møtene ble gjennomført med samtlige utvidede formannskap i januar 2018 – med totalt 230 deltagere. Påtroppende fylkesmann i Innlandet, Knut Storberget, var med på møtene. Fylkesmannens «Kommunebilder 2017» dannet utgangspunkt for dialogen, og disse gjengir Fylkesmannens inntrykk av kommunene og gir et bilde av nåsituasjonen innenfor ulike tjenesteområder hvor kommunen har et handlingsrom eller et utviklingspotensial som det er viktig å ha dialog om. Det ble av ressurs hensyn og omstillingsarbeid ikke laget «Kommunebilder 2018».

Det ble i 2018 også prøvd ut dialogmøter om et utpekt tema med enkeltkommuner. Det skjedde i Nordre Land og Søndre Land, med tverrfaglig samarbeid i arbeidet med barn og unge som tema. Utgangspunktet for møtene var 0-24 oppdraget vårt, der vi skal gi råd og være pådriver for samarbeid og samordning i kommuner i arbeidet for og med utsatte barn og unge og deres familier. Begge kommuner har levekårsutfordringer, som må møtes ved å arbeide helhetlig på tvers av sektorer og etater. Møtene ble planlagt i tett samarbeid med kommunene, og med bred deltakelse fra både kommune og FM. Vår vurdering er at slike møter vil gjøre oss bedre i stand til å drive oppfølging, være dialogpartner og ivareta vår samordningsrolle.

Omstilling og effektive arbeidsmetoder: Omstilling og effektivitet utfordrer vår evne til å utnytte kompetanse og ressurser der de trengs mest til enhver tid i organisasjonen. Her inngår brukerundersøkelser som grunnlag for læring og utvikling og økt bruk av elektroniske løsninger som noen av tiltakene. Ledelsen er viktige pådrivere i dette arbeidet.

Relasjons- og tillitsbasert kultur: Fylkesmannen i Oppland skal være en attraktiv og trivelig arbeidsplass med mulighet for utvikling i et samspill mellom ansatte og ledere. Dette innebærer blant annet tydelig regularitet i medarbeidersamtaler og lønnsamtaler, lav terskel for å gi og motta kollegastøtte, ledere tydelig tilstede i fagarbeid, faglige og sosiale arrangementer som er tilgjengelige og attraktive for alle og nytilsatt opplæring. Dette krever løpende oppfølging i ledermøte, i samarbeidsutvalg og på avdelingsnivå, inkludert som tema til drøfting på avdelingsmøter.

1.3 Sentrale forhold internt og eksternt som har hatt betydning for oppnådde resultater

Oppland er mangfoldig, store og små kommuner, noen vekstkommuner og mange kommuner med utfordring med demografi og befolkningsreduksjon. I kommunereformarbeidet gjennomførte alle kommunene i Oppland gode vurderinger av kapasitet og kompetanse. Vi ser at både innenfor tjenesteproduksjon og samfunnsutvikling er utfordringene mange steder store. Fylkesmannen skal bidra til å sikre gode tjenester for våre innbyggere. For å oppnå dette må vi derfor – i tillegg til vårt overordnede oppdrag som iverksetter av nasjonal politikk i fylket, samordningsmyndighet, rettssikkerhetsmyndighet og informasjonsknutepunkt – drive «skreddersøm». Kommunene har forskjellige behov vi må møte forskjellig. Vi mener å ha gode resultater på flere områder der dialog og veiledning er valgt som strategi. Disse strategiene «setter seg» hos medarbeiderne i økende grad og blir en del av arbeidsmetodikken. Også hos kommuner og organisasjoner er det en forventning om at Fylkesmannen i økende grad bidrar til problemløsning og utvikling gjennom dialog.

Innovasjon i kommunene: Fylkesmannen i Oppland har i mange år vært pådriver for innovasjonsarbeid i det offentlige, blant annet med å gi økonomisk støtte til kommuner som har søkt kunnskap og inspirasjon i innovasjonsstudiet hos HiL (nå HINN). I 2018 ble Senter for innovasjon i tjenesteyting (SIT) etablert som en del av Høgskolen i Innlandet, som med dette ønsker å bli et nasjonalt ledende senter innen offentlig innovasjon. Fylkesmannen er stolt av å ha bidratt som pådriver til studiene. Også i 2018 holdt Fylkesmannen tilbake skjønnsmidler – denne gang 13 mill. kr - til innovasjons- og fornyingsprosjekter som skal bidra til at kommunene kan prøve ut ideer og nye måter å yte tjenester på.

Planarbeidet: Videreføring av samordningsforsøket med vekt på tidlig dialog og befaringer i arealplansaker, har redusert konfliktnivået. Alle saker med unntak av en, ble løst lokalt, uten bruk av meklings eller oversending til departementet. Antall innsigelser er imidlertid ikke gått ned, dette skyldes mange arealdeler og E6-planer med høy kompleksitet, og økte krav til sikring mot ras, skred, flom og overvann samt støy i fortettingssaker.

Vår kanskje mest arbeidskrevende planprosess i 2018 var knyttet til ny E6-trasé forbi Lillehammer. Alle aktører brukte store ressurser i arbeidet med plangrunnlaget. Planarbeidet fordret blant annet et ti timer langt meklingsmøte før partene kom til enighet. Før meklingsmøtet var det uenighet mellom Lillehammer kommune, Statens vegvesen og Fylkesmannen på flere punkter. To av aktørene som tidligere hadde fremmet

innsigelse til planforslaget, NVE og Oppland fylkeskommune, frafalt sine innsigelser. Selve vegtraséen er del av en 80 km firefelts motorvei fra Kolomoen sør for Hamar til Øyer nord for Lillehammer. Etter at meklingen var i havn, minnet jeg om at det hele handlet om mer enn veg og asfalt, men også om utviklingen av Lillehammer; om bomiljøer, vern av landbruksarealer og viktige miljøinteresser.

Hjerkinn vernet: En viktig milepæl for miljøvernet i Norge var at Kongen i statsråd vedtok vern av tidligere Hjerkinn skytefelt. Der det tidligere drønnet bomber og granater, har vi nå fått utvidet nasjonalpark og landskapsvern. Med dette er Stortingets vedtak fra 1999 om å legge ned skytefeltet, tilbakeføre det til naturen og innlemme det i verneområdene på Dovrefjell, langt på vei gjennomført. Det er historisk å verne et tidligere skytefelt. Området er en viktig del av leveområdet for villreinstammen, med viktige trekkorridorer og vandringsrom for villreintrekket rundt Snøhettaområdet.

Informasjonsflyt mellom myndigheter: Fylkesmannen er opptatt av god dialog på tvers av instanser og virksomheter på alle fagområder. Som et ledd i arbeidet for å bedre pasientsikkerheten og bevare tilliten til helsepersonell og helsetjenesten, hadde vi en gjennomgang av 20 tilsynssaker hvor politiet var involvert. Dette var hendelsesbaserte tilsynssaker der tilsynsystema har vært sammenfallende med forhold som er straffbare, og der det straffbare forholdet i saken er et vesentlig grunnlag for tilsynssaken. Vi fant at politiet bare hadde meldt fra til tilsynsmyndigheten i fire av de 20 sakene. Vi ba derfor Politimesteren om å vurdere tiltak for å bedre informasjonsflyten mellom Innlandet politidistrikt og tilsynsmyndighetene, og har fått positiv tilbakemelding.

Rovviltarbeidet: Det var en nedgang i antall erstattede sau og lam på utmarksbeite fra 2017 til 2018; fra ca 3.200 dyr erstattet i 2017 til ca 2.560 erstattede dyr i 2018. Tapsreduksjonen er sammenfallende med den markerte nedgangen vi ser i meldte/påviste skader av fredet rovvilt i løpet av beitesesongen. Vi må tilbake til første halvdel av 1990-tallet for å finne lavere tap enn i 2018.

Beredskapsarbeid i hverdag og i krise: Krisehåndteringsevnen i kommunene og hos andre beredskapsaktører er betydelig bedret de siste årene i Oppland. Fylkesmannens strategi har vært å fokusere på samordning når vi øver, og etablere aktuelle nettverk i akutte situasjoner. Slike ble det mange av i 2018.

Det ble flom i enkelte kommuner våren 2018, og i tre kommuner (Ringebu, Sel og Vågå) ble det satt krisestab. Flere personer ble evakuert i Sel, der både HV og sivilforsvaret var satt inn. Rv3 gjennom Østerdalen var stengt, og det var også fare for at E6 kunne bli stengt. Dermed var det fare for at all nord/sør-tungtrafikk i Sør-Norge kunne stoppe opp. Vi var nøkkelaktør i formidling av informasjon både til og fra kommunene. Fylkesberedskapsrådet i Oppland ble hasteinnkalt, og mange av aktørene i fylkesberedskapsrådet økte overvåkingen sin.

I 2018 var det også en mer lokalt avgrenset flom som i størst grad rammet Skjåk kommune. 94 personer ble evakuert, og flommen gjorde store materielle skader. Justis-, beredskaps- og innvandringsminister Tor Mikkel Wara, kommunal- og moderniseringsminister Monica Mæland og Olje- og energiminister Kjell-Børge Freiberg besøkte Skjåk rett etter flommen, og ble minnet på at lokalkunnskap er det viktigste når slike situasjoner oppstår.

En svært alvorlig konsekvens ble at vannet tok med seg 20 000 m³ glasopor som var lagret ute hos selskapet Glasopor AS i Bismo. Kommunene Skjåk, Lom og Vågå ble berørt. Glasopor (også kalt skumglass) blir framstilt av reint returglass - og det er ikke kjent at utslippet vil føre til fare for forurensning i vann eller til grunnen. Det er oppstått et svært omfattende forsøplingsproblem som er visuelt skjemmende på berørte områder. Hverken oppryddingsarbeidet eller økonomiske forhold rundt dette er avklart.

Flom ble sommeren 2018 avløst av langvarig tørke som skapte fare for skogbrann, tørkeproblematikk for private og ikke minst for landbruket. Fylkesmannen satte tidlig i gang en møteserie på Skype mellom kommunale aktører – hvor brannsjefene sto sentralt – og andre offentlige aktører. Dessuten ble næringsliv som ble berørt, slik som skogsentreprenører, med i denne informasjonsklyngen. Fylkesberedskapsrådet hadde også flere møter. Fylkesmannen erfarte et engasjement og stort samfunnsansvar hos alle aktører og hos privatpersoner. I perioden 8. mai til 12. august ble det innmeldt 142 branntilløp i Innlandet. God beredskap gjorde at det aldri ble noen storbrann. Fylkesmannen fikk entydige positive tilbakemeldinger på møter med god informasjonsflyt og høy håndteringsevne.

I perioden fra 25. oktober til 7. november foregikk NATO-øvelsen Trident Juncture. I Oppland var det Lesja og Dombås som hadde flest «gjestende soldater», om lag 2000, i Lillehammer cirka 1000. Det var også økt press på E6. Med denne øvelsen fikk begrepet «totalforsvar» ny aktualitet. Totalforsvaret innebærer i hovedsak at militære og sivile ressurser sammen må stå for forsvaret av Norge i kriser og krig. Fylkesmannen bidro til dette med en kronikk i flere medier. Fylkesberedskapsrådene både i Hedmark og Oppland (sammenslått til ett 01.01.2019) hadde felles møte som del av storøvelsen som etterfulgte Trident Juncture.

Flest avlingsskader i Norge: Etter tørkesommeren 2018 fikk Oppland snaut 3000 søknader om erstatning for avlingsskadesvikt (på landsplan snaut 14.500). Normalt behandler landbruksavdelingen for Fylkesmannen i Oppland 20-50 slike saker i løpet av et år. Dette innebar en betydelig omprioritering i ressurser for å få arbeidet unna, slik at det etter hvert var 13 medarbeidere som arbeidet på fulltid med å behandle søknadene. I tillegg var det forsterkninger på arkivet.

Vergemålsak ga evaluering: Statens sivilrettsforvaltning (SRF) konkluderer i 2018 med at Fylkesmannen ikke har fulgt vergemålsloven i en sak som ble mye omtalt i media høsten 2016. "Fylkesmannen skulle ha kontaktet vergehavers sønn for å informere om at moren fikk verge, selv om hun ikke ønsket det", skriver SRF i tilsynsrapporten. SRF mener også at Fylkesmannen ikke har fulgt forvaltningsloven godt nok. Da saken ble kjent i Gudbrandsdølen Dagingen (GD) i oktober 2016, førte det umiddelbart til en intern gjennomgang hos Fylkesmannen, og noen endrede rutiner ble innført etter dette. Fylkesmannen ba også SRF, som er Fylkesmannens overordnede på vergemålsområdet, om å gjennomføre en undersøkelse. Det samme ble politiet bedt om, og politiet har i to omganger henlagt saken. Saken føres i januar 2019 som sivil erstatningssak. (Denne er nå avsluttet, og staten ble frifunnet.)

Ny embetsstruktur: Konsekvensen av vedtaket om å slå sammen embetene i Hedmark og Oppland har krevd svært mye av organisasjonen også i 2018. Det har – i begge embeter - vært viktig å sikre bred medvirkning fra alle. Engasjementet var og er fortsatt stort, og de ansattes forventninger til faglighet, ledelse og samhandling ble brukt som inngang til å forhandle frem ny organisasjonsstruktur. I løpet av 2018 har det

deretter blitt besluttet hvilken avdeling/enhet som skulle legges til Hamar, det er foretatt innplasseringer og arbeidet med å tilpasse kontorlokalitetene på Lillehammer og Hamar er kommet godt i gang. Alt i alt ble den krevende prosessen gjennomført etter planen og Fylkesmannen i Oppland var ved utgangen av 2018 "klar" til å retablere seg som Fylkesmannen i Innlandet sammen med Fylkesmannen i Hedmark

Fylkesmannen i Oppland markerte i desember 2018 at fra årsskiftet ville 238 år med «aleneskap» være slutt og embetet i Hedmark og Oppland ville igjen bli ett, slik situasjonen var fram til 1781. Fire fylkesmenn i Oppland, som til sammen har styrt fylkesmannsskuta i 37 år, stilte opp (Knut Korsæth, Kristin Hille Valla, Christl Kvam og undertegnede). Over 200 medarbeidere og andre inviterte gjester deltok.

1.4 Andre forhold

Vi har også i 2018 hatt en fortløpende medieanalyse for å se hvilke saksområder som blir omtalt, og hvordan sakene og embetet fremstilles i media. Dette både for raskt å kunne respondere, og for å kunne gjøre strategiske tiltak for alle deler av fylket gjennom media.

Fylkesmannen i Oppland er i løpet av 2018 omtalt i 3.106 små og store oppslag i media. Dette er en liten nedgang i forhold til tilsvarende tall fra Retriever i 2017. Det er en overvekt av saker i media i Lillehammer/Gudbrandsdalen i forhold til resten av fylket. Et søk på «Fylkesmannen i Innlandet» i desember 2018 viste 249 saker.

Spesielt to saksområder/saker som fikk mange oppslag i lokalmedia: Beredskapshendelser og Kommunedialog/regionmøter.

Sted, dato og fylkesmannens signatur

Lillehammer, 27. februar 2019

Sigurd Tremoen

(sign.)

2 Introduksjon til embetets hovedtall

2.1 Embetet og samfunnsoppdraget

Fylkesmannen i Opplands visjon er: «Til beste for folk og natur i Oppland»

Fylkesmannen er statens representant i fylket, og er administrativt underlagt Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD).

Fylkesmannens samfunnsoppdrag er beskrevet i fylkesmannsinstruksen § 1, første og andre ledd: «Fylkesmannen er Kongens og Regjeringens representant i fylket og skal arbeide for at Stortingets og Regjeringens vedtak, mål og retningslinjer kan bli fulgt opp. Fylkesmannen skal med dette som utgangspunkt virke til gagn og beste for fylket og ta de initiativ som finnes påkrevd.»

Embetet har definert 5 viktige roller som beskriver samfunnsoppdraget:

Som **sektormyndighet** representerer vi mange fagdepartement og direktorat, og skal bidra til at nasjonale mål nås – tilpasset fylkets særtrekk. Brukerne våre skal gjennom dialog og ved annen formidling erfare at vi har god fagkompetanse, forvaltnings-kompetanse og rolleforståelse – og at vi tar hensyn til aktuell lokalkunnskap.

Som **samordningsmyndighet** skal vi bidra til et best mulig samarbeid mellom kommunene, fylkeskommunen og den regionale statsforvaltningen. Opplandssamfunnet vil ha nytte av at offentlige aktører samordner seg. Dette forutsetter helhetsperspektiv, avklarte roller, kunnskap om de andre aktørene og reell vilje til samordning. Fylkesmannen ønsker å fremme en slik kultur blant aktørene, og dessuten etablere og drifte møteplasser der informasjonsutveksling og samordning finner sted.

Som **rettssikkerhetsmyndighet** er vi klageinstans for vedtak som treffes i kommunene og tilsynsmyndighet på viktige velferdsområder som forvaltes av kommunene. Slik skal vi se til at folk får innfridd sine rettigheter. Brukerne våre skal oppleve at de kan lære av tilsyn og klagebehandling og dermed heve sin egen kompetanse. Innbyggerne skal få raske svar med god kvalitet.

Vi har rett og plikt til å **ta initiativ** som er nødvendig for at Oppland skal utvikles på beste måte, vi skal drive utviklingsarbeid på våre fagområder og bidra til næringsutvikling for landbruksnæringen. Opplands egenart og utfordringer legges til grunn når Fylkesmannen tar initiativ og arbeider med utvikling. Dette forutsetter at våre medarbeidere har et helhetlig samfunnssyn, samfunnskunnskap, lokalkunnskap og gjennomføringskraft. Vi skal holde sentrale myndigheter orientert om effekten nasjonal politikk har for Oppland og opplendingene. Klare tilbakemeldinger om utviklingen av opplandssamfunnet skal bygge på kunnskap og analyser. Kunnskapen får vi gjennom dialog på strategiske arenaer og systematiske undersøkelser.

Fylkesmannen skal ha en **organisasjonskultur** bygget på gode relasjoner og tillit, og initiativ og utviklingsarbeid skal verdsettes.

Fylkesmannen i Oppland har på flere områder et utstrakt regionalt samarbeid med de omkringliggende statsetater, fylkeskommune og kommuner. Andre etaters regioninndeling gjør også at det samarbeides og jobbes samordnet mot Hedmark fylke på ulike fagområder.

I 2018 er det jobbet i regionalt forum sammen med Fylkesmennene i Hedmark og Oppland og Fylkeskommunene i Hedmark og Oppland. Samarbeidsforumet "Innlandssamarbeidet" jobber for å styrke innlandets posisjon gjennom samarbeid, deling og utvikling av kunnskap, å se muligheter og være pådriver for utvikling, innovasjon og vekst. Samarbeidet er viktig for å bygge felles kultur og forståelse, og Fylkesmannen prioriterer arbeidet utfra et strategisk mål om å forsterke samordning i innlandsregionen.

Fylkesmannen i Oppland deltar også i et nettverkssamarbeid med embetene i Møre og Romsdal, Hedmark, Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag (5-fylkesmannssamarbeid), der fylkesmennene og de assisterende fylkesmennene møtes en gang årlig.

Fylkesmannen i Oppland har ellers et løpende og utstrakt samarbeid med Fylkesmannen i Hedmark både på ledelses- og fagnivå. I 2018 har omstilling og fusjon stått sentralt og ledergruppene og fagmiljøer har gjennom hele 2018 hatt tett kontakt, ved siden av den lokale omstillingsgruppen LOG, som har vært prosesseier for fusjon.

2.2 Organisasjon og ledelse

Fylkesmannen i Oppland ligger i Lillehammer, sentralt plassert like nord for sentrum i kontorbygget Rosenlund som stod nyoppført i 2015. Ved utgangen av 2018 har embetet 143 antall ansatte fordelt på 126,7 årsverk. Embetet var i 2018 organisert med embetsledelse, bestående av fylkesmannen og assisterende fylkesmann, en samordnings- og beredskapsstab og fem avdelinger. Disse er helse- og sosialavdelingen, oppvekst- og utdanningsavdelingen, landbruksavdelingen, miljøvernavdelingen og administrasjonsavdeling.

Statssekretær Christl Kvam, utnevnt til fylkesmann i 2014, hadde i 2018 fortsatt permisjon fra embetet. Ass. fylkesmann Sigurd Tremoen ble konstituert som fylkesmann den 14. mars 2016 for perioden Kvam er statssekretær, men ikke lenger enn 31.des. 2018. Fagdirektør Eli Blakstad tiltrådte i vikariat som ass. fylkesmann i april 2016. Knut Storberget er utnevnt til ny fylkesmann i det nye sammenslåtte embetet for Fylkesmannen i Hedmark og Oppland fra 1. jan. 2019

2.3 Presentasjon av utvalgte nøkkeltall

Nøkkeltallene i årsrapporten er beskrevet nærmere i tabelldata. Nøkkeltallene krever fortsatt en del manuell bearbeiding, dette gjelder i hovedsak nøkkeltall innenfor HR. Fylkesmannen i Oppland har etter beste evne prøvd å beskrive hva som er lagt til grunn i nøkkeltallene.

Administrativ kostnadsdekning

Betegnelse på rapporteringskrav	Tall i 1000 kr.
Administrativ kostnadsdekning	4 841

Administrativ kostnadsdekning har økt med 662.000 fra 2017. Dette har sammenheng med noe mer finansiering av medarbeidere over fagmidler og økt andel administrativ kostnadsdekning på vergemålsområdet.

Budsjettavvik

Betegnelse på rapporteringskrav	
Budsjettavvik (kr)	2 737.0
Budsjettavvik (%)	2.6 %

Embetet har en liten økning budsjettavvik sammenlignet med 2017. Dette har sammenheng med noe vakanser i omstilling, sykepengerefusjoner og noe høyere administrativ kostnadsdekning. Sammenlignet med øvrige embeter er avviket omtrent på gjennomsnittet av alle embetene.

Driftsutgifter og lønn

Driftsutgifter	102 597.0
Lønn 052501	83 814.0
Lønnsandel av driftsutgifter	81.7 %

Sammenlignet med 2017 er lønnsandel av driftsutgifter marginalt høyere. Embetets lønnsandel ligger litt under gjennomsnittet for alle embetene.

Husleie

Husleie (tall i 1000 kr)	13 578
Husleie (% av driftsutgifter)	13 %

Det er ingen endring i avtalene fra 2017 til 2018, de er kun indeksregulert. Andel husleie av driftsutgiftene viser en liten nedgang fra 2017. Dette har sammenheng med litt lavere driftsutgifter knyttet til husleien (kontogruppe 63). Sammenlignet med andre embeter er husleieandelen litt over gjennomsnittet. Det er ikke helt relevant å sammenligne dette, da prisene vil variere i de ulike leiemarkedene.

Journalposter

Betegnelse på rapporteringskrav	Journalposter totalt	Antall journalposter i ePhorte	Antall journalposter i vergemåls-ePhorte
Antall journalposter	79 789	45 361	34 428

I 2017 var antall poster: 38451. Økningen skyldes den store mengden søknader om erstatning for avlingssvikt, disse utgjør ca. 9000 journalposter. Trekker man det fra ses en nedgang. Dette er bl.a. p. g. a stans av ePhorte medio desember pga. fusjon. I vergemåls-ePhorte kan ikke tall for Oppland tas ut. Da Hedmark og Oppland ble slått sammen ved årsskiftet laget ikke SRF periodeskille, så tallet 34428 er samlet for Hedmark og Oppland ved årsskiftet.

Regnskapstall sortert på poster

Betegnelse på rapporteringskrav	2018
052501	102 579
052521	8 728
Post 01 (unntatt 052501)	16 181
Post 20-29 (unntatt 052521)	47 870
Post 30-39	8 707
Post 40-49	0
Post 60-69	91 267
Post 70-79	16 377
Post 80-89	1 687

Årsverk

Betegnelse på rapporteringskrav	2018
Totalt antall årsverk pr. 31.12.	126.7
Totalt antall årsverk for kvinner pr. 31.12.	73.5
Totalt antall årsverk for menn pr. 31.12.	53.2
Totalt antall årsverk for faste stillinger pr. 31.12.	126.7
Totalt antall årsverk for midlertidige stillinger pr. 31.12.	17.2
Sum andel administrasjon	13.2 %
Økonomi	3.1
Lønn	0.9
IKT	2.1
Personal	2.5
Arkiv	6.3
Resepsjon/sentralbord	1.8
DFØs definisjon av årsverk er benyttet.	

Grenseoppgang mellom fag og administrative oppgaver er krevende. Når det kommer til lederne har vi lagt til grunn at det i hovedsak spørres etter ressurser som blir brukt for å legge til rette for at ansatte og ledere kan løse sine faglige oppgaver. Hos FMOP er administrative funksjoner lagt til administrasjonsavdelingen. I nøkkeltallene finner man derfor bare igjen ansatte i adma samt ledere. Adm. sjef sin ressurs er fordelt på personal/HR og økonomi. Nestleder er lagt i sin helhet på personal, da det er vanskelig å skille ut hva som brukes på andre områder. Innkjøp inngår i økonomi. På arkivet har vi hatt ekstra ressurser inne for å bistå i avlevering og forberedelser ifm fusjonering.

Turnover

Betegnelse på rapporteringskrav	2018
Turnover i prosent	5.7 %
Gjennomsnittlig antall ansatte	140.0
Totalt antall ansatte som sluttet (eksludert de som gikk av med pensjon) i løpet av året og ble erstattet	8.0
Totalt antall ansatte som sluttet	23.0
Herav ansatte som sluttet grunnet pensjonering	0.0
Herav ansatte som sluttet grunnet andre årsaker	23.0

Turnoveren er høy i år fordi mange ansatte ble overført til FMFA (og ikke erstattet).

Sykefravær

Betegnelse på rapporteringskrav	Dager/Prosentdel
Sum totalt sykefravær (legemeldt og egenmeldt)	1 594.0
Prosent sykefravær (legemeldt og egenmeldt)	4.6 %
Sum totalt sykefravær menn (legemeldt og egenmeldt)	414.0
Prosent sykefravær menn (legemeldt og egenmeldt)	2.9 %
Sum totalt sykefravær kvinner (legemeldt og egenmeldt)	1 180.0
Prosent sykefravær kvinner (legemeldt og egenmeldt)	5.8 %
Antall legemeldte sykedager for menn	285.0
Prosent legemeldte sykedager for menn	2.0 %
Avtalte arbeidsdager for menn	14 213.0
Antall legemeldte sykedager for kvinner	848.0
Prosent legemeldte sykedager for kvinner	4.2 %
Avtalte arbeidsdager for kvinner	20 348.0
Antall egenmeldte sykedager for menn	129.0
Prosent egenmeldte sykedager for menn	0.9 %
Antall egenmeldte sykedager for kvinner	332.0
Prosent egenmeldte sykedager for kvinner	1.6 %

Det totale sykefraværet er marginalt høyere enn i 2017, men fremdeles lavt. 4,6 prosent inkludert egenmeldinger er omtrent midt på treet sammenlignet med øvrige embeter.

Likestilling

Betegnelse på rapporteringskrav	Antall kvinner	Andel kvinner	Antall menn	Andel menn	Årslønn kvinner	Årslønn menn	Andel kvinners lønn av menns lønn
Totalt i virksomheten	87.0	60.8 %	56.0	39.2 %	556 024.0	596 494.0	93.2 %
Kategori 1: Embetsledelse/Dir/Admsjef	4.0	50.0 %	4.0	50.0 %	870 346.0	909 709.0	95.7 %
Kategori 2: Seksjonssjef/Ass dir	5.0	55.6 %	4.0	44.4 %	779 765.0	675 957.0	115.4 %
Kategori 3: Saksbehandler 1	49.0	55.7 %	39.0	44.3 %	546 285.0	594 039.0	92.0 %
Kategori 4: Saksbehandler 2	12.0	75.0 %	4.0	25.0 %	504 430.0	540 862.0	93.3 %
Kategori 5: Kontorstillinger	11.0	73.3 %	4.0	26.7 %	458 118.0	433 125.0	105.8 %
Kategori 6: Fagarb. stillinger	3.0	100.0 %	0.0	0.0 %	397 000.0	0.0	Infinity %
Kategori 7: Lærlinger	0.0	0.0 %	1.0	100.0 %	0.0	267 600.0	0.0 %

Kvinnens andel av lønns menn var per 31.12.18 93,2 prosent. Dette er noe lavere enn i 2017, da den var 94,2 prosent. Den største negative utviklingen har vært i saksbehandler 1-gruppen. Sannsynligvis har dette skjedd ifm tilsetning og fratredelse. Sammenlignet med andre embeter ligger vi midt på treet.

HR

Betegnelse på rapporteringskrav	2018
Sum antall ansatte	143.0
Antall kvinner	87.0
Antall menn	56.0
Sum antall deltidsansatte	10.0
Antall deltid kvinner	8.0
Antall deltid menn	2.0
Sum antall deltidsansatte grunnet omsorg jf.AML §10-2, fjerde ledd og HTA § 20	1.0
Antall deltid kvinner, omsorg	1.0
Antall deltid menn, omsorg	0.0
Sum antall midlertidige ansatte	21.0
Antall kvinner, midlertidig	16.0
Antall menn, midlertidig	5.0
Sum antall ansatte med personalansvar	12.0
Antall kvinner, personalansvar	6.0
Antall menn, personalansvar	6.0
Sum antall ansatte	143.0
Antall ansatte under 20 år	1.0
Antall ansatte 20 - 29 år	15.0
Antall ansatte 30 - 39 år	21.0
Antall ansatte 40 - 49 år	34.0
Antall ansatte 50 - 59 år	34.0
Antall ansatte over 60 år	38.0
Sum antall ansatte i foreldrepermisjon	4.0
Antall kvinner i foreldrepermisjon	4.0
Antall menn i foreldrepermisjon	0.0

Tallene er her ganske like med fjorårets tall. Antall midlertidige ble redusert fra 01.01.19 ifm fusjonering.

2.4 Andre forhold

Ingen særskilte forhold.

3 Årets aktiviteter og resultater

3.1 Redegjørelse for, analyse og vurdering av oppnådde resultater

Hovedmål 1 - Nasjonal politikk skal være kjent og iverksatt i fylket

Fylkesmannen har inntatt en offensiv holdning i det regionale klimaarbeidet og diskusjoner om bærekraftige by- og regionutvikling. Av den grunn er Fylkesmannen invitert inn i regionale samarbeidsprosjekter som bl.a. ATP Mjøsbyen. Fylkesmannen arrangerte fire regionale samlinger for alle kommunene i 2018, med hovedvekt på ny klimagass-statistikk, og med informasjon om bl.a. ny SPR for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning. Vi har gjennom egne møter med kommunene bidratt til at alle har utarbeidet og senere revidert sine klimahandlingsplaner. Vel 88% av kommunene fyller kravene til SPR for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning. Denne innsatsen har videre ført til at kommunene gjennom Klimasats har mottatt til sammen 6,5 mill. kr. til 18 prosjekter, bl.a. til Klimapositivt hytteliv på Lygna og "Den dyktige bonden" på Hadeland.

Den 20.4.2018 vedtok Kongen i statsråd å verne tidligere Hjerkinnskytefelt. Vernet er særlig viktig for å sikre leveområdet for villreinstammen, med viktige trekkorridorer og vandringsrom for villreintrekket rundt Snøhettemassivet, samtidig som en vil ivareta friluftslivet og beiteinteressene i landbruket på en god måte. Stortingsvedtaket fra 1999 blir endelig oppfylt når Forsvarsbygg blir ferdig med norgeshistoriens største naturrestaureringsprosjekt ved utgangen av 2020. Samlet innebærer verneforslaget nytt vern av ca. 175 km² i Dovre og Lesja kommuner, Oppland fylke.

Alle barnehagemyndigheter er fulgt opp med tanke på at barnehagene skal ha tatt i bruk ny rammeplan. Av totalt 214 barnehager i Oppland i 2016, deltok 209 av disse i implementeringsarbeidet. Fem barnehager i to kommuner deltok ikke. Fylkesmannen har gjennom kontakt med barnehagemyndighet i disse kommunen fått bekreftelse på at barnehagene arbeider med implementering av ny rammeplan.

Innen helse- og velferdsområdet bidrar fylkesmannen til å iverksette nasjonal politikk gjennom informasjon, kurs, veiledning og kontaktmøter på mange ulike arenaer. Vi er opptatt av å bidra til at pasienter og brukere opplever at det samlede tjenestetilbudet er helhetlig og koordinert. Fylkesmannen har gjennomført to dialogmøter med administrativ og politisk ledelse hvor 0-24 samarbeidet var tema. En tverrfaglig sammensatt gruppe fra Fylkesmannen møtte formannskapet og aktuelle ledere i kommunene.

På barnevernsområdet er det gjennomført 4 dialogmøter med barnevernstjenesten, to av disse var interkommunale, totalt er det gjennomført møter med 8 kommuner. Fylkesmannen vurderer at denne formen for dialog er nyttig for både kommunene og Fylkesmann. Fylkesmannen har arbeidet for at kommunene skal etablere en forsvarlig akuttberedskap i alle kommuner, gjennom informasjon på samlinger, brev til kommuneledelsen, veiledning og oppfølging. I tillegg har dette vært et naturlig tema i dialogmøtene med kommunene.

På landbruksområdet er kommunene førstelinja i forvaltningen, og har dermed fokus i Fylkesmannens arbeid med formidling av nasjonale forventninger og politikk. Det legges vekt på tett dialog, veiledning, kurs og fagsamlinger, samt den daglige oppgaveløsingen og kontakten med kommunene. Fylkesmannen har fokus på mulighetsrommet for landbruksproduksjon for alle kommunene. Dette gjelder produksjoner innen både jord, skog og landbruksbaserte næringer.

Innen samfunnssikkerhet og beredskap holdes det jevnlig møter med kommunene, fylkesberedskapsrådet og andre beredskapsaktører. Det legges vekt på nettverksbygging, kjennskap og kunnskap om våre samarbeidspartnere. Vi anser dialog og tidlig innsats og forebygging (øvelser og tilsyn) til å være avgjørende for krisehåndteringsevnen i fylket.

Hovedmål 2 - Statlig virksomhet på regionalt nivå skal være godt samordnet og legge til rette for gode helhetsløsninger

Fylkesmannen samarbeider med NAV fylkesleddet i forskjellige fora. Disse er NAV-forum, samarbeidsforum og kompetanseforum. Forumene har faste møter og faste deltakere. Deltakere i kompetanseforum kan variere.

På miljøområdet har Fylkesmannen tett kontakt med de andre regionale statsetater og Oppland fylkeskommune i vår oppfølging av kommunene og i enkeltsaksbehandling.

På helse og sosialfeltet arbeider Fylkesmannen i et tett samarbeid med regional stat, slik som fylkesleddet i Nav, Bufetat, Sykehuset Innlandet og statlige kompetansesentra. Ved å skape felles dialogarenaer for regional stat med kommunene, som ofte er felles arenaer for både Hedmark og Oppland, bidrar vi til å samordne statlig politikk slik at dette kommer brukere av tjenestene til gode med helhetlige løsninger uavhengig av hvor i regionen de bor.

Sentralt i fellesoppdraget om utsatte barn og unge (0-24) er at Fylkesmannen skal samordne embetet internt. For å ivareta dette på en best mulig måte har Fylkesmannen i Oppland etablert en tverrfaglig barn- og unge gruppe, som består av representanter fra Helse- og sosialavdelingen og Oppvekst- og utdanningsavdelingen.

Utsatte barn og unge var ett av fem fokusområdene for Fylkesmannen i 2018. Samordningsoppgaven til Fylkesmannen knyttet til utsatte barn og unge er nærmere beskrevet under punkt 3.3 (rapporteringskrav 7.3.10.1.1)

På landbruk og miljøområdet er det godt samarbeid med Innovasjon Norge, gjennom bl.a. det Regionale partnerskapet. Samarbeidet og samordningen med Statens kartverk ivaretas innenfor en rekke fora (Norge digitalt, Geovekst, Temadata innlandet, lederforum GIS m.v.) og fungerer godt. Det er også etablert et løpende samarbeid med Mattilsynet når det gjelder det nasjonale målet om matsikkerhet, herunder trygg mat og god dyrevelferd. Dette vil også utvikles videre med dialogmøter på regionnivå.

Fylkesberedskapsrådet brukes aktivt i håndtering og forebygging av uønskede hendelser. I 2018 har fylkesberedskapsrådet vært brukt både ifm forberedelse til en eventuell vårflo, og fortløpende gjennom sommeren ifm skogbrann- og tørkehendelsen. I tillegg er det samordnet fortløpende ved flere IKT-hendelser gjennom året. Vår erfaring er at samordningen er blitt vesentlig bedre de siste år pga flere hendelser og mer fokus på beredskap. Fylkesberedskapsrådet har vist seg å være et effektivt og dynamisk verktøy for å samordne regionale statsetater og virksomheter med beredskapsansvar.

Hovedmål 3 - Rettssikkerhet skal være ivaretatt på en enhetlig måte i fylket og på tvers av embetene

Rettssikkerhetsarbeid utgjør hovedtyngden av Fylkesmannens arbeid innen helse, omsorg, sosiale tjenester i Nav, vergemål og barnevern. Klagesaksbehandling og tilsynssaker skal sørge for at enkeltpersoners rettigheter ivaretas. Innen helse- og omsorgsområdet har vi i 2018 en bedring i saksbehandlingstiden på rettighetssaker, men har over tid hatt en utfordring med lang saksbehandlingstid på tilsynssaker. Embetet iverksatte tiltak for å bedre dette og antall restanser og saksbehandlingstid gikk den mot slutten av året.

Planlagt tilsyn gjøres for å sikre etterlevelse av myndighetskrav på tjenesteområder med høy risiko for svikt og er spesielt viktig der brukere av tjenestene sjelden klager, slik som for tilrettelagte tjenester for personer med psykisk utviklingshemming. I planlagt tilsyn prioriterer vi disse områdene, med styrket involvering av brukere av tjenestene. Vi opplever at dette er godt mottatt av brukerne og at det gjør tilsynet mer treffsikkert og relevant.

Fylkesmannen i Oppland har ikke oppfylt poengkravet for tilsyn etter barnehageloven og opplæringsloven. Kravet var på 52 poeng, mens det ble gjennomført tilsyn tilsvarende 48 poeng. Det ble bare gjennomført ett tilsyn med introduksjonsloven. Kravet var to. Dette er nærmere forklart i kapittel 3.3 (kapittel 7.3.8.1 i Tildelingsbrevet) og i kapittel 3.1.3.1 i årsrapporten.

Vi mener at kompetansen på lovverket som gjelder for opplæring og barnehage har vært god, og at kvaliteten på saksbehandlingen har vært god. Vi har slitt med for lang saksbehandlingstid innenfor håndhevingsordningen for skolemiljø saker og klager på tilskudd fra kommuner til private barnehager. Vi har fokus på å bringe denne ned i 2019.

Både den utvidede barnehage- og skoleledersamlingen i november og to kommunemøter høsten 2018 hadde tverrfaglig samarbeid har også vært positive erfaringer. Fylkesmannen i Oppland endret noe på gjennomføring av kommunedialog-arbeidet mot slutten av 2018. Tjenester for utsatte barn og unge og deres familier var tema for to møter mellom FMOP og enkeltkommuner. Fra FMOP møtte embetsledelsen samt fagdirektører og saksbehandlere fra Helse og sosial og Oppvekst og utdanning. Fra kommunene møtte ordfører, rådmann, formannskap og kommunaldirektører/tjenesteledere for barnehage, skole, helse og sosial. I begge kommuner kretset dialogen rundt lokalt tjenestetilbud, hvordan kommunene arbeider med å samordne sine tjenester for å redusere belastningen på barn og deres familier, hvordan dialogen skal foregå fra og til kommunen, og hvordan sørge for at barn og unges stemme kommer fram og får en betydning i saksbehandling og utvikling av tjenester. Tilbakemelding på denne kommunedialogen var udelt positiv, med åpenhet og tillit mellom kommune og embete som viktigste stikkord for dialog og meningsutveksling. Begge kommuner ønsket at denne typer møter skulle videreføres.

På miljøvernområdet har det vært fokus på å delta på ulike møteplasser fylket, og gjennom egne temamøter gi veiledning for å styrke kompetansen i kommunal miljøvernforvaltning. Fylkesmannen har etter risikovurdering gjennomgått dispensasjoner etter motorferdselloven i Nord-Gudbrandsdalen og Valdres, jf. 3.1.4.1.15.

Klagesaksbehandling er en viktig del av rettsikkerheten. I hovedsak er embetet innenfor fristene i forvaltningsloven, men enkelte områder har for lang saksbehandlingstid. Dette gjelder spesielt klagesaker etter plan- og bygningsloven. Det er tatt ytterligere grep for å redusere saksbehandlingstiden i 2018.

På landbruksområdet har det vært fokus på kurs- og veiledning for å styrke kompetansen i kommunal landbruksforvaltning. Risikobasert kontrollplan for 2018 ble utarbeidet. Det ble imidlertid ikke gjennomført forvaltningskontroller av kommunene i Oppland grunnet stor mengde søknader om erstatning for avlingssvikt etter tørke sommeren 2018, jf. brev til LMD av 21.11.2018 om "*Prioritering av søknader om erstatning for avlingssvikt - konsekvenser for måloppnåelse*".

Løpende saksbehandling innen fri rettshjelp har blitt gjennomført som planlagt. Innen vergemål har det vært fokus på løpende saksbehandling samt samtaler med vergetrengende. På grunn av manglende ressurser har vi ikke nådd målet innen opprettelser av vergemål og klagesaksbehandling.

Hovedmål 4 - Fylkesmannen skal ta de initiativ som finnes påkrevd og holde sentrale myndigheter orientert om tilstanden i fylket og effekten av statlig politikk

Fylkesmannen er med og har tatt initiativ til flere framtidrettede planer i 2018:

Vi er med i utformingen av en areal- og transportstrategi for Mjøsbyen. Formålet er å styrke Innlandet for framtida og skape attraktive byer/bo- og arbeidsregioner som motor for vekst og utvikling.

Arbeidet med Regionplan for Lågen ble startet i 2013 etter flommen i Gudbrandsdalen i et samarbeid med Fylkeskommunen, NVE og oss. En hydrologisk modell har bidratt til å kartlegge hvor det er mest effektivt å gjøre tiltak i Lågen for å redusere faren for – og konsekvensen av – en ny flom samtidig som miljøet ivaretas. Planen er den første i sitt slag i Norge som så grundig analyserer mulige tiltak i et vassdrag og har også fått EU midler.

Villreinutfordringen: I 2018 gjorde Sigurd Tremoen sammen med kollega Sigbjørn Johnsen i Hedmark noe så uvanlig som å sende en bekymringsmelding om framtida for villreinen i Rondane til klima- og miljøminister Ola Elvestuen. Det er «bit-for-bit-endringer» som bekymrer. Og selv om situasjonen i Rondane ikke er akutt, har utviklingen de siste tiårene gitt økende mengde inngrep, forstyrrelser og

fragmenterte leveområder. Bekymringsmeldingen ble fulgt opp med et møte mellom statsråden og et 20-talls aktører i villreinforvaltningen på Hjerkin i august.

I Norge finnes 90 prosent av villreinen i verden og vi er internasjonalt forpliktet til å ta vare på arten. Samtidig viser forskning fra NINA at reinens leveområde blir stadig mer fragmentert. Flere medarbeidere hos Fylkesmannen i Oppland har i ulike fora spredt faginformatjon om faren for at det samlede presset på villreinen blir for stor. Som fylkesmann støtter jeg denne bekymringen. Villreinen er en art som var livsviktig for våre forfedre. I dag er det vi som er livsviktige for den. Den er en viktig del av vår historie og vår nasjonale identitet.

Utfordringen med forvaltning av villreinen er grunn til at Fylkesmannen i 2018 sendte kommuneplan for Ringebu kommune til Kommunal- og moderniseringsdepartementet for endelig avgjørelse. Konflikten rundt utbygging og villrein ble avdekket tidlig i planarbeidet, og partene kom ikke til enighet lokalt. Både fylkeskommunen og Fylkesmannen hadde innsigelser til planer om ny hyttebygging nær villreinens leveområde flere steder i kommunen.

Kompetanseheving for skoleeiere: Når det gjelder den desentraliserte ordningen for kompetanseutvikling, har Fylkesmannen lagt til rette for samarbeid mellom skoleeiere og Høgskolen i Innlandet i en sentral koordineringsgruppe der skoleeierne i alle regionene er representert sammen med HINN og utdanningsorganisasjonene. I 2018 er gruppa utvidet med representanter fra fylkeskommunen, en representant fra Foreldreutvalget, en fra KS og en fra Elevorganisasjonen. Ute i regionene er det etablert samarbeidsforum der alle kommunene deltar. Friskolene er også invitert inn, men deltar i liten grad.

På barnehageområdet har Fylkesmannen etablert samarbeidsforum på fylkesnivå. Aktørene er barnehagemyndighet og -eiere, UH-sektor, fagorganisasjoner og Fylkesmannen. Fylkesmannen har tatt utgangspunkt i seks velfungerende regionnettverk og bygd videre på disse.

Når det gjelder mer informasjon om arbeidet med desentralisert kompetanseutvikling i grunnopplæringen, og tiltak som gjelder skolemiljø og fagfornyelsen, viser vi til kap 3.3 (kapittel 7.3.8.5 i Tildelingsbrevet), Når det gjelder Regional ordning for kompetanseutvikling i barnehagene, så viser vi også til kapittel 3.3 (kapittel 7.3.8.6 i Tildelingsbrevet).

Fylkesmannen har i 2018 tatt initiativ til å bedre ekomberedskapen i fylket. Vi har sammen med enkelte kommuner, DSB og KS vært på møte med justisministeren for å beskrive utfordringene med økende ekom utfall. Økt robusthet, god varsling og gode beredskapsplaner er avgjørende. Dette initiativet vil følges opp i 2019.

3.1.1 Nasjonal politikk skal være kjent og iverksatt i fylket

3.1.1.1 En bærekraftig, trygg og fremtidsrettet samfunnsutvikling og arealbruk

Følges opp gjennom aktiv satsing på www.planoppland.no, regionalt planforum, regionale planarbeid, kommunebilder, innspill til kommuneplanens samfunnsdel og arealdel, kompetansetiltak rettet mot politikere, administrasjon i kommunene og plankonsulentfirmaer samt gjennom å sjekke ut/besvare alle oppstartvarsler og sørge for nødvendig tidlig dialog ut fra dette.

Planprosesser – formidling av nasjonale og regionale hensyn (fra kapittel 3.1.1.1.1 i TB)

Rapportere på

FM har hatt dialog med og formidlet nasjonale og regionale hensyn til alle kommuner i fylket, og deltar aktivt i regionalt planforum.

Gjennomført. Bruk av regionalt planforum vektlagt som ledd i samordning av innsigelser. I 2018 var det flere ekstraordinære planforum pga. fulle ordinære møtedager. Nasjonal politikk også formidlet og iverksatt gjennom kompetansetiltak, www.planoppland.no, forventningsbrev, kommunebilder og aktiv løpende dialog.

Kommunale og regionale planer med tidlig medvirkning (fra kapittel 3.1.1.1.2 i TB)

Rapportere på

Andel relevante kommunale og regionale planer med tidlig medvirkning: 100 %.

Andel relevante kommunale og regionale planer med tidlig medvirkning i Oppland: 100%.

Mekling i planer med uløste innsigelser (fra kapittel 3.1.1.1.3 i TB)

Rapportere på

Mekling i planer med uløste innsigelser: 100 %.

Mekling i planprosesser med uløste innsigelser

Resultatmål	Differanse	Resultat
100 %	0 %	100 %

Reduksjon i omdisponering av dyrka jord (fra kapittel 3.1.1.1.1.5 i TB)**Rapportere på**

Gradvis reduksjon i omdisponering av dyrka jord frem mot 2020, i tråd med det nasjonale jordvernmålet.

Etter det nye jordvernmålet om ikke omdisponering av mer enn 4000 daa dyrka jord /år innen 2020 vil det innebære at Oppland i gjennomsnitt ikke skal omdisponere mer enn 200 daa dyrka jord/år innen 2020.

Fylkesmannen har fremmet innsigelser knyttet til jordvern i flere saker. Fylkesmannen har uttalt seg i høringer av dispensasjoner, samt påklaget dispensasjonsvedtak i vedtak fattet av kommunen.

Reduksjon i omdisponering av dyrka jord

2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
391.0	264.0	303.0	725.0	180.0	305.0	128.0	669.0	217.0	83.0

Alle kommuner har planprogram som redegjør for hvordan boligsosiale utfordringer (fra kapittel 3.1.1.1.1.6 i TB)**Rapportere på**

Alle kommuner har planprogram som redegjør for hvordan boligsosiale utfordringer og løsninger skal ivaretas.

Vår erfaring tilsier at det er ikke mange kommuner i Oppland som har planprogram som redegjør for hvordan boligsosiale utfordringer og løsninger skal ivaretas. Det er derimot flere kommuner som har en boligsosial handlingsplan. Boligsosiale hensyn har vi hatt som tema ved våre høringsuttalelser ved kommunale planer. Vi skal jobbe videre med dette i 2019, gjennom blant annet planarbeidet på embetet.

De statlige planretningslinjene er lagt til grunn i alle relevante planer (fra kapittel 3.1.1.1.2.1 i TB)**Rapportere på**

De statlige planretningslinjene er lagt til grunn i alle relevante regionale og kommunale planer.

De statlige planretningslinjene følges opp både under varsel om oppstart og høringer. Eventuelle innsigelser og frarådingen begrunnes i statlige føringer.

Vurdering av samfunnssikkerhet i plan (fra kapittel 3.1.1.1.4.1 i TB)**Rapportere på**

Alle planer etter plan- og bygningsloven er vurdert med hensyn til samfunnssikkerhet, herunder klimaendringer.

Alle kommuneplaner og de største reguleringsplanene er vurdert med tanke på klimaendringer. Alle vurderinger knyttet til klimatilpasning i arealplanleggingen gjøres i tett samarbeid med NVE

3.1.1.2 Informasjon og veiledning er tydelig og målrettet**Skole og barnehage**

Fylkesmannen i Oppland ser virkemidlene informasjon og veiledning i sammenheng med tilsyn og klagebehandling. Alle virkemidlene er relevante for å øke kompetansen, kvaliteten og regelverksetterlevelsen i vår sektor. Vi prøver å basere informasjon og veiledning på risiko- og sårbarhetsvurderinger, slik at informasjonen blir mest mulig tydelig og målrettet.

Oppfølging av bhgmynd med bhgeiere som ikke har tatt i bruk rammeplan (fra kapittel 3.1.1.2.1.1 i TB)**Rapportere på**

Alle barnehagemyndigheter med barnehageeiere som ikke har tatt i bruk ny rammeplan, skal ha fått nødvendig oppfølging.

Av totalt 214 barnehager i Oppland i 2016, deltok 209 av disse i implementeringsarbeidet. Fem barnehager i to kommuner deltok ikke. Fylkesmannen har gjennom kontakt med barnehagemyndighet i disse kommunen fått bekreftelse på at barnehagene arbeider med

implementering av ny rammeplan.

3.1.1.3 Fylkesmannen understøtter kommunenes arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap

Helhetlig og samordnet arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap ivaretas i forbindelse med rutinemessige møter i fylkesberedskapsrådet og planlegging og gjennomføring av kommuneøvelser.

Samordning:

Det har vært flere større hendelser i Oppland i 2018 der fylkesmannen har hatt en samordningsrolle:

- Forberedelser og håndtering av vanlig vårflo i Lågen
- Håndtering av skogbrannfare og vannmangel
- Ekom-hendelse i tre kommuner i Norddalen på grunn av kraftig vind
- Vinstra drapet
- Flom i Skjåk med evakuering av ca 100 personer

Fylkesmannen har i flere av disse hendelsene benyttet Fylkesberedskapsrådet, og hatt jevnlig møter på Skype med hele eller deler av rådet. DSB og kommunene har også vært invitert til disse møtene for å ivareta felles situasjonsforståelse og vertikal samordning.

Øvelser:

I 2018 var det ikke fullskalaøvelser i regi av øvingsutvalget i Oppland på grunn av NATO-øvelsen Tridjent juncture. I den forbindelse hadde fylkesmannen tett kontakt med de berørte kommunene og fylkesberedskapsrådet. Ukentlige møter i månedene før øvelsen og under øvelsen. I forbindelse med CPX øvelsen ble det også Fylkesberedskapsrådet øvet.

Fylkesmannen i Oppland hadde også ansvaret for presse- og mediaspillet på helseberedskapsøvelsene på Tynset og Elverum.

Vi hadde kommuneøvelser i 14 av 26 kommuner. På bakgrunn av sammenslåingen i 2019 der Fylkesmannen skal øve 48 kommuner, så valgte vi å prøve nye måter å øve på som gikk på å øve flere kommuner samtidig. Vi øvde en region (6 kommuner) i en spilløvelse hvor to kommuner samarbeidet på samme scenario. De andre fire kommunene var observatører. Formøte, dialog under øvelsen og sluttmøte ble gjennomført på Skype. I en annen region (5 kommuner) ble det kjørt en tabletop øvelse der alle kommunene jobbet seg gjennom samme scenario. Også her hadde kommunene kontakt gjennom Skype. I tillegg gjennomførte vi en spilløvelse i Jevaker kommune der Lunner og Gran var med å lage øvelsen, satt i spillstab og var observatører.

Tilsyn med kommunal beredskapsplikt (fra kapittel 3.1.1.3.1.1 i TB)

Rapportere på

På bakgrunn av bestemmelser i sivilbeskyttelsesloven og forskrift om kommunal beredskapsplikt, skal Fylkesmannen gjennomføre tilsyn med kommunal beredskapsplikt i ¼ av kommunene. Kommuner for tilsyn velges ut på bakgrunn av en vurdering av risiko og vesentlighet.

Fylkesmannen hadde tilsyn med 5 kommuner i 2018. Kommunene ble valgt ut på bakgrunn av en vurdering av risiko og vesentlighet:

Det ble holdt tilsyn i disse kommunene: Nord-Aurdal, Gjøvik, Søndre Land, Etnedal og Sør-Aurdal. Det sjette tilsynet var planlagt i Skjåk kommune i desember, men på grunn av en risikovurdering valgte vi å utsette dette tilsynet. Vurderingen her er at det ble gjennomført en beredskapsøvelse i Skjåk i september. I tillegg hadde kommunen en stor flomhendelse med ca 100 evakuerte i oktober. Fylkesmannen har sammen med kommunen laget en evalueringsrapport etter denne hendelsen. Fylkesmannen hadde, med bakgrunn i dette, god oversikt over planverk og beredskap i Skjåk kommune.

Tilsynene i Nord-Aurdal og Gjøvik ble gjort felles med helse der fylkeslegen deltok. På helse ble det sett på smittevernplaner og helse-, sosial og beredskapsplaner

Tilsyn og veiledning med kommunenes etterlevelse av kommunal beredskapsplikt

Tilsyn og veiledning med kommunenes etterlevelse av kommunal beredskapsplikt.				
Resultatmål	Differanse resultatmål	Resultat	Totalt antall kommuner i embete	Antall gjennomført tilsyn
25.00 %	- 5.77	19.23 %	26.00	5.00

3.1.1.4 Økt kunnskap om sosialtjenesteloven

Fylkesmannen har i 2018 hatt færre opplæringstiltak ut i NAV-kontorene enn tidligere år. Dette skyldes bl.a. arbeid med omorganisering i avdelingen. Vi har likevel reist rundt i flere av NAV-kontorene med veiledning etter gjeldende lovverk. Rettighetsklagene er behandlet innen kravet om at 90 % av sakene skal behandles innen 3 måneder. Antall gjennomførte tilsyn ligger under målkravet og skyldes i hovedsak prioriteringer hos avdelingsledelsen høsten 2018. Vi har fulgt opp tidligere gjennomførte tilsyn med veiledning og stikkprøvetilsyn.

Fylkesmannen har gjennomført opplæring/kurs knyttet til økonomisk rådgivning og opplæringsrekken "Ny i NAV" i samarbeid med Fylkesmannen i Hedmark.

Fylkesmannen samarbeider med NAV fylkesleddet i forskjellige fora. Disse er NAV-forum, samarbeidsforum og kompetanseforum. Forumene har faste møter og faste deltakere. Deltakere i kompetanseforum kan variere.

Alle NAV-kontor i fylket (fra kapittel 3.1.2.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Alle NAV-kontor i fylket har fått tilbud om opplæring i sosialtjenesteloven og forskrifter, med særlig vekt på aktivitetsplikt for personer under 30 år og kvalifiseringsprogram.

Det har blitt gjennomført opplæring for nyansatte, oppfriskning i sosialtjenesteloven (Ny i NAV) 2 dager i 2018. Med meget godt oppmøte.

Det ble gjennomført en KVP fagsamling i oktober 2018 med 100 deltakere. Den var rettet mot alle kommuner, og alle kommuner var representert. Det har vært engasjert en kompetanseveileder i 30% stilling i Vest-Oppland som også har gjennomført opplæring mot disse kommunene.

Veiledernetverket som Fylkesmannen i Oppland er en del av gjennomførte også i år en fagdag med tema veiledning i februar og en workshop med tema veiledning(simuleringslab) for 30 deltakere. Begge samlingene fikk gode tilbakemeldinger.

Maihaugenkonferansen som ble gjennomført i år hadde også tema som var relevante for NAV. Det var deltakere fra NAV-kontor på denne konferansen.

Grunnkurs økonomisk rådgivning er gjennomført, det er fagsamling rettet mot gjeldsrådgivere. Plan om basiskurs med vekt på rusproblematikk og psykisk helse ble flyttet frem til 13. februar 2019.

Vi har i 2018 hatt opplæring etter forespørsel i flere NAV-kontor. Opplæring har hatt fokus på saksbehandling, STL §§ 17, 18, 19, 20 og 20a. I forbindelse med oppfølging av tilsyn har vi hatt egen opplæring med STL §§ 17, 18 og 19 som tema.

Opplæringstiltak for NAV

Resultatmål	Differanse resultatmål - resultat	Resultat	Antall NAV-kontor i fylket som har mottatt tilbud om opplæring	Antall NAV-kontor i fylket totalt
100 %	0 %	100 %	18	18

Økt tilgjengelighet til de sosiale tjenestene. (fra kapittel 3.1.2.1.1.2 i TB)

Rapportere på

Økt tilgjengelighet til de sosiale tjenestene. Opplæringen skal vektlegge kravet om å gjøre individuelle vurderinger i den enkelte saken og at barneperspektivet i de sosiale tjenestene ivaretas.

Oppland ble valgt ut til å være med å prøve ut en spørreguide for barneperspektivet i NAV. NAV Øyer var kontoret. Det ble gjort positive erfaringer fra forsøket.

Vi viser for øvrig til det som er skrevet under punkt 3.1.2.1.1.1.

Antall kommuner (fra kapittel 3.1.2.1.2.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen har fulgt opp kommuner der det gjennom tilsyn, klagesaksbehandling og annen veiledning er avdekket særlig utfordringer.

Vi har i etterkant av tilsyn fulgt opp tre kommuner med gjennomføring av veiledning, opplæring og stikkprøvetilsyn. Ledere har fått egen opplæring med internkontroll som tema. Oppfølging er gjort sammen med kvalitetsrådgiver ved et av NAV-kontorene. Vi opplever at kontorene har vært fornøyd med den oppfølging som ble gitt.

3.1.1.5 Økt tilgjengelighet og kapasitet, samt styrket kvalitet i helse- og omsorgssektoren i kommunene

I de fleste kommuner er det økt sysselsetting og årsverk innen helse og omsorgssektoren. Ledelse er viktig for god kvalitet -FM har i samarbeid med USHT gjennomført pasientsikkerhetsprogrammet innen ledelse som mange har deltatt på. Kompetanse og Innovasjonsmidlene er et viktig bidrag til å øke kvaliteten i denne tjenesten. FM har hatt et samarbeid med Fylkeskommunen for å få flere til å bli helsefagarbeidere. Det jobbes fortsatt med å øke denne satsningen, da det fortsatt er mange ufaglærte i denne helse og omsorgssektoren.

Minst 70 % av kommunene (fra kapittel 3.1.3.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Minst 70 % av kommunene har politisk vedtatt planer for å møte fremtidens utfordringer på helse- og omsorgsfeltet, bl.a. kompetanse- og rekrutteringsplaner.

Alle kommuner har lagt planer for å møte fremtidens utfordringer -I de fleste kommuner er tiltakene å styrke hjemmebaserte tjenester, hverdagsrehabilitering og satsning på velferdsteknologi som en tjeneste. Noen kommuner har også fokus på frivillighet som er et godt forebyggende tiltak.

Andel av kommunene som har lagt planer for å møte fremtidens utfordringer

Resultatmål	Differanse	Resultat
70	30	100

Flere kommuner enn i (fra kapittel 3.1.3.1.1.2 i TB)

Rapportere på

Flere kommuner enn i 2017 gir dagaktivitetstilbud til hjemmeboende personer med demens .

Det er registrert at det er 25 kommuner av 26 kommuner som gir dagaktivitetstilbud til personer med demens .

Antall kommuner som gir dagaktivitetstilbud til hjemmeboende personer med demens

Resultat	Antall kommuner som gir dagaktivitetstilbud i 2017	Antall kommuner som gir dagaktivitetstilbud i 2018
1	24	25

Flere plasser med dagaktivitet (fra kapittel 3.1.3.1.1.3 i TB)

Rapportere på

Flere plasser med dagaktivitetstilbud for personer med demens sammenliknet med 2017.

I følge rapportering er det 59,2 nye plasser og 161 nye brukere. Til sammen er det 381,8 plasser og 850 brukere i Oppland

Personell i helse- og (fra kapittel 3.1.3.1.1.4 i TB)

Rapportere på

Personell i helse- og omsorgstjenesten har fått økt grunn- og videreutdanningsnivå sammenliknet med 2017.

Det er har vært en økning i grunn- og videreutdanning jf. tilskudd på kompetanse- og innovasjonsmidler. Det er særlig fokus på sykepleiere- og helsefagutdanning. Innen videreutdanning så er det i hovedsak geriatri, psykisk helse og ledelse . FMOP har prioritert videreutdanning innen rehabilitering jf. primærhelsemeldingen - da det er mange kommuner som har lite kompetanse innen dette fagfeltet.

Det har vært et overforbruk på dette pga. sent utbetalt tilskudd, på 076121 er merforbruket totalt på ca kr. 56.000,-

Økt ressursinnsats (fra kapittel 3.1.3.1.1.5 i TB)

Rapportere på

Økt ressursinnsats i kommunalt psykisk helse- og rusarbeid sammenliknet med 2017, jf. vekst i kommunerammen på 300 mill. kroner til styrket innsats på rusfeltet i 2018.

Antall årsverk til voksne har økt med 2% sammenliknet med 2017. Årsverk til barn og unge er på samme nivå som i fjor. Det er sendt oppfordring til kommunene til å bruke beløp regnet ut etter sosialhjelpsnøkkel til kommunalt rusarbeid.

Økt andel av pasienter (fra kapittel 3.1.3.1.2.1 i TB)

Rapportere på

Økt andel pasienter med behov for habilitering og rehabilitering mottar tjenester i kommunene sammenliknet med 2016 (tekst endre noe i forbindelse med første felles supplerende tildelingsbrev for 2018).

(Resultatmålet slettes fordi det i dag ikke finnes gode tall på dette. Det er mulig å finne tall på antall mottakere av hab/rehab i IPLOS, men det kan Helsedir ta ut selv. Det finnes flere andre resultatmål på hab/rehab i tillegg til egen rapportering under kap. 7)

Skal ikke rapporteres - Resultatmålet slettes fordi det i dag ikke finnes gode tall på dette. Det er mulig å finne tall på antall mottakere av hab/rehab i IPLOS, men det kan Helsedir ta ut selv. Det finnes flere andre resultatmål på hab/rehab i tillegg til egen rapportering under kap. 7)

Flere kvalifiserte årsverk (fra kapittel 3.1.3.1.2.2 i TB)**Rapportere på**

Flere kvalifiserte årsverk enn i 2016 arbeider innen habilitering og rehabilitering i kommunene.

Det er en generelt lite søknader innen dette fagfeltet jf. kompetanse- og innovasjonsmidler. Det har vært en søknad på støtte til logoped og fysioterapeut, men ingen til ergoterapeuter.

Flere kvalifiserte årsverk arbeider innen habilitering og rehabilitering i kommunene

Resultat	Antall kvalifiserte årsverk i 2016	Antall kvalifiserte årsverk i 2017
0		

Denne skal det ikke rapporteres på, jmf. epost fra Sigrunn Gjønnes, 14. desember 2018

Minst ett innsatsområde (fra kapittel 3.1.3.1.2.3 i TB)**Rapportere på**

Minst 75 % av kommunene rapporterer forbedring på innsatsområder/tiltak i opptrappingsplanen 2017-2019 sammenlignet med 2017.

Det ble tildelt rehabiliteringsmidler til Vestre Slidre, Gjøvik/Sel, Lom, Vågå, Søndre Land, Helseregion Sør (6 kommuner), Skjåk, Jevnaker og Nord-Aurdal. FMOP har i samarbeid med FMHE og sykehuset Innlandet gjennomført rehabiliteringskonferanse, og vi har hatt 2 nettverkskonferanser i samarbeid med FMHE. Ang oppfølging av kommunene så er det særlig kompetanseøking vi har hatt fokus på samt KE og IP som er en indikator i IPLOS hvor få kommuner har registrert antall IP.

3.1.1.6 Forbedret, forsterket, tverrsektoriell og samordnet innsats på psykisk helse, rus- og voldsfeltet

Fylkesmannen fortsetter og videreutvikler sitt samarbeid med kommunene. Dette i tett samarbeid med Kompetansesenter rus - region øst, Nasjonal kompetansetjeneste N-ROP, NAPHA og RVTS. På områder hvor boligsosialt arbeid er tema samarbeider vi med Husbanken. Mye av dette arbeidet organiseres gjennom ulike former for region- samarbeid og konferanser. Fylkesmannen har samarbeid med brukerstyrte sentre, vi samarbeider også med DPS om å arrangere krisekonferanse hver høst (der også ulike kompetansesentre og brukerorganisasjoner deltar b.l.a SMISO, KoRus-Øst RiO og RVTS-Øst) vi er også med på dialogkonferanse for kommunene og brukerorganisasjonene. Fylkesmannen i Oppland har tett kontakt med kommuner som er i etableringsfasen for samhandlingsteam (ACT/FACT team) Gjennom dialog med kommunene i Oppland er de flere ganger oppfordret til å bruke midlene som er avsatt i rammen til Kommunalt rusarbeid.

90 % av kommunene har kartlagt (fra kapittel 3.1.3.2.1.1 i TB)**Rapportere på**

90% av målgruppen er kartlagt for å belyse rusmiddelsituasjonen fylkets kommuner gjennom BrukerPlan eller annet kartleggingsverktøy.

100% av kommunene i Oppland har rapportert i Brukerplankartlegging i 2018

Brukermedvirkning i tjenesteutvikling innen rus- og psykisk helse

Resultatmål	Resultat	Andel av kommunene
70 %	- 22 %	48 %

Minst 70 % av kommunene (fra kapittel 3.1.3.2.1.2 i TB)

Rapportere på

Minst 70 % av kommunene sikrer brukermedvirkning i tjenesteutvikling innen rus- og psykisk helsefeltet.

Under halvparten av kommunene i Oppland sikrer brukermedvirkning på systemnivå, gjennom tilsyn har vi allikevel sett at kommunene sørger for brukermedvirkning på individnivå. IS 24/8 rapporterer at Oppland ligger på 2,9 av 5 i brukermedvirkning der 1 er liten grad og 5 er svært stor grad.

Kartlagt rusmiddelsituasjonen

Resultatmål	Resultat	Andel av kommunene
90 %	10 %	100 %

Et større antall personer med rus (fra kapittel 3.1.3.2.1.3 i TB)**Rapportere på**

Et større antall personer med rus- og/eller psykisk helseutfordringer har tilfredsstillende botilbud enn i 2017.

Bosituasjonen for denne gruppen har ikke endret seg fra 2017-2018 gjennom tilsyn ser vi også at dette er et område med store avvik både med hensyn til kvalitet på bolig (som vi ikke hadde tilsyn med) og med hensyn til systematisk oppfølging i bolig. Dette ble påpekt på sluttmøte på alle våre tilsyn. Kommunene rapporterer at de har sektorovergripende systemer for å hjelpe personer med utfordringer rus/psykisk helse men tilsyn viser at det er store hull i samhandlingen. Tilsyn vil bli fulgt opp i 2019 i med kommunene som har hatt tilsyn og gjennom erfaringsamlinger med de resterende kommunene.

Sektorovergripende system for identifisering av personer

Resultatmål	Resultat	Andel av kommunene
70 %	22 %	92 %

Bedre kvalitet i tilbudet til personer (fra kapittel 3.1.3.2.1.4 i TB)**Rapportere på**

Bedre kvalitet i tilbudet til personer med psykisk helse- og/eller rusproblemer gjennom kunnskapsbaserte metoder herunder etablering av flere aktivt oppsøkende behandlings- og oppfølgingsteam etter modell av ACT/FACT-team, Individuell jobbstøtte/ Jobbmestrende oppfølging og Rask psykisk helsehjelp enn i 2017.

Alle regioner i Oppland minus Jevnaker, Lunner og Gran er i gang med forprosjekter FACT. Kun Gran blir igjen i Oppland men det jobbes for å inkludere dem. Gjøvik har operativt team. FM Innlandet har arrangert 4 samlinger for forprosjektene i 2018 og har tett oppfølging av prosjekt og forprosjekter. Flere kommuner har alt oppsøkende behandlingsteam som vil gå over til FACT team bl. a Østre Toten og Lillehammer. 19% av kommuner i Oppland opplyser at de benytter IPS metoden (en liten nedgang på 1.% fra 2017)

Flere kommuner har etablert (fra kapittel 3.1.3.2.1.5 i TB)**Rapportere på**

80% av kommunene omfattes av tilskuddsordningen til kommunalt rusarbeid.

73% av kommunene i Oppland er inkludert i tilskuddsordningen, Sel søker i Nord-Gudbrandsdal men de andre kommunene har trukket seg ut. Gran, Lunner og Nordre Land er også ute. Fylkesmannen har prøvd å oppfordre også disse kommunene til å søke gjennom både skriftlig og muntlig dialog.

Flere kommuner har rekruttert psykolog (fra kapittel 3.1.3.2.1.6 i TB)**Rapportere på**

Flere kommuner har rekruttert psykolog og flere benytter denne kompetansen i rusarbeid enn i 2017.

Alle kommuner i Oppland er nå inne i ordningen minus Gjøvik som søkte men utsetter til 2019 fordi det må gjennom budsjettbehandling.

9 stillinger var også knyttet til rusoppfølging i 2017, i 2018 var antallet 15.

70 % av kommunene har etablert tidlig intervensjonstiltak (fra kapittel 3.1.3.2.1.7 i TB)

Rapportere på

70 % av kommunene har etablert tidlig intervensjonstiltak ved rusrelatert problematikk.

62% av kommunene i Oppland har tidligintervensjonstiltak. 12% for voksne, 19% for barn og unge og 31% for begge grupper.

Alle kommunene kjenner til opptrappingsplanen (fra kapittel 3.1.3.2.2.1 i TB)

Rapportere på

Alle kommunene kjenner til opptrappingsplanen mot vold og overgrep og nye lovbestemmelser i helselovgivningen som berører arbeidet.

Fylkesmannen har bidratt med å gjøre kjent opptrappingsplanen mot vold og overgrep og nye lovbestemmelser i helselovgivningen som berører arbeidet, gjennom informasjonsformidling via media, kontaktmøter og fagsamlinger med ansatte i aktuelle fylkeskommunale og kommunale tjenester.

Flere kommuner har utarbeidet (fra kapittel 3.1.3.2.2.2 i TB)

Rapportere på

Flere kommuner har utarbeidet kommunale eller interkommunale handlingsplaner mot vold i nære relasjoner enn i 2017.

Vi har en oppfatning om, gjennom en kartlegging RVTS utførte i 2018 på området, at alle kommuner i Oppland har utarbeidet kommunale eller interkommunale handlingsplaner mot vold i nære relasjoner. Vi har en oppfatning om at det er vekslende i kommunene om handlingsplanen fungerer etter sin hensikt, som er å styrke kunnskapsnivået hos de ansatte i kommunene og videreutvikle samarbeidet mellom faggrupper, sektorer og forvaltningsnivået. RVTS Øst deltar i arrangering av Krisekonferansen som er årlig nasjonal konferanse.

3.1.1.7 Styrket folkehelsearbeid

Det er stadig flere kommuner i Oppland som har etablert et systematisk og langsiktig folkehelsearbeid. Det er også registrert ved gjennomgang av kommunale planer etter plan- og bygningsloven, at kommuner har vektlagt utjevning av sosiale helseforskjeller. Dette er temaer vi har med i Fylkesmannen sine høringsuttalelser til kommunale planer, som kommuneplanens samfunnsdel og kommunedelplaner etter plan- og bygningsloven. Vi har sammen med FMHE, Oppland fylkeskommune, Hedmark fylkeskommune og KS arrangert folkehelseseminar hvor tverrsektorielle samarbeidsstrukturer var tema. Fylkesmannen har i 2018 vært delaktig i samarbeidsorganet i Oppland til Program for folkehelsearbeid i kommunene. Ved dialog med kommunene har vi nasjonal politikk på folkehelseområdet på agendaen, og vi er jevnt en pådriver for kunnskapsbasert folkehelsearbeid på lokalt og regionalt nivå.

100 % . (fra kapittel 3.1.3.3.1.1 i TB)

Rapportere på

100 %

Kilder antyder at 80% av kommunene i Oppland har etablert et systematisk og langsiktig folkehelsearbeid. Arbeidet med folkehelseoversiktene vurderer vi vil bli prioritert i kommunene kommende år, på grunn av arbeidet med planstrategi etter plan- og bygningsloven.

Systematisk og langsiktig folkehelsearbeid

Resultatmål	Resultat	Andel kommuner
100 %	- 20 %	80 %

100 % . (fra kapittel 3.1.3.3.2.1 i TB)

Rapportere på

100 %

Gjennomgang av kommunale planer tilsier at andel kommuner som har vektlagt utjevning av sosiale helseforskjeller i planer etter plan- og bygningsloven i 2018 er 80%.

Vektlagt utjevning av sosiale helseforskjeller

Resultatmål	Resultat	Andel kommuner
100 %	- 20 %	80 %

3.1.1.8 Økosystemene i fylket har god tilstand og leverer økosystemtjenester

Det er gjennomført restaureringstiltak i flere myrer, hvilket bl.a. har en økosystemgevinst. Dette er nærmere beskrevet under resultatmål 3.1.4.1.3.1.

Overvåking av miljøtilstanden i vannforekomstene er etablert og følges opp aktivt.

Vi har gjennom mange år hatt en aktiv oppfølging av naturforvaltningsvilkårene i vannkraftkonsesjoner. Dette løses i stor grad gjennom frivillighet, noe som har muliggjort oppfølging også i vassdrag uten konsesjon/påleggshjemmel. Det er i 2018 gjennomført to biotopiltak og 23 undersøkelser knyttet til vannkraftkonsesjoner/ regulerte vassdrag. I tillegg er det gitt ett nytt pålegg om utsetting av fisk.

Kontroll av rettighetshaverorganisering er ikke relevant i innlandet.

Fylkesmannen har meldt inn fem delområder som aktuelle for naturtypekartlegging utenfor verneområder i 2019. I tillegg meldte vi inn ca. 30 områder i prioritert rekkefølge for basiskartlegging innenfor vernede områder, jf. 3.1.4.1.12.

I 2018 har dette ikke vært aktuelt å arbeide med å ferdigstille (utkast til) forvaltningsplaner for de utvalgte kulturlandskapene i jordbruket fordi vi ikke har noen nye områder som innlemmes som UKL i 2019, jf. 3.1.4.1.13.

Oversikt over ferdsels- og oppholdsrestriksjoner i de statlige sikrede friluftslivsområdene er rapportert fra oss til Miljødirektoratet i brev av 19.11.2018, jf. 3.1.4.1.14.

Fylkesmannen har gjennomgått dispensasjoner etter motorferdselloven i Nord-Gudbrandsdalen og Valdres, jf. 3.1.4.1.15.

Overvåkingsprogram i alle vannregioner skal være etablert. (fra kapittel 3.1.4.1.1 i TB)**Rapportere på**

Overvåkingsprogram skal være etablert i alle vannregioner i løpet av 2018.

Overvåking av miljøtilstanden i vannforekomstene er etablert og følges opp aktivt i alle vannregioner i fylket.

Etablering av overvåkingsprogram i vannregioner

Antall vannregioner	Antall vannregioner med etablert overvåkingsprogram	Resultat
2	2	0

Økt bruk av påleggsmyndigheten (fra kapittel 3.1.4.1.2 i TB)**Rapportere på**

Økt bruk av påleggsmyndigheten hjemlet i vannkraftkonsesjoner sammenliknet med 2017.

Vi har gjennom mange år hatt en aktiv oppfølging av naturforvaltningsvilkårene i vannkraftkonsesjoner. Dette løses i stor grad gjennom frivillighet, noe som har muliggjort oppfølging også i vassdrag uten konsesjon/påleggshjemmel. Det er i 2018 gjennomført to biotopiltak og 23 undersøkelser knyttet til vannkraftkonsesjoner/ regulerte vassdrag. I tillegg er det gitt ett nytt pålegg om utsetting av fisk.

Antall nye pålegg eller gjennomførte tiltak og undersøkelser hjemlet i vannkraftkonsesjoner

Antall pålegg i 2017	Antall pålegg i 2018	Resultat
2	1	- 1

Restaureringstiltak (fra kapittel 3.1.4.1.3 i TB)**Rapportere på**

Alle innvilgede restaureringstiltak skal være igangsatt i løpet av 2018.

Fylkesmannen fikk innvilget midler til seks restaureringstiltak, der fire omfattet konkrete restaureringer av myr i naturreservater og to var forprosjektering av restaurering av bekke-/elveløp. Alle tiltakene ble gjennomført bortsett fra restaurering av myr i Evjemyra naturreservat pga at den viste seg å ikke være egnet for restaurering. Midlene ble omdisponert til restaurering av myr i Øytjernet naturreservat grunnet økt behov for midler til gjennomføringen der, hvilket var avklart med Miljødirektoratet.

Antall igangsatte restaureringstiltak i myr og våtmark

Antall innvilgede restaureringstiltak	Antall innvilgede restaureringstiltak igangsatt	Resultat
4	3	- 1

Kun konkrete restaureringstiltak er satt inn i tabellen, ikke forprosjekter.

Gjennomført kontroll av rettighetshaverorganisering (fra kapittel 3.1.4.1.4.1 i TB)**Rapportere på**

Kontroll av rettighetshaverorganisering skal være gjennomført i løpet av 2018.

Ikke relevant i Oppland

3.1.1.9 Et representativt utvalg av norsk natur skal tas vare på for kommende generasjoner

I 2018 har Fylkesmannen gjennomført bl. a. følgende innen verneområdeforvaltning:

- Prosesser med frivillig skogvern, jf. rapportering på 3.1.4.3.1.1.
- Fulgt opp nærmere 50 tiltak i mindre verneområder (informasjon, tilrettelegging, skjøtsel).
- Behandlet søknader om dispensasjon i mindre verneområder.
- Ferdigstilt forvaltningsplaner for tre naturreservater.
- Gjennomført restaureringstiltak i tre naturreservater, jf. rapportering på 3.1.4.1.3.1.
- Bidratt i erstatningssaker etter områdevern.
- Fulgt opp nasjonalparkforvalterne, herunder arrangert samlinger.
- Hatt dialog med kommuner med lokal forvaltningsmyndighet for mindre verneområder.
- Grensegangssaker.

Gjennomførte verneplanprosesser skogvern økt i forhold til 2017. (fra kapittel 3.1.4.2.1.1 i TB)**Rapportere på**

Antall gjennomførte verneplanprosesser innenfor skogvern er økt i forhold til 2017.

Under ordningen med frivillig vern av skog sendte Fylkesmannen i 2018 ut melding om oppstart av planarbeid etter naturmangfoldloven for ti områder. Av dette var åtte nye områder og to utvidelser av eksisterende naturreservater. De samme områdene ble seinere sendt på høring. Fylkesmannen har i alt tilrådd elleve områder for vern etter høringer i 2104, 2016 og 2018. Totalt ble det for Oppland i 2018 gjort vernevedtak for sju naturreservater, hvorav seks var nye verneområder og ett var utvidelse. Dette er færre enn i 2017, da det ble gjort vernevedtak for elleve naturreservater. Noe av årsaken til færre vedtatte verneområder for skog i 2018, var at det ikke var tilstrekkelige økonomiske rammer for vedtak av alle tilrådte områder. Antall tilrådninger fra Fylkesmannen var på samme nivå i 2018 som i 2017, og skogvernarbeidet går godt i fylket med fortsatt mange områder i prosess.

Antall gjennomførte verneplanprosesser innenfor skogvern

Antall gjennomførte verneplanprosesser i 2017	Antall gjennomførte verneplanprosesser i 2018	Resultat
11	7	- 4

Tallene i tabellene angir antall vernevedtak.

Verneverdiene i verneområdene (fra kapittel 3.1.4.2.2.1 i TB)**Rapportere på**

100 %

Av 186 verneområder i naturbase i Oppland har vi angitt at 180 har behov for forvaltningsplan. Det foreligger godkjente forvaltningsplaner for 70 verneområder i Oppland. Vi har holdt skjøtselsplaner utenfor denne oversikten. Det er de områdene med størst behov for forvaltningsplaner som er godkjent, og som har krevd ekstra mye arbeid. Antall planer i prosess og framdriftsplan vil meldes inn til Miljødirektoratet innen 1. mai, jf. tildelingsbrevet for 2019.

Andel verneområder med behov for forvaltningsplan som har en godkjent forvaltningsplan

Resultatmål	Resultat	Prosentandel oppnådd
100 %	- 61 %	39 %

3.1.1.10 Forurensning skal ikke skade helse og miljø

Det er gjennomført noe mer risikobasert tilsyn og saksbehandling av utslippstillatelser for 2018 enn målsetningen, målt etter gebyrinntekter. Fylkesmannen i Oppland deltok i alle nasjonale tilsynsaksjoner bortsett fra aksjonen rettet mot fiskeforedling/slakterier.

Kvalitetssikret informasjon om brannøvingslokaliteter (fra kapittel 3.1.4.3.1.1 i TB)**Rapportere på**

All informasjon om brannøvingslokaliteter i fylket i Forurensningsdatabasen skal være kvalitetssikret i løpet av 2018.

I Oppland er det registrert 6 brannøvingslokaliteter, hvorav 1 ikke lenger er i bruk til brannøving (Fagernes lufthavn Leirin). Tilgjengelig informasjon om brannøvingslokalitetene er gjennomgått og kvalitetssikret i Forurensning.

Andel kartlagte og kvalitetssikrede kommunale brannøvingslokaliteter

Resultatmål	Resultat	Prosentandel oppnådd
100 %	0 %	100 %

100 % av lokalitetene er kvalitetssikret. (fra kapittel 3.1.4.3.2.1 i TB)**Rapportere på**

100 % av lokalitetene med grunnforurensning er kvalitetssikret.

Mange av lokalitetene i grunnforurensningsdatabasen ble gjennomgått i 2011. Vi har ikke gått gjennom om informasjon som ble innhentet den gang vil gi endringer gitt mulighetene som ligger i ny database. Vi registrerer også at det gitt midler til Fylkesmannen i Rogaland for å kvalitetssikre lokaliteter for Fylkesmennene, blant annet i Oppland og Hedmark.

Vi gjennomførte imidlertid en fagdag for kommunene i 2019 med tema grunnforurensning/massehåndtering, hvor blant annet bruk av databasen var en stor del. Dette for å øke bruken og kjennskapet i kommunene.

Andel kvalitetssikrede grunnforurensningslokaliteter

Resultatmål	Resultat	Prosentandel kvalitetssikret
100 %	- 100 %	0 %

Mange av lokalitetene i Oppland ble kvalitetssikret i 2011, men denne informasjonen er ikke blitt tilpasset ny grunnforurensningsdatabase. Vi registrerer også at det er gitt midler til Fylkesmannen i Rogaland for å drive kvalitetssikring blant annet for lokaliteter i Oppland.

3.1.1.11 God økonomiforvaltning i kommunene

God økonomiforvaltning er en forutsetning for god tjenesteyting i kommunene. Fylkesmannen formidler dette budskapet i sin kontakt med kommunene. Både gjennom skriftlig og muntlig kontakt gjennom året har Fylkesmannen vært opptatt av at kommunene må sette mål for viktige økonomiske nøkkeltall og bruke økonomiplanen som styringsinstrument for å få til nødvendige endringer i tjenestetilbudet. For kommuner som opplever befolkningsreduksjon er økonomiplan- arbeidet spesielt viktig. Mange kommuner arbeider bra med økonomiplan og mange har begynt å sette mål for økonomiske nøkkeltall.

Antallet kommuner i ROBEK (fra kapittel 3.1.5.1.1.1 i TB)**Rapportere på**

Antallet kommuner i ROBEK ved utgangen av 2018 skal ikke overstige antallet ved utgangen av 2017.

Oppland har ikke hatt kommuner i ROBEK, etter at Vestre Toten ble utmeldt i 2017. Fylkesmannen har i løpet av året hatt fokus på kommuner som ligger i faresonen for å komme på ROBEK-lista. Fylkesmannen mener det er viktig å drive forebyggende arbeid. Fylkesmannen besøkte i november kommunestyret i Gausdal kommune, som har planlagt med negative netto driftsresultat framover. Budskapet til kommunen var at ubalansen i løpende drift må reduseres om kommunen skal unngå ROBEK. Kommunene i Lillehammer-regionen (Lillehammer, Gausdal og Øyer) har også vært viet oppmerksomhet gjennom kommunebilder og møter med politisk og administrativ ledelse i løpet av året. Kommunebilder har vært utarbeidet og formidlet til alle kommuner. Fylkesmannen har hatt fokus på økonomiske nøkkeltall og utviklingstrender. Det er viktig å se utviklingen over noen år, både bakover og framover for å vurdere om det er behov for politiske grep for å

beholde eller få økonomisk handlingsrom.

Antall kommuner i ROBEK

Resultat	Kommuner per desember 2017	Kommuner per desember 2018
0	0	0

Vestre Toten kommune ble meldt ut av ROBEK i mai 2017, etter at regnskapet for 2016 viste at hele merforbruket var dekket inn.

Antall feil i KOSTRA-rapporteringen reduseres vesentlig sammenliknet med 2017. (fra kapittel 3.1.5.1.2.1 i TB)

Rapportere på

Antall feil i KOSTRA-rapporteringen reduseres vesentlig sammenliknet med 2017.

Fylkesmannen har gjennom året hatt fokus på kommunenes KOSTRA-rapportering. KOSTRA er alltid et tema på årlige dialogmøter med økonomiansvarlige i kommunene. På overordnet nivå har innrapporteringsloggen til SSB vært fulgt daglig i forbindelse med innrapporteringsfristene. Innrapporteringsstatus for kommunene i Oppland er god. I 2018 rapporterte alle kommuner på alle skjema. Noen kommuner måtte pusses på noen tjenesteskjema. Alle kommuner rapporterte regnskapsdata innen fristen. Rapportering på eiendomsforvaltningen har vært fulgt spesielt og det er tatt kontakt (både e-post og telefon) med de kommuner som har "ekstremverdier" på nøkkeltallene. Feilene kan skyldes både feil i regnskapsrapporteringen og feil i tjenesterapporteringen, så det er ofte et detektivarbeid for kommunene å finne feilen. For kommuner som fortsatt har feil, er det gjort avtale om endret regnskapsføring fra 2018-regnskapet. Dette vil først bli synlig når nøkkeltallene for 2018 kommer i mars 2019.

Kvalitet i KOSTRA-data

Resultat	Feil per juni 2017	Feil per juni 2018
- 2	7	5

Det er fortsatt noen feil i KOSTRA-rapporteringen av utgifter til eiendomsforvaltning. Kommunene som har for lave utgifter har vært kontaktet både pr. e-post og telefon, og to kommuner har sagt at tallene for 2018 skal bli riktige.

3.1.1.12 Endringer i kommunestrukturen

Det har ikke skjedd endringer i kommunestrukturen i Oppland i 2018. Omfanget av interkommunale samarbeid er økende.

Fylkesmannen har i mange sammenhenger trukket fram utfordringsbildet som kommunene i fylket fortsatt står overfor, både når det gjelder demografisk utvikling og kapasitets- og kompetanseutfordringer knyttet til tjenesteproduksjonen. Behovet for omstilling er tema både i møter med kommunene og i våre høringsuttalelser til samfunnsplaner, der vi peker på strukturendringer som en måte å møte disse utfordringene på.

To kommuner i Oppland, Jevnaker og Lunner, søkte i 2018 om fylkesbytte fra Innlandet til Viken. Fylkesmannen vurderte søknadene og kom med en tilrådning. Jevnaker og Lunner blir en del av Viken fra 1.1.2020.

3.1.1.13 Økt verdiskaping i landbruket

Fylkesmannen i Oppland i samarbeid med Fylkesmannen i Hedmark og partnerskapet har revidert og vedtatt ny felles RBU for Innlandet.

Landbruket i Innlandet er preget av pågangsmot. Det viser tall fra undersøkelsen «Trender i norsk landbruk 2018 - Hedmark og Oppland», utarbeidet av Rurals og Rådhuset Vingelen på oppdrag fra fylkesmennene i Hedmark og Oppland. Rapporten viser at Innlandsbonden over tid har hatt en positiv utvikling og mange har tro på at den positive trenden vil fortsette. De fleste gårdbrukerne ønsker å utvide produksjonen og jordbruksarealet. Rapporten viser imidlertid at det er mindre investeringslyst i Valdres enn resten av Innlandet.

Innen de landbruksbaserte næringene har arbeidet vært rettet mot mat- og opplevelsesnæringene. Fylkesmannen i Oppland har siden 2017 vært med i arbeidsgruppen for IGW Fjell Norge. Arbeidet har bestått av forberedelser i forkant av IGW, deltakelse på messen i 2018 samt evaluering, forberedelser og gjennomføring av IGW for Fjell Norge i 2019. Embetet har også vært aktivt med i oppfølgingen av Osloregionens deltakelse på IGW i årene 2015-2017, som nå er videreført gjennom prosjektet «Mat og Drikke i #Osloregionen».

Fylkesmannen i Innlandet skal drifte pilotprosjektet «Matgledekorps», som ble lansert på dette seminaret. Pilotprosjektet har fått stor oppmerksomhet og etterspørsel i etterkant.

Fylkesmannen er sammen med fylkeskommunene og Fylkesmannen i Oppland eier av «Bioøkonomistrategi for Innlandet 2017-2024». Gjennom dette arbeidet utarbeidet SINTEF høsten 2018 en analyse av mulighetene innen bioøkonomi i Innlandet i 2050. Rapporten anslår at potensialet innen grønne næringer kan gi en økt verdiskaping på 20 milliarder og 25 000 arbeidsplasser.

Aktiviteten knyttet til infrastrukturen i skogen har fortsatt god utvikling, både hva gjelder nybygging og ombygging av skogsbilveger. Avvirkningsnivået i skogbruket i Oppland har vært høyt i flere år. Samtidig ser vi at foryngelsesplikten i noen grad ivaretas og at kommunene har fokus på oppfølging av denne. Fylkesmannen vil følge nøye med på utviklingen.

I 2018 ble det ikke gjennomført forvaltningskontroller av kommunene i Oppland grunnet stor mengde søknader om erstatning for avlingssvikt etter tørke sommeren 2018, jf. brev til LMD av 21.11.2018 om Prioritering av søknader om erstatning for avlingssvikt - konsekvenser for

måloppnåelse.

Regionalt bygdeutviklingsprogram er fulgt (fra kapittel 3.1.6.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Regionalt bygdeutviklingsprogram med tilhørende underprogrammer er fulgt opp i tråd med nasjonal politikk

Regionalt bygdeutviklingsprogram er utarbeidet i god dialog med det regionale partnerskapet. Programmene er justert i tråd med endringer i nasjonal politikk, og utgjør et godt strategisk grunnlag for Fylkesmannens og partnerskapets arbeid.

I samarbeid med Fylkesmannen i Hedmark og resten av partnerskapet har vi gjennomført rullering av RBU og underliggende programmer.

Regionalt næringsprogram: Fulgt opp bl.a. gjennom drøftinger i det regionale partnerskapet for næringsutvikling - Landbruksforum. Vekt på temaer som rekruttering, storfekjøttsatsing, beitebruk i utmark, løsdriftskravet etc. Videre er prioriteringsregler og tilskuddsutmåling for IBU-midlene drøftet. Seks regionale stillinger med næringsutvikling som hovedarbeidsoppgave er engasjert i satsing på lokalmat, landbruksbasert reiseliv, Inn på tunet og utvikling innen tradisjonelt landbruk.

Regionalt miljøprogram: Fylkesmannen følger opp kommunene med veiledning og samlinger.

Regionalt skog- og klimaprogram: Fulgt opp arbeidet i Skog- og trestrategien i Hedmark og Oppland. Strategien er utarbeidet i samarbeid med skog- og trenæringa, og eies av fylkesmennene og fylkeskommunene i de to fylkene.

Tilfredsstillende foryngelse etter all hogst innen tre år etter hogst. (fra kapittel 3.1.6.1.2.1 i TB)

Rapportere på

Tilfredsstillende foryngelse etter all hogst innen tre år etter hogst.

Veiledning og informasjon overfor kommuner og næringsaktører hva gjelder foryngelseskontroll er fulgt opp gjennom løpende kontakt samt særskilte kurs o.l. Kommunene har fokus på området og gjennomfører kontroller. Status for kommunenes utføring av foryngelseskontrollen følges opp i ØKS.

3.1.1.14 Bærekraftig landbruk

Bærekraftig landbruk er fulgt opp i henhold til Regionalt bygdeutviklingsprogram, nasjonal politikk og nasjonale føringer. Fylkesmannen jobber kontinuerlig gjennom ulike tiltak og etablerte tilskuddsordninger for opprettholdelse av kulturlandskap og redusert miljøbelastning fra jordbruksdrift. Forvaltning av tilskudd gjennom Klima- og miljøprogrammet, RMP, SMIL, UKL og til drenering er viktige virkemidler i denne sammenheng. Vektleggingen på klimatiltak er prioritert i noen av disse ordningene. Riktig bruk av jordbrukets miljøvirkemidler bidrar i tillegg til reduserte klimautslipp og til god agronomi.

Økologisk foregangsfylke korn ble utvidet til også å gjelde 2018, og bidrar til kunnskapsformidling innenfor økologisk kornproduksjon.

Skogens rolle i klimasammenheng er viktig. Foryngelse prioriteres høyt, og det har vært fortsatt fokus på dette i 2018. Miljøhensynene i forbindelse med skogsdrift blir godt ivaretatt gjennom Norsk PEFC skogstandard.

Arbeidet med å utarbeide nytt felles regionalt miljøprogram for 2019 for Hedmark og Oppland er avsluttet.

Økt planting med tilskudd (fra kapittel 3.1.6.2.1.1 i TB)

Rapportere på

Økt planting med tilskudd til tettere planting, og økt gjødsling, sammenlignet med 2017

Veiledning og informasjon overfor kommuner og næringsaktører utføres fortløpende både i forhold til daglig oppfølging, møter og informasjon pr epost. 10%-kontrollen blir fulgt opp gjennom kontroller/revisjon, samt at det er lettere å følge opp via nytt kontrollbilde i ØKS.

Tilskudd til tettere planting har gitt økt aktivitet i Oppland. Det er plantet 1,5 millioner flere planter i 2018 enn i 2017. Snitt planter pr dekar i 2018 ble 180 mot 185 i 2017. Tilsvarende tall for 2016 og 2015 var henholdsvis 183 og 167. De fleste kommunene har respondert på ordningen. Totalt er det utbetalt 4,7 millioner kroner i tilskudd til tettere planting.

Det er utført gjødsling på totalt 4553 dekar i 2018 mot 4 648 dekar i 2017 (6 592 dekar i 2016 og 0 da i 2015), og det ble utbetalt 645 831 kroner i tilskudd til gjødsling.

Tiltak i regionalt miljøprogram (fra kapittel 3.1.6.2.2.1 i TB)

Rapportere på

Tiltak i regionalt miljøprogram er innrettet mot de regionale miljøutfordringene.

Tiltak i regionalt miljøprogram er innrettet mot de regionale miljøutfordringene.

En stor andel av RMP-tilskuddene går til seterdrift og bratt areal, noe som gjenspeiler kvalitetene og utfordringene til jordbrukslandskapet i Oppland. Tilskudd til skjøtsel av slåttemark og andre naturtyper i kulturlandskapet utgjør også en betydelig andel av tilskuddene. Skjøtselsavhengige naturtyper er kartlagt i stort omfang i Oppland og blir også fulgt opp i sammenheng med handlingsplanen for slåttemark.

I 2018 ble tilskudd til miljøvennlig husdyrgjødselspredning innført, dvs. at en kunne søke om tilskudd til nedlegging og nedfelling av gjødsla. Til tross for at dette ble kunngjort relativt kort tid før vekstsesongen, fikk tiltaket nær dobbelt så stor oppslutning som budsjettert.

Betydning av beitebruk i utmark for landskaps-/miljøverdier har også vært tatt opp på beitebruksseminar for kommuner, beitelag m.fl.

Sentrale og regionale føringer for SMIL-ordningen er formidlet til kommunene gjennom løpende veiledning, i tildelingsbrev og på en kursdag.

3.1.1.15 Andre oppdrag

Fylkesmannen i Oppland vurderer at det i 2018 kun delvis er oppnådd de målkrav som ble satt på området. Volumkrav på tilsyn var ett av de områdene vi ikke klaret å nå målet.

3.1.2 Statlig virksomhet på regionalt nivå skal være godt samordnet og legge til rette for gode helhetsløsninger**3.1.2.1 Den offentlige boligsosiale innsatsen skal være helhetlig og effektiv**

Det har vært et godt samarbeid med Husbanken i 2019 angående den boligsosiale innsatsen. Den boligsosiale innsatsen har vært i fokus i vårt arbeid i forbindelse med planarbeid, integreringsfeltet, utsatte barn og unge, rus og psykisk helse.

Det vil være viktig å fortsette dette gode arbeidet i 2019, jfr. Bolig for velferd.

Viser til tiltakene som er beskrevet under punkt 7.3.6.10.1.

3.1.2.2 Tilsyn skal være samordnet, målrettet og medvirke til læring og forbedring

I planlegging av tilsyn tas hensyn til tema, risikovurdering på området og annen planlagt aktivitet. I vår tilsynsmetodikk og måte å utføre tilsynsrollen på vektlegges dialog rundt gjennomføring og evaluering m. v.

Tidlig informasjon til og involvering av kommunene i planlagte tilsyn bidrar både til gode forberedelser og muliggjør korrigeringer og forbedringer i forkant. Kollektiv bearbeiding av tilsynserfaringer i etterkant sikrer at læring spres til flere kommuner enn de som har hatt tilsyn.

Alle tilsyn på Helsetilsynets områder (fra kapittel 3.2.1.2.1.1 i TB)**Rapportere på**

Alle tilsyn på Helsetilsynets områder hvor det er funnet brudd på lov- og forskriftskrav er avsluttet (dvs. praksis er endret) innen en avtalt frist.

Gjennomføring av LOT med tjenester til personer med samtidig rusproblemer og psykiske lidelser er gjennomført. Volumkravet ble ikke nådd. Oppfølging av tilsynene gjennomføres i 2019.

3.1.2.3 Klimahensyn skal ivaretas i alle sektorer

Fylkesmannen har i 2017 og 2018 lagt større vekt på å følge opp kommunenes arbeid med klima- og energiplaner. Se rapportering i pkt. 3.2.1.3.1.

Det vektlegges og etterspørres klimahensyn i alle planer etter plan- og bygningsloven. Nasjonale og regionale føringer formidles gjennom oppstart og høringer av planer, samt planfaglige samlinger med kommunene og dialog på regionalt planforum.

Informasjon om støtteordningene Klimasats har inngått i Fylkesmannens arbeid med å sette fokus på klimahensyn i ulike fagsektorer.

Fylkesmannen har prioritert å delta på fagsamlinger, nettverksmøter mm. for å formidle statlig politikk og for overføring av gode eksempler på klimaarbeid i kommuner.

Klimatilpasning ivaretas gjennom plansystemet og i samfunnsikkerhetskjeden. Fylkesmannen har ikke utarbeidet konkret sjekkliste som beskrevet i oppdrag 3.2.1.3.8 i 2018, men vi har fulgt opp klimatilpasning i arealplansakene nøye ved:

- beredskapstilsyn, hvor plan i samfunnsikkerhet er et tema
- innsigelser i arealplan- og reguleringsplaner hvor overvannshåndtering, flom- og skredfare ikke er ivaretatt i ROS-analyser, plankart (hensynssoner) og planbestemmelser
- veiledning og bruk av regionalt planforum, plansamlinger og øvrig kontakt med kommunene. Vi har der vist til klimaprofil Oppland, Fylkesmannens forventninger i arealplanlegging, regional plan for Gudbrandsdalslågen etc.

Minimum 50 % av kommunene tilfredsstiller krav (fra kapittel 3.2.1.3.1.1 i TB)

Rapportere på

Minimum 50 % av kommunene tilfredsstiller krav.

Alle de 26 kommunene i Oppland har klima- og energiplan (100%). Noen har interkommunale klima- og energiplaner, med tilhørende egne kommunale delplaner/handlingsplaner. I det ene tilfellet med interkommunal plan har imidlertid tre av kommunene ikke laget egen kommunedelplan i etterkant som forutsatt i den interkommunale planen. Ut fra dette definerer vi det slik at 23 av 26 kommuner (88%) har KE-planer i tråd med SPR for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning. Kun fem av kommunene har revidert sine klima- og energiplaner nylig (19%), og de 21 resterende burde revidert planene. Vi har lagt vekt på å følge opp dette tett. Vi viser til vår utvida rapport om KE-planer til Miljødirektoratet i vår epost av 20.12.2018.

Andel kommuner som tilfredsstiller statlig planretningslinje for klima- og energiplanlegging

Resultatmål	Resultat	Andel kvalitetssikret
50 %	38 %	88 %

Alle kommuner i fylket skal ha mottatt bistand til KE-planlegging (fra kapittel 3.2.1.3.1.2 i TB)

Rapportere på

Alle kommuner i fylket har mottatt bistand til klima- og energiplanlegging, herunder veiledning til ny klimagasstatistikk og statlige forventninger til klima- og energiplanleggingen.

Fylkesmannen arrangerte fire regionale samlinger for alle kommunene i 2018, med hovedvekt på ny klimagass-statistikk, og med informasjon om bl.a. ny SPR for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning. Til sammen 20 av 26 kommuner stilte på samlinger.

Videre har Fylkesmannen i 2018 videreført arbeidet med å reise ut til kommuner på egne dialogmøter om revisjon av klima- og energiplaner. I løpet av 2017 og 2018 har vi møtt om lag 20 av fylkets 26 kommuner på slike møter.

For øvrig veiledet vi gjennom løpende plansaksbehandling, og ved regionalt planforum etc.

Mottatt bistand til klima- og energiplanlegging

Antall kommuner i fylket	Antall kommuner som har mottatt bistand til klima- og energiplanlegging	Resultat
26	23	- 3

Antall kommuner som har fått "tung" veiledning som egne møter, samlinger. Ikke medregnet veiledning pr epost o. lign.

3.1.2.4 Fylkesmannen understøtter nasjonale myndigheters og kommunenes arbeid med flyktnings situasjonen

Fylkesmannen har også i sin dialog med kommunene i 2018 oppfordret kommunene til å inkludere bosetting og integrering i kommuneplanene. Kommunene har også blitt utfordret til å fatte vedtak om bosetting i tråd med anmodningen fra IMDI. Integrering var en av fem fokusområder til Fylkesmannen i 2018.

Integreringsforum, hvor Fylkesmannen, Fylkeskommunen, UDI, IMDi, KS, Bufetat, Husbanken og begge politidistrikt deltar, har i 2018 også hatt sterkt fokus på å understøtte kommunenes arbeid og også løfte opp problemstillinger til nasjonale myndigheter.

Arbeidsgruppa under Integreringsforum som består av rådgivere fra de regionale etatene har hatt åtte møter i 2018. Temaer for disse møter har vært utveksling av erfaring og kompetanse. Det har vært sett på hva det kan samarbeides om. Dette for å være mer helhetlig i vår dialog med kommunene. Det ble i oktober gjennomført en felles samling med fylkeskommunen, NAV og fylkesmannen hvor tema var samarbeid med NAV.

Maihaugenkonferansen ble gjennomført for 11. gang med 426 deltakere. Tema for konferansen var Its up to You(th), dvs ungdom. Første dag var det skolefokus og andre dag arbeidsliv. Ungdom var involvert i utarbeidelse av filmer, underholdning, presentasjoner. Integreringsforum ønsker å videreføre denne konferansen.

Integreringsforum er også styringsgruppe for prosjekt "Flyktninger som ressurs". Dette er et prosjekt i samarbeid med Høgskolen i Innlandet og tre kommuner i Oppland, Vågå-Sel og Nordre Land. Der skal det ses på ulike modeller for god samhandling for å få til god

integreering. Prosjektet er nå i sitt tredje år. Arbeidsgruppa for prosjektet hadde seks møter i 2018. I tillegg var arbeidsgruppa ute i kommunene på flere møter i samarbeid med Høgskolen i Innlandet og Østlandsforskning. 2019 vil være siste året for dette prosjektet.

Fylkesmannen har valgt å opprettholde tverrfaglig gruppe på integreringsfeltet i embetet. Dette for å kunne se helhet på integreringsfeltet.

IMDi og Fylkesmannen samordnet sitt tilskudsarbeid på integreringsfeltet i 2018. Dette i forhold til hvilke kommuner som fikk midler.

Andel flyktninger bosatt innen (fra kapittel 3.2.1.4.1.1 i TB)

Rapportere på

Andel flyktninger bosatt innen 6 måneder etter at vedtak som danner grunnlag for bosetting eller reisetillatelse er gitt: 90 % Resterende andel skal være bosatt innen 12 måneder.

Alle kommunene har gjort bosettingsvedtak i tråd med bestillingen fra IMDi.

Andel enslige mindreårige bosatt (fra kapittel 3.2.1.4.1.2 i TB)

Rapportere på

Andel enslige mindreårige bosatt innen 3 måneder etter at vedtak som danner grunnlag for bosetting eller reisetillatelse er gitt: 80 %.

Alle kommunene har gjort bosettingsvedtak i tråd med bestillingen fra IMDi.

3.1.2.5 God samordning i opprydding av marin forsøpling

Ingen avvik.

3.1.2.6 Andre oppdrag

NAV-veileder i vdg. skole: Prosjekt "NAV-veileder i videregående skole" ble avsluttet til sommeren 2018. Fylkesmannen har med sine 2 representanter deltatt på alle styringsgruppemøter og samlinger i regi av AV-dir. NAV og Raufoss videregående skole har valgt å videreføre dette inn i varig drift og med en utvidelse til en skole til.

3.1.3 Rettssikkerhet skal være ivaretatt på en enhetlig måte i fylket og på tvers av embetene

3.1.3.1 Høy kvalitet i veiledning, kontroll, tilsyn og saksbehandling

Omfangskravet på 52 poeng på barnehagelovens og opplæringslovens områder ble ikke nådd. På introduksjonslovens område ble det bare ført ett tilsyn. Kravet var to. Det er skrevet nærmere om dette nedenfor.

Når det gjelder kravet om kvalitet og kompetanse, så er det vår vurdering at kompetansen på lovområdene våre er god. Vi har få klager hos Utdanningsdirektoratet og få saker hos Sivilombudsmannen. Det er dessuten lite støy rundt vedtakene som gjøres i avdelingen.

Vi har hatt en utfordring når det gjelder lang saksbehandlingstid i håndhevingsordningen og saker som gjelder tilskudd til private barnehager. Når det gjelder håndhevingsordningen, er vi raske med å komme i gang med saken og ta kontakt med den som melder, men i noen saker har det tatt altfor lang tid å få avsluttet. Saksbehandlingstiden i saker innkommet høsten 2018 er vesentlig redusert i forhold til tidligere innkomne saker. Vi viser til egen rapportering om dette.

Omfangskrav for Oppland (fra kapittel 3.3.1.1.4 i TB)

Rapportere på

Omfangskravet på 52 poeng skal være oppfylt.

Fylkesmannen i Oppland oppfylte ikke omfangskravet på 52 poeng i 2018, men endte opp på 48 poeng. Ett tilsyn på barnehageområdet, som er beregnet til 6 poeng, ble varslet høsten 2018. Pga en uforutsett, alvorlig hendelse som krevde Fylkesmannens kapasitet på samme tidspunkt, ble tilsynet utsatt og gjennomføres på nyåret i 2019.

Bedre skolemiljø (fra kapittel 3.3.1.1.2.1 i TB)

Rapportere på

Alle skoleeiere skal ha fått nødvendig oppfølging for å sikre en enklere, raskere og tryggere behandling av saker om elevenes skolemiljø på skolenivå.

Skolemiljø var tema på Barn og unge-konferansen i mars.

Målgruppen var skoleeiere og skoleledere, helsestasjon- og skolehelsetjeneste og ansatte i PP-tjenesten. I tillegg deltok barnehagemyndigheten og barnehagestyrere. Temaet for samlingen var Inkluderende læringsmiljø og helsefremmende arbeid i barnehage og skole. Dag to var en Dialogkonferanse om inkluderende læringsmiljø – hvordan jobber vi sammen ved Høgskolen i Innlandet.

Vi har arrangert en dagssamling hvor målgruppen var alle skoleeierne i Oppland. På samlingen gjennomgikk vi regelverket i sammenheng med våre funn i saker etter håndhevingsordningen. Vi pekte på noen tendenser for hva som førte til brudd eller ikke brudd på aktivitetsplikten. I tillegg var det erfaringsdeling i grupper med felles oppsummering i plenum. Våre funn fra enkeltsaker ble også knyttet til systemkravene i kapittel 9 A. Det nye mobbeombudet i Oppland deltok på samlingen som også fikk tid til å presentere seg.

I tillegg har vi hatt særskilt oppfølging av enkeltskoler/kommuner i forbindelse med saker.

Det har også vært arrangert en fagdag for PP-tjenesten hvor Barneombudet holdt foredrag om barnets beste og det å høre barnet.

Minimum 2 tilsyn per år. (fra kapittel 3.3.1.1.3.1 i TB)

Rapportere på

Minimum 2 tilsyn per år.

Fylkesmannen i Oppland har gjennomført kun et tilsyn etter introduksjonsloven i 2018. Det ble gjennomført tilsyn med individuell plan i introduksjonsprogrammet i Østre Toten kommune. Det ble ikke funnet lovbrudd.

På bakgrunn av stor saksmengde på andre områder, samtidig med at flere medarbeidere på vår avdeling hadde mange oppgaver som arbeidstakerrepresentanter i forbindelse med omstilling og sammenslåing med Hedmark, ble det ikke gjennomført to tilsyn i 2018.

Alle klagesaker er behandlet innen (fra kapittel 3.3.1.1.4.1 i TB)

Rapportere på

Alle klagesaker er behandlet innen 12 uker, jf. § 7-1 bokstav d, i byggesaksforskriften

Jf. tabell

Saksbehandlingstid i antall uker for klager over kommunens vedtak i byggesaker etter plan- og bygningsloven

Resultatmål	Differanse	Oppnådd andel av totalt antall behandlede saker	Totalt antall behandlede saker	Antall behandlede saker innen 12 uker
100 %	- 78 %	22 %	102	22

Alle klagesaker der det er gitt (fra kapittel 3.3.1.1.4.2 i TB)

Rapportere på

Alle klagesaker der det er gitt utsatt iverksetting etter forvaltningsloven § 42, er behandlet innen 6 uker, jf. § 7-1 bokstav e, i byggesaksforskriften

Jf. tabell. Alle er behandlet innen 12 uker, jf. SYSAM

Det er avvik mellom søk på sakstype "utsatt iverksetting av vedtak" i SYSAM og tallene som er automatisk generert fra SYSAM i tabellen her. Ved søk resulterer det i behandlet 9 saker behandlet, og alle disse ble behandlet innen 12 uker.

Saksbehandlingstid for klagesaker der det er gitt utsatt iverksetting etter forvaltningsloven § 42

Resultatmål	Differanse	Oppnådd andel av totalt antall behandlede saker	Totalt antall behandlede saker	Antall behandlede saker innen 6 uker
100 %	- 75 %	25 %	4	1

Alle klagesaker er behandlet innen 12 uker (fra kapittel 3.3.1.1.5.1 i TB)

Rapportere på

Alle klagesaker er behandlet innen 12 uker

Jf. tabell. Stor saksmengde.

Saksbehandlingstid i antall uker for klager over kommunens vedtak i klager over reguleringsplan

Resultatmål	Differanse	Oppnådd andel av totalt antall behandlede saker	Totalt antall behandlede saker	Antall behandlede saker innen 12 uker
100 %	- 74 %	26 %	23	6

Alle ekspropriasjonssaker i førsteinstans (fra kapittel 3.3.1.1.6.1 i TB)**Rapportere på**

Alle ekspropriasjonssaker i førsteinstans på plan- og bygningsrettens område er behandlet innen 12 uker

Jf. tabell

Saksbehandlingstid i antall uker for ekspropriasjonssaker på plan- og bygningsrettens område

Resultatmål	Differanse	Oppnådd andel av totalt antall behandlede saker	Totalt antall behandlede saker	Antall behandlede saker innen 12 uker
100 %	- 55 %	45 %	11	5

Alle ekspropriasjonssaker som klageinstans (fra kapittel 3.3.1.1.6.2 i TB)**Rapportere på**

Alle ekspropriasjonssaker som klageinstans på plan- og bygningsrettens område er behandlet innen 12 uker

Jf. tabell, ingen saker.

Saksbehandlingstid i antall uker for ekspropriasjonssaker (klageinstans) på plan- og bygningsrettens område

Resultatmål	Differanse	Oppnådd andel av totalt antall behandlede saker	Totalt antall behandlede saker	Antall behandlede saker innen 12 uker
100 %	- 100 %		0	0

Kompetanse i regelverket på barnehage- og opplæringsområdet (fra kapittel 3.3.1.1.8.1 i TB)**Rapportere på**

All saksbehandling knyttet til klagesaker, tilsyn og håndheving av skolemiljø saker skal være utført med riktig kvalitet i tråd med regelverket og instruksjer.

I forbindelse med VP-arbeidet ved oppstarten av 2018 gjennomførte vi en egevaluering av vår kompetanse på regelverksområdet. Vår oppsummering var da at vi har generelt sett har god kompetanse og kunnskap om regelverket samt oversikt over instruksjer. Vi konkretiserte noen tiltak som vi tok inn i VP for 2018 for ytterligere å øke kvaliteten i vår saksbehandling, tilsyn og håndheving av skolemiljø saker. Når det gjelder tilsyn har vi rullert tilsynsteamene for å dele erfaring og bedre sikre lik forståelse og praksis. I tillegg har det vært jurister på alle tilsynsteamene.

I forbindelse med håndhevingen av skolemiljø saker har vi utarbeidet maler som har vært lagt til grunn i vår saksbehandling og sakene har vært drøftet i skolemiljøteamet. Både avdelingsledelsen og embetsledelsen har deltatt i diskusjoner.

Når det gjelder klagesaksbehandling, tilsyn og håndhevingssaker er vår erfaring at både kommuner og de som klager stort sett ikke har innvendinger mot vår saksbehandling. Det er få saker som blir påklaget til Sivilombudsmannen eller Utdanningsdirektoratet.

Det er vår vurdering at Fylkesmannen i Oppland har løst oppdraget med god kvalitet.

3.1.3.2 Effektiv og korrekt lov- og tilskuddsforvaltning

Fylkesmannen arbeider målrettet mot kommunene gjennom forvaltningskontroller og veiledning. Som utgangspunkt for forvaltningskontrollene er det utarbeidet en risikobasert kontrollplan. Det var planlagt forvaltningskontroll i 5 av 26 kommuner i 2018, jf. kontrollplanen.

I 2018 ble det ikke gjennomført forvaltningskontroller av kommunene i Oppland grunnet stor mengde søknader om erstatning for avlingssvikt etter tørke sommeren 2018, jf. brev til LMD av 21.11.2018 om Prioritering av søknader om erstatning for avlingssvikt - konsekvenser for måloppnåelse.

Gjennomført kontroll i henhold til kontrollplan (fra kapittel 3.3.1.2.1.1 i TB)

Rapportere på

Gjennomført kontroll i henhold til kontrollplan.

2018 ble et år som krevde ekstra arbeidsinnsats grunnet sammenslåingsprosessen og ekstraordinært arbeid med avlingssvikt. Arbeidet med erstatning for avlingssvikt medførte også ekstraordinær arbeidsbelastning for de fleste kommunene i Oppland. Dette medførte at planlagte kontrollaktiviteter høsten 2018 ikke ble gjennomført.

Jf. tabell nedenfor. Vedtakene for foretak A og B, samt C ble også rapportert for 2017, da med kommentar om at vedtakene ikke var endelige grunnet ikke utløpt klagefrist. Vedtakene var endelig i begynnelsen av 2018, og tas derfor med i rapport for 2018 også.

Kontroll av foretak og oppfølging av avvik

Foretak	Ordninger / omfang	Registrerte avvik	Oppfølging av avvik
A og B	Produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket - driftsfellesskap. Husdyrkonsesjon	Fylkesmannen har konkludert med driftsfellesskap mellom foretakene A og B i årene 2013-2015. Fylkesmannen har omgjort kommunens vedtak om tilskudd og krever tilbakebetalt kr 579 520 som er summen av samlede merutbetaling. Driftsfellesskapet har medført overproduksjon av slaktegris, og med hjemmel i lov om regulering av svine- og fjørfeproduksjonen, samt forskrift om regulering av svine- og fjørfeproduksjonen, ble produksjon i det ene foretaket vurdert til at produksjonen oversteg konsesjonsgrensene. Foretakene ble ilagt en standardisert erstatning på kr 1 368 000. I tillegg ble konsesjon midlertidig trukket tilbake for en periode av 12 mnd.	Klagefrist 1.3.2018, vedtak ikke påklaget.
C	Husdyrkonsesjon	Med hjemmel i lov om regulering av svine- og fjørfeproduksjonen, samt forskrift om regulering av svine- og fjørfeproduksjonen, ble produksjonen av slaktegris i foretaket vurdert til at produksjonen oversteg konsesjonsgrensene. Foretaket ble ilagt en standardisert erstatning på kr 79 500.	Klagefrist 7.3.2018, vedtak ikke påklaget

Begge disse vedtakene ble også rapportert i 2017, da med kommentar om at vedtakene ikke var endelige. I 2018 ble det ikke åpnet nye foretakskontroller eller gjennomført forvaltningskontroller av kommunene i Oppland grunnet stor mengde søknader om erstatning for avlingssvikt etter tørke sommeren 2018, jf. brev til LMD av 21.11.2018 om Prioritering av søknader om erstatning for avlingssvikt - konsekvenser for måloppnåelse.

Kontroll av foretak - husdyrkonsesjon

Betegnelsen på rapporteringskrav	Svar
Er kontroll av foretak på husdyrkonsesjonsområdet gjennomført i samsvar med Ldirs rundskriv?	Ja
Antall kontrolltiltak av foretak der det er innhentet opplysninger utover det som er tilgjengelig i egne systemer	0
Antall kontrolltiltak av foretak som er fulgt opp etter kontroller i 2017	2
Antall kontrolltiltak av foretak som skal følges opp vedr produksjonsgrensen i 2019	1
Antall kontrolltiltak av foretak det er gjennomført stedlig kontroll hos i 2018	0
Antall kontrolltiltak av foretak som er kontrollert pga mistanke om driftsfellesskap	0
Antall kontrolltiltak av foretak som er ilagt standardisert erstatning	3
Antall kontrolltiltak av foretak som er ilagt standardisert erstatning pga driftsfellesskap	2
Antall kontrolltiltak av foretak som er kontrollert, men vedtak om standardisert erstatning er under arbeid	0
Beløp som er ilagt i standardisert erstatning	1448100

Begge vedtakene ble også rapportert i 2017, da med kommentar om at vedtakene ikke var endelige. I 2018 ble det ikke åpnet nye foretakskontroller eller gjennomført forvaltningskontroller av kommunene i Oppland grunnet stor mengde søknader om erstatning for avlingssvikt etter tørke sommeren 2018, jf. brev til LMD av 21.11.2018 om Prioritering av søknader om erstatning for avlingssvikt - konsekvenser for måloppnåelse.

Kontroll av foretak - tilskudd og erstatninger

Ordning	Er kontrollpunkter fastsatt?	Effekter av kontrollpunktene
---------	------------------------------	------------------------------

I 2018 ble det ikke åpnet nye foretakskontroller eller gjennomført forvaltningskontroller av kommunene i Oppland grunnet stor mengde søknader om erstatning for avlingssvikt etter tørke sommeren 2018, jf. brev til LMD av 21.11.2018 om Prioritering av søknader om erstatning for avlingssvikt - konsekvenser for måloppnåelse.

Inntektskontroll av tidligpensjonsmottakere

Betegnelsen på rapporteringskrav	Svar
Saker kontrollert som følge av avvik i kontrolliste	9
Saker funnet i orden	9
Saker med feil	0
Beskrivelse av feilene	

Gjennomført risikobasert forvaltningskontroll (fra kapittel 3.3.1.2.1.2 i TB)

Rapportere på

Gjennomført risikobasert forvaltningskontroll av 20 % av kommunene.

2018 ble et år som krevde ekstra arbeidsinnsats grunnet sammenslåingsprosessen og ekstraordinært arbeid med avlingssvikt. Arbeidet med

erstatning for avlingssvikt medførte også ekstraordinær arbeidsbelastning for de fleste kommunene i Oppland. Dette medførte at planlagte kontrollaktiviteter høsten 2018 ikke ble gjennomført.

Forvaltningskontroller av kommunene

Kommune	Ordninger / omfang	Registrerte avvik	Oppfølging av avvik
---------	--------------------	-------------------	---------------------

I 2018 ble det ikke åpnet nye foretakskontroller eller gjennomført forvaltningskontroller av kommunene i Oppland grunnet stor mengde søknader om erstatning for avlingssvikt etter tørke sommeren 2018, jf. brev til LMD av 21.11.2018 om Prioritering av søknader om erstatning for avlingssvikt - konsekvenser for måloppnåelse.

Forvaltningskontroller av kommunene, 20%

Resultatmål	Differanse resultatmål	Resultat	Antall gjennomførte forvaltningskontroller	Antall kommuner i fylket
20 %	- 20	0 %		

I 2018 ble det ikke åpnet nye foretakskontroller eller gjennomført forvaltningskontroller av kommunene i Oppland grunnet stor mengde søknader om erstatning for avlingssvikt etter tørke sommeren 2018, jf. brev til LMD av 21.11.2018 om Prioritering av søknader om erstatning for avlingssvikt - konsekvenser for måloppnåelse.

Andel avvik avdekket under (fra kapittel 3.3.1.2.1.3 i TB)

Rapportere på

Andel avvik avdekket under kontroll som er fulgt opp: 100 %.

I 2018 ble det ikke åpnet nye foretakskontroller eller gjennomført forvaltningskontroller av kommunene i Oppland grunnet stor mengde søknader om erstatning for avlingssvikt etter tørke sommeren 2018, jf. brev til LMD av 21.11.2018 om Prioritering av søknader om erstatning for avlingssvikt - konsekvenser for måloppnåelse.

3.1.3.3 Befolkningen har tillit til tjenestene og får ivaretatt sin rett til forsvarlige og nødvendige tjenester

Fylkesmannen foretar årlig gjennomgang av fastlegesituasjonen i fylket. Undersøkelse 2018 viser at de kommunene som i 2017 hadde utfordringer med å dekke befolkningens rett til fastlege i kommunen, i 2018 var innafør sine plikter. Men i 2018 var det andre kommuner som var på grensa til å ikke dekke befolkningens rett til fastlege, særlig de to store byene, der valgmulighetene var få, særlig mtp bytte til kvinnelig fastlege. Flere kommuner vil ha utfordringer hvis en tallrik familie flytter inn + ved bosetting av flyktninger. Noen kommuner har foretatt aktive grep for å endre situasjonen. Et godt eksempel er Gausdal kommune som på kort tid foretok strukturelle grep og endret tilbudet fra underskudd på ledige listeplasser til overskudd og valgfrihet. Det er grunn til å følge med på utviklingen framover da flere kommuner bare har marginal kapasitet, samt at situasjonen endrer seg raskt.

Median saksbehandlingstid for tilsynssaker (fra kapittel 3.3.1.3.3.1 i TB)

Rapportere på

Median saksbehandlingstid for tilsynssaker: 6 måneder eller mindre.

Saksbehandlingskapasitet har vært utfordrende i 2018 av forskjellige årsaker. Median saksbehandlingstid var 9.3 mnd. Det var en betydelig restanse med over fra 2017. Produksjonen har likevel vært betydelig: det kom 57 nye saker inn, og 140 saken ble ferdigbehandlet i 2018, herav 41 saker med saksbehandlingstid 12 mnd eller mer. Det er lagt vekt på at de sakene som egner seg for lokal avklaring forsøkes løst slik, og 28 saker ble i 2018 løst på denne måten. Restansene var redusert til 98 saker pr. 31.12.2018.

Median saksbehandlingstid for tilsynssaker: 6 måneder eller mindre (Helse/omsorg)

Saksområde	Resultatmål	Prosentpoeng	Resultat
Helse/omsorg	50 %	34 %	34 %

Median saksbehandlingstid for tilsynssaker(2) (fra kapittel 3.3.1.3.3.2 i TB)

Rapportere på

Median saksbehandlingstid for tilsynssaker: 5 måneder eller mindre

Fylkesmannen har hatt få tilsynssaker til behandling i 2018. Saksbehandlingstiden ligger under kravet til 5 måneders saksbehandlingstid.

Median saksbehandlingstid for tilsynssaker: 5 måneder eller mindre (Sosial)

Saksområde	Resultatmål	Prosentpoeng	Resultat
Sosial	50 %	0 %	0 %

Avslutning av klagesaker: Minst (fra kapittel 3.3.1.3.3.3 i TB)

Rapportere på

Avslutning av klagesaker: Minst 90 prosent innen 3 måneder.

Helse og omsorg: Nødvendig helsehjelp: 89% innen 3 mnd. Syketransport: 87% innen 3 mnd. Helse/omsorg for øvrig: 72% innen 3 mnd. Helse/omsorg er også retting/sletting saker. Disse tar ofte lang tid. Vi fikk inn 96 saker i 2018 og fullførte 109 saker.

Sosial: Rettighetsklager 91 % behandlet innen 3 mnd.

Saksbehandlingstid - Avslutning av klagesaker

Saksområde	Resultatmål	Prosentpoeng	Realitetsbehandlet innen 3 md.
Sosial	90 %	91 %	91 %
Helse/omsorg	90 %	80 %	80 %

Andel vedtak om bruk av tvang (fra kapittel 3.3.1.3.3.4 i TB)

Rapportere på

Andel vedtak om bruk av tvang og makt overfor personer med psykisk utviklingshemning som er overprøvd innen 3 måneder: Minst 90 %.

Fylkesmannen i Oppland overprøvde 71 vedtak om bruk av tvang og makt overfor personer med psykisk utviklingshemning med hjemmel helse- og omsorgstjenesteloven § 9-5, tredje ledd bokstav b og c i 2018. Saksbehandlingstiden var innenfor fristen i 94, 4 % av overprøvingene. Det vil si at 67 vedtak ble overprøvd innen fristen. 67 vedtak ble godkjent uten endring. Fylkesmannen mottok siste år 348 meldinger om bruk av tvang som skadeavvergende tiltak i nødsituasjoner. Disse meldingene gjelder 53 personer. Meldingene blir fortløpende gjennomgått av saksbehandler her. Det ble gjennomført 16 tilsyn etter lovens § 9-5, tredje ledd bokstav b og c. Brukermedvirkning har blitt en integrert del av tilsynene våre, og vi har samtale med bruker eller dennes talsperson i tilnærmet alle tilsyn. Kommunene i Oppland har en stor utfordring når det gjelder å rekruttere fagpersoner som tilfredsstillt kvalifikasjonskravet i loven. Vi konstaterer at det også er en utfordring for kommunene å sikre kvalitet og kompetanseutvikling i boligene gjennom systematiske opplærings- og veiledningstiltak.

Fylkesmannen har kvartalsvise møter med Sykehuset Innlandet Hf, avd Lillehammer, Habiliteringstjenesten.

Saksbehandlingstid - Vedtak om bruk av tvang og makt

Resultatmål	Prosentpoeng	Resultat
90 %	94 %	94 %

Andel søknader om dispensasjon (fra kapittel 3.3.1.3.3.5 i TB)

Rapportere på

Andel søknader om dispensasjon fra utdanningskrav som er behandlet innen 3 måneder: Minst 90 %.

Det er behandlet 57 vedtak som er godkjent med dispensasjon, samtlige er behandlet innenfor kravet.

Tilsynsaktiviteter(4) (fra kapittel 3.3.1.3.4.4 i TB)

Rapportere på

Tilsynsaktiviteter tilsvarende: 150 poeng

Måloppnåelsen knyttet til tilsyn med kommunale helse og omsorgstjenester er lavere enn forventet. Fylkesmannen har prioritert og flyttet ressurser til behandlingen av hendelsesbaserte tilsynssaker i og med det har vært store restanser og lang saksbehandlingstid på dette området.

Aktivitetsvolum av tilsyn med kommunale helse- og omsorgstjenester

Resultatmål	Differanse	Resultat
150	- 92	58

Tilsynsaktiviteter(3) (fra kapittel 3.3.1.3.5.3 i TB)

Rapportere på

Tilsynsaktiviteter tilsvarende: 30 poeng

Årsaken til høyere måloppnåelse knyttet til tilsyn med spesialisthelsetjenesten er flere journalgjennomganger knyttet til tilsynet akuttmottakets gjenkjennelse og behandling av sepsis.

Mot slutten av 2018 ble det etter en risikovurdering besluttet å gjennomføre systemrevisjon med en privat rusbehandlingsinstitusjon, som har avtale med spesialisthelsetjenesten

Aktivitetsvolum av tilsyn med spesialisthelsetjenesten

Resultatmål	Differanse	Resultat
30	27	57

Tilsynsaktiviteter(4) (fra kapittel 3.3.1.3.6.4 i TB)**Rapportere på**

Tilsynsaktiviteter tilsvarende: 50 poeng

Fylkesmannen måtte høsten avlyse et planlagt tilsyn av ressursmessige årsaker, derfor lavere måloppnåelse på dette området.

Aktivitetsvolum av tilsyn med sosiale tjenester

Resultatmål	Differanse	Resultat
50	-20	30

3.1.3.4 En effektiv og velfungerende vergemålsforvaltning som ivaretar rettsikkerhet og rettslikhet

Det har i 2018 vært fokus på å nå resultatmålene som er satt og å yte gi god bistand og hjelp til våre brukere. Det har vært arbeidet for å få ned restansene og øke kvaliteten bl.a. ved økende andel samtaler med vergetrengende. Vi har ikke klart å nå alle mål. På opprettelse av vergemål og på klagesaksbehandling har saksbehandlingstiden vært for lang og resultatmålene ble ikke oppnådd.

Arbeidsbelastningen for ansatte på vergemålsområdet har også i 2018 vært stor. Vi har hatt 8,5 årsverk til disposisjon. Sykefraværet blant de som arbeider på vergemål var på 26 %, noe som er vesentlig høyere enn for embetet for øvrig.

Regnskapskontrollen ble gjennomført og alle regnskap var kontrollert innen fristen og i samsvar med de krav som er stilt.

Det har ikke vært avholdt særskilte kurs for verger i 2018. Vi har imidlertid vært ute og informert og holdt foredrag, bl.a på samlinger knyttet til demens. Tema har vært demensomsorg, selvbestemmelse og forståelse og anvendelse av lovverket.

Opprett vergemål (fra kapittel 3.3.2.1.1.1 i TB)**Rapportere på**

Opprett vergemål – 80 % av vedtakene skal være fattet innen 70 dager.

Har prioritert å ta de eldste sakene først. Hadde noe bedre måloppnåelse på begynnelsen av året. På grunn av stor saksmengde/restanse har for mange saker blitt for gamle før de har blitt behandlet. Dessuten har bemanning på opprett vergemål vært for liten.

Saksbehandlingstid - Opprett vergemål – 80 % av vedtakene skal være fattet innen 70 dager

Resultat	Resultatmål	Differanse
64 %	80 %	-16 %

Har prioritert å ta de eldste sakene først. På grunn av stor saksmengde/restanse har for mange saker blitt for gamle før de har blitt behandlet. Dessuten har bemanning på opprett vergemål vært for liten.

Fylkesmannens samtykke til bruk av kapital (fra kapittel 3.3.2.1.1.3 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannens samtykke til bruk av kapital – 80 % av vedtakene skal være fattet innen 20 dager.

Måltallet nådd med god margin. Stabil og rask saksbehandling.

Saksbehandlingstid - Fylkesmannens samtykke til bruk av kapital – 80 % av vedtakene skal være fattet innen 20 dager

Resultat	Resultatmål	Differanse
90 %	80 %	10 %

Godtgjøring og utgiftsdekning til verger og representanter (fra kapittel 3.3.2.1.1.4 i TB)**Rapportere på**

Godtgjøring og utgiftsdekning til verger og representanter – 80 % av vedtakene skal være fattet innen 45 dager.

God måloppnåelse. God utnyttelse av ekstraressurser

Saksbehandlingstid - Godtgjøring og utgiftsdekning til verger og representanter – 80 % av vedtakene skal være fattet innen 45 dager

Resultat	Resultatmål	Differanse
85 %	80 %	5 %

Klagesaksbehandling (fra kapittel 3.3.2.1.1.5 i TB)**Rapportere på**

Klagesaksbehandling – 80 % av klagen Fylkesmannen mottar på vergemålsområdet skal være behandlet innen 70 dager.

Har ikke vært tilstrekkelig prioritert. For det meste samme saksbehandlere som på opprett vergemål.

Klagesaksbehandling – 80 % av klagen Fylkesmannen mottar på vergemålsområdet skal være behandlet innen 70 dager

Resultat	Resultatmål	Differanse
42 %	80 %	- 38 %

Ikke vært prioritert høyt nok bl.a. med bakgrunn i bemanning.

Fylkesmannens kontroll av vergeregnskap (fra kapittel 3.3.2.1.2.1 i TB)**Rapportere på**

Alle vergeregnskap i sentralt uttrekk fra Statens sivilrettsforvaltning skal være kontrollert innen fristen.

Alle vergeregnskap i sentralt uttrekk ble kontrollert innen fristen.

Alle vergeregnskap i sentralt uttrekk fra Statens sivilrettsforvaltning skal være kontrollert innen fristen

Resultat	Resultatmål	Differanse
100 %	100 %	0 %

Digital innlevering av vergeregnskap (fra kapittel 3.3.2.1.3.1 i TB)**Rapportere på**

Andelen vergeregnskap som leveres digitalt via Altinn, skal være minst 50 %.

Kunne hatt tettere oppfølging og mer info om digital løsning

Andelen vergeregnskap som leveres digitalt via Altinn, skal være minst 50 %

Resultat	Resultatmål	Differanse
48 %	50 %	- 2 %

Digital innsending av søknader om vergedogtjøring og fylkesmannens samtykke (fra kapittel 3.3.2.1.4.1 i TB)

Rapportere på

Andelen søknader om godtgjøring og søknader om fylkesmannens samtykke (bruk av kapital, salg av eiendom etc.) som leveres digitalt via Altinn, skal være minst 30 %

Andelen søknader om godtgjøring og søknader om fylkesmannens samtykke (bruk av kapital, salg av eiendom etc.) som leveres digitalt via Altinn, skal være minst 30 %

Resultat	Resultatmål	Differanse
41 %	30 %	11 %

3.1.3.5 Vergehaver skal ha høy grad av selvbestemmelse og vergemålene skal være individtilpassede

Vi har hatt økt fokus på selvbestemmelse og brukermedvirkning - også i møte med ulike samarbeidspartnere og i møte med brukere og pårørende. Har hatt økende andel gjennomførte samtaler med vergehavere i forbindelse med opprettelse av vergemål - også de ikke samtykkekompetente.

Individtilpassing av vergemål (fra kapittel 3.3.2.2.1.1 i TB)**Rapportere på**

Før et eventuelt vergemål opprettes, skal det foretas nødvendige undersøkelser slik at mandatet kan individtilpasses og ikke er mer inngripende enn nødvendig

I forbindelse med opprettelse av vergemålet innhentes dokumentasjon til vurdering av behovet. Mandatet søkes utformet i tråd med dette, men ved opprettelse av vergemålet har man ikke alltid fullstendig oversikt over behovet og det kan derfor oppstå behov for senere tilpasning. Vergen kan be om dette. Det er likevel ofte hensiktsmessig å utforme mandatet generelt på økonomi og/eller personlige forhold for å ivareta vergehavers interesser.

3.1.4 Fylkesmannen skal ta de initiativ som finnes påkrevd og holde sentrale myndigheter orientert om tilstanden i fylket og effekten av statlig politikk**3.1.4.1 Økt kvalitet og kompetanse i kommunene**

Oppland har ingen kommuner i oppfølgingsordningen. Vi er oppmerksomme på hvilke av våre kommuner som er nærmest å være omfattet av ordningen. Dette er i stor grad de samme kommunene som vi selv har identifisert gjennom vår risikoanalyse. Vi gjennomfører ulike tiltak rettet mot disse kommunene.

Se også rapportering under kapittel 3.3: Status på samarbeidsarena og kompetanseutviklingstiltak for skole (fra kapittel 7.3.8.5 i TB) og Status på samarbeidsarena og kompetanseutviklingstiltak for barnehage (fra kapittel 7.3.8.6 i TB).

3.1.5 Gjennomførte evalueringer

Det har i 2018 ikke vært gjennomført Medarbeiderundersøkelse.

Det gjennomføres evalueringer etter større konferanser, møteplasser som brukes som grunnlag for videre planlegging. Det er også gjort en enkel spørreundersøkelse til ordførere og rådmenn om "fremtiden kommune" som er brukt som grunnlag for diskusjon grunnlag i regionmøter og i kommunerettet arbeid.

3.2 Avvik på oppdrag i tildelingsbrevet og/eller faste oppgaver i virksomhets- og økonomiinstruks**3.2.1 Tverrsektorielle oppdrag/oppgaver**

Ingen avvik

3.2.2 Arbeids- og sosialdepartementet

Ingen avvik

3.2.3 Barne- og likestillingsdepartementet

Ingen avvik

3.2.4 Helse- og omsorgsdepartementet

Saksbehandlingskapasitet på tilsynssaker knyttet til Helse og omsorgsområdet har vært utfordrende i 2018. Median saksbehandlingstid var 9.3 mnd., hvor kravet har vært 6 mnd. Det var en betydelig restanse med over fra 2017. Produksjonen har likevel vært betydelig: det kom 57 nye saker inn, og 140 saken ble ferdigbehandlet i 2018, herav 41 saker med saksbehandlingstid 12 mnd eller mer. Restansene var redusert til 98 saker pr. 31.12.2018.

3.2.5 Justis- og beredskapsdepartementet

Vergemål: Det er avvik på "opprett vergemål" og "klagesaksbehandling". For detaljer om avvikene, se egne punkt.

Ellers ingen avvik.

3.2.6 Klima- og miljødepartementet

Ingen avvik.

3.2.7 Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Ingen avvik

3.2.8 Kunnskapsdepartementet

Ingen avvik.

3.2.9 Landbruksdepartementet

I 2018 ble det ikke åpnet nye foretakskontroller eller gjennomført forvaltningskontroller av kommunene i Oppland grunnet stor mengde søknader om erstatning for avlingssvikt etter tørke sommeren 2018, jf. brev til LMD av 21.11.2018 om Prioritering av søknader om erstatning for avlingssvikt - konsekvenser for måloppnåelse.

3.3 Særskilte rapporteringskrav fra tildelingsbrevet

Hvilke utfordringer opplever FM at NAV-kontorene har med KVP (fra kapittel 7.3.1.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal beskrive situasjonen for kvalifiseringsprogrammet (KVP) i fylket, herunder: I hvilken grad blir personer i målgruppen for programmet vurdert med hensyn til deltakelse og får de som har krav på det, tilbud om program; Hva kjennetegner NAV-kontor som jobber godt med KVP, og hvilke utfordringer opplever Fylkesmannen at NAV-kontorene har i arbeidet med KVP; Hvilke virkemidler benytter Fylkesmannen for å understøtte kommunenes arbeid for å øke bruken av KVP.

I Oppland er det fortsatt en liten nedgang fra 2017 på antall deltakere, men det har stabilisert seg. Fylkesmannen har ikke mottatt klagesaker på KVP i 2018. Det kan se ut som de minste kontorene sliter med å holde fokus på KVP oppe. Ettersom det fortsatt er en engangsrettighet så kan det også være en faktor. En del har etterlyst endringer i regelverket, og det er nå vedtatt i Stortinget fra 010119.

Det har i 2018 ikke vært tett samarbeid med NAV fylkesledd angående KVP, utover at det har vært tema for NAV Forum.

Det ble gjennomført en fagsamling for Oppland og Hedmark i oktober hvor alle NAV-kontor/kommuner var representert. Her samarbeidet fylkesmennene med 2 NAV-veiledere fra ulike kontor. Det ble gitt gode tilbakemeldinger.

Vi har i 2018 også valgt å ha en kompetanseveileder fra et NAV-kontor i 30% stilling for å bistå kontorene i Vest-Oppland. Dette har ført til sterkere fokus hos disse kommunene. Det er her kommuner som jobber veldig bra med KVP og noen som sliter. Det har vært viktig for kompetanseveileder å kunne ta med seg erfaringene fra de kontorene som jobber bra. Det har vært jevnlig møter mellom kompetanseveileder og fylkesmannen gjennom året.

En utfordring for NAV-kontorene fortsatt er de administrative rutinene og ulike datasystem for de som er på KVP. Det er fortsatt en utfordring å få god forankring hos kommunal ledelse for KVP.

Vilkår for aktivitet for de under 30 år... (fra kapittel 7.3.1.2 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal beskrive kommunenes erfaring med aktivitetsplikt for mottakere av økonomisk stønad under 30 år. Herunder om aktivitetsplikten bidrar til overgang til arbeid og utdanning.

Fylkesmannen gjennomførte i begynnelsen av 2018 en questback mot NAV-kontorene med spørsmål om aktivitetsplikten. Det var en svarprosenten var ikke så høy, men inntrykket vårt fra de som svarte var at aktivitetsplikten ble anvendt ihht loven. Det er ikke gjennomført

egen opplæring om aktivitetsplikten mot kontorene i 2018. Av klagesaker fremgår det at kontorene ofte har problemer med å stille vilkår i tråd med lovens bestemmelser, og det er ofte problemer med hvordan konsekvenser av brudd på vilkår skal håndteres. Det er ikke tilstrekkelig verifiserbar kunnskap til at vi kan hevde at aktivitetsplikten bidrar til overgang til arbeid og utdanning.

Fylkesmannen skal rapportere på antall gjennomførte tilsyn... (fra kapittel 7.3.2.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere på antall gjennomførte tilsyn med kommunenes oppfølging av krisesenterloven.

Det er ikke gjennomført tilsyn med kommunenes oppfølging av krisesenterloven i 2018.

Tilsyn med kommunenes oppfølging av krisesenterloven

Totalt antall kommuner i fylket	26
Antall krisesentertilbud i fylket	3
Antall tilsyn med kommuner som har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune 2016	0
Antall tilsyn med samarbeidskommuner (som inngår i samarbeid, men ikke har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune) 2016	0
Antall tilsyn med kommuner som har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune 2017	0
Antall tilsyn med samarbeidskommuner (som inngår i samarbeid, men ikke har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune) 2017	0
Antall tilsyn med kommuner som har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune 2018	0
Antall tilsyn med samarbeidskommuner (som inngår i samarbeid, men ikke har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune) 2018	0

Fylkesmannen skal redegjøre for bakgrunnen for og konsekvenser... (fra kapittel 7.3.2.2 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal redegjøre for bakgrunnen for og konsekvenser av eventuelle nedleggelse av krisesentrene eller reduksjon i tilbudet.

Det er ikke vært nedleggelse eller reduksjon i krisesentertilbudet i 2018.

Fylkesmannen skal rapportere på antall behandlede søknader... (fra kapittel 7.3.2.3 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere på antall behandlede søknader, og fattede vedtak inndelt i innvilgelser, avslag og avvísninger knyttet til hver sakstype, etter ekteskapsloven, anerkjennelsesloven og brudvigjingslova i årsrapporten.

Fylkesmannen skal rapportere på andelen separasjons- og skilsmisssøknader som er mottatt digitalt.

Det er i 2018 gitt 368 (344) separasjoner og 327 (344) skilsmisser. Tall i parentes er antall i 2017. Åtte søknader om separasjon ble avslått og to ble avvist. 13 søknader om skilsmisse ble avslått og fire ble avvist.

Vi har ikke hatt saker om klage på ikke å utstede prøvingsattest.

I 2018 mottok vi 28 søknader og godkjenning av utenlandsk skilsmisse/skiftefritak. 26 søknader er godkjent, tre er avslått og tre er under behandling. 8 av sakene er restanser fra 2017. I saker om kun skiftefritak har vi mottatt seks søknader og alle er godkjent.

Antall digitale søknader om separasjon og skilsmisse: vi har i 2018 mottatt 231 (192) digitale separasjonssøknader av totalt 439 (432). Antall digitale skilsmisssøknader er 198 (189). Totalt kom det inn 378 (414) skilsmisssøknader. Tall i parentes er antall i 2017.

Ekteskapsaker

Lov	Sakstype	Sum	Innvilgelser	Avslag	Avvisninger	Andel mottatt digitalt
Ekteskapsloven	Separasjon, jf. § 20	378	368	8	2	53 %
Ekteskapsloven	Skilsmisse, jf. § 21	344	327	13	4	52 %
Ekteskapsloven	Skilsmisse, jf. § 22	0	0	0	0	0 %
Ekteskapsloven	Dispensasjon fra alderskravet, jf. § 1a	0				
Ekteskapsloven	Tillatelse til å inngå ekteskap selv om vergen har nektet, jf. § 2	0				
Ekteskapsloven	Samtykke til ekteskap mellom adoptivbarn og tidligere adoptivfamiliemedlem, jf. § 3 andre ledd	0				
Ekteskapsloven	Fritak fra krav om forlovere, jf. § 7 j	0				
Ekteskapsloven	Fritak for dokumentasjon av skifte, jf. § 8 siste ledd	6	6	0	0	0 %
Ekteskapsloven	Klage på at prøvingsattest ikke er utstedt, jf. § 10 andre ledd	0				
Ekteskapsloven	Klage på at vigsel er nektet, jf. § 14 tredje ledd	0				
Ekteskapsloven	Godkjenning av ugyldige ekteskap, jf. § 16 andre ledd	0				
Ekteskapsloven	Reise sak om et ekteskap består eller ikke, jf. § 16 a	0				
Ekteskapsloven	Anerkjennelse av utenlandske ekteskap, jf. § 18 a andre ledd	0				
Ekteskapsloven	Reise sak for å oppløse ekteskap som er inngått i strid med § 3 eller § 4, jf. § 24 andre ledd	0				
Anerkjennelsesloven	Anerkjennelse av utenlandske skilsmisser eller separasjoner, jf. § 4 første ledd	29	26	3	0	0 %
Brudivigingslova	Godkjenning av ugyldige ekteskap, jf. § 11 tredje ledd	0				

Antall skilsmisser § 22 ligger sammen med skilsmisse § 21. Vi har ikke tall på skilsmisser etter § 22 alene.

Fylkesmannen skal rapportere på antall fattede vedtak... (fra kapittel 7.3.2.4 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal rapportere på antall fattede vedtak etter barneloven i årsrapporten.

Det er ikke fattet vedtak etter barneloven i 2018. Det er gitt råd og veiledning per brev og telefon. Antall henvendelser er vanskelig anslå, mulig ca. 10-15.

Fylkesmannen skal gi en kort omtale av embetets arbeid... (fra kapittel 7.3.2.5 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal gi en kort omtale av embetets arbeid med veiledning og informasjon på familierettens område, herunder om mekling. Dette kan for eksempel være hvilke typer saker som dominerer, utviklingstrekk og utfordringer. Det er også av interesse å få opplyst hvem som kontakter Fylkesmannen.

Det er stort behov for informasjon og veiledning på familierettens område. Det gis veiledning i enkeltsaker, på telefon fra publikum og ved saksbehandlingen. Spesielt gjelder dette i tilknytning til separasjonssaker, barnefordeling, foreldremekling og angående skifte mellom ektefeller. I anerkjennessakene er også behovet for veiledning betydelig.

Fylkesmannen skal rapportere på antall saker... (fra kapittel 7.3.2.6 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal rapportere på antall saker hvor det er gitt ut opplysninger om den adoptertes biologiske opphav i saker hvor fylkesmannen har gitt adopsjonsbevilling.

Vi har mottatt ni saker etter adopsjonsloven. Det er i 2018 gitt ut opplysninger om den adoptertes biologiske opphav i fire saker. Tre saker er under behandling. To saker er besvart på annen måte.

Fylkesmannen skal rapportere på antall tilsyn... (fra kapittel 7.3.2.7 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal rapportere på antall tilsyn med familievernkantorene.

Fylkesmannen har ikke gjennomført tilsyn med familievernkantorene i 2018.

Tilsyn med familievernkontorene

Totalt antall familievernkontor i fylket	Antall gjennomførte tilsyn i 2018	Antall gjennomførte tilsyn i 2017	Antall gjennomførte tilsyn i 2016
3	0	0	0

Fylkesmannen skal gi en kort omtale av embetets arbeid...(2) (fra kapittel 7.3.2.8 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal gi en kort omtale av embetets arbeid med veiledning og informasjon på universell utforming.

Fylkesmannen vektlegger i sine høringsuttalelser til kommunale planer temaet universell utforming. Vi har i 2018 praktisert innsigelse ved kommunale reguleringsplaner på grunn av at planleggingen ikke tok tilstrekkelig høyde for universell utforming og tilgjengelighet for alle.

Fylkesmannen skal gi en kort omtale av embetets arbeid med å fremme likestilling... (fra kapittel 7.3.2.9 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal gi en kort omtale av embetets arbeid med å fremme likestilling knyttet til ulike diskrimineringsgrunnlag i aktuell lovgivning.

Ikke prioritert i 2018

Fylkesmannen skal redegjøre for implementeringstiltak... (fra kapittel 7.3.2.10 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal gi en kort omtale av embetets arbeid på området barnevern og skole, herunder digitalt kurs modul 1 og veilederen.

Fylkesmannen har gjennomført tilsyn utført som systemrevisjon med Fylkeskommunen og to barneverninstitusjoner. Tema for tilsynet var videregåendeopplæring.

Vi har også informert om digital veileder for samarbeid skole/barnevern i møtepunkter med kommunal barnevernledelse og institusjonsledelse.

Fylkesmannen skal utarbeide en årsrapport... (fra kapittel 7.3.2.11 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal utarbeide en årsrapport om tilsynsvirksomheten ved barneverninstitusjoner, omsorgssentre og sentre for foreldre og barn, jf. forskrift om tilsyn med barn i barnevernsinstitusjoner for omsorg og behandling § 14 og forskrift for sentre for foreldre og barn §28.

Årsrapport for vår tilsynsvirksomhet ved barneverninstitusjoner og omsorgssentre i 2018 er sendt Bufetat, med kopi til Bufdir og Statens helsetilsyn.

Akuttberedskap i kommunene (fra kapittel 7.3.2.12 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal rapportere status på barnevernstjenestens akuttberedskap i alle kommunene i fylket, herunder om alle har en forsvarlig akuttberedskap.

Fylkesmennene skal redegjøre for embetenes vurdering av kvalitet og risiko i barnevernet i fylket.

Fylkesmannen har gjennom året arbeidet med å bidra til innføringen av en forsvarlig akuttberedskap i alle kommuner ved informasjon på samlinger, brev til kommuneledelsen, veiledning og oppfølging.

Ved årsskiftet hadde følgende kommunene opprettet et interkommunalt samarbeid om akuttberedskap; Gjøvik, Nordre Land, Søndre Land, Østre Toten, Vestre Toten, Gran og Lunner.

Lillehammer kommune har et vertskommunesamarbeid med Ringsaker som vertkommune.

Jevnaker kommune har et vertskommune samarbeid med Ringeriket som vertkommune.

Dovre og Lesja kommuner har en fungerende bakvaksordning, men utreder et samarbeid med Nord-Gudbrandsdalen, eventuelt Gudbrandsdalen.

Sel, Vågå, Skjåk og Lom, utreder et samarbeid med Nord-Gudbrandsdalen, eventuelt et samarbeid med Gudbrandsdalen.

Ringebu, Sør-Fron, Nord-Fron, utreder et samarbeid med Gudbrandsdalen, eventuelt et samarbeid med Gausdal og Øyer.

Valdres regionen, med Etnedal, Nord-Aurdal, Sør-Aurdal, Øystre Slidre, Vang og Vestre Slidre utreder et samarbeid i Valdres, eventuelt et samarbeid med Gjøvik Land.

Ut fra dette er statusen at kommunene i Oppland, med unntak av 13, hadde en forsvarlig akuttberedskap ved inngangen til 2019.

Samlet vurdering av hvorvidt det kommunale... (fra kapittel 7.3.3.1.1 i TB)

Rapportere på

Samlet vurdering av hvorvidt det kommunale helse- og omsorgstilbudet i fylket utvikles i henhold til retning og målsettinger i *Omsorgsplan 2020*, herunder *Demensplan 2020*.

De fleste kommuner har etablert hverdagsrehabilitering som en kommunal tjeneste. I fylket har det vært stort fokus på dagtilbud til personer med demens, og pårørendeskoler har jevnlig kurs. Vi benytter kompetanse og innovasjonsmidler, samt skjønnsmidler til å styrke tilbudet om velferdsteknologi i kommunene. Disse midlene gir også økt kompetanse, hvor mange har tatt lederutdannelse. Det er flere kommuner som har bygget nye sykehjem hvor teknologi er i fokus. Det jobbes kontinuerlig med å dreie tjenestene til hjemmeboende, men dette ser ut til å ta noe tid - likeså å etablere velferdsteknologi som en tjeneste. Inntrykket av kompetanse i pleie og omsorg så er det blir flere som har utdanning innen helse. ABC opplæringen har vært en suksess i Oppland

Rapportere på resultatoppnåelse... (fra kapittel 7.3.3.2.1 i TB)

Rapportere på

Rapportere på resultatoppnåelse for tilskuddsordninger 765.60 og 765.62.

765.62 - det er flere kommuner som ikke er inne i ordningen i 2018 vi har prøvd å påvirke alle kommuner til å søke men de oppgir at de ikke har økonomi til å videreføre stillingene etter opptrappingsplanens slutt.

765.60 - Via søknad om FACT er alle kommuner i Oppland inne i ordningen minus Jevnaker og Lunner (som går over i nytt fylke) og Gran som blir oppfordret om å være med Toten-Land

Samlet vurdering av hvorvidt... (fra kapittel 7.3.3.2.2 i TB)

Rapportere på

Samlet vurdering av hvorvidt det kommunale rusarbeidet i fylket utvikles i henhold til retning og målsettinger i opptrappingsplanen.

I tillegg bes Fylkesmannen om samlet rapportering i årsrapporten på gjennomføring av tiltak i oversendt virksomhetsplan for arbeidet i 2018 med psykisk helse og rus, jamfør Opptrappingsplanen for rusfeltet.

Fylkesmannen er usikker på om intensjonene i Opptrappingsplanen blir oppnådd i Oppland vi ser at flere kommuner i Oppland nå ikke søker om tilskudd til kommunalt rusarbeid og de oppgir at de ikke har økonomi til å videreføre stillingene etter 2020.

De store kommune har vært flinke til å søke og benytte midlene til det de skal, men i de minste kommunene er det større variasjon. Vi ser også at de psykiske helseteamene i de minste kommunene sliter med å gi et tilfredsstillende tilbud til de sykeste pasientene.

Nesten alle kommuner er imidlertid aktivt inne i FACT forprosjekter og dette vil forhåpentligvis rette opp noe av problemene.

Mål 1 Tydelig folkehelseperspektiv: Fylkesmannen har gitt innspill på overordnede planer og har blant annet arrangert dag om ernæring i. ft. Rus/psykisk helse

Mål 2 Bedre kvalitet og økt kompetanse: Fylkesmannen har prioritert søknader på kompetanseheving av ansatte i rus/psykisk helse

Mål 3 Mer tilgjengelige tjenester: i alle kommunene i Oppland minus tre (Gran, Lunner og Nord-Aurdal) er nå rusfeltet lagt inn i psykisk helseteam dette har nok økt

tilgjengeligheten men de minste kommunene har ikke tilstrekkelig kompetanse til å gi forsvarlig tilbud til de sykeste pasientene, det har vi sett på tilsyn og gjennom dialog

Mål 4 Forpliktende samhandling: Kommunene oppgir at de har god samhandling men på våre tilsyn og gjennom dialog har vi sett at det ikke alltid er tilfelle i de minste kommunene.

Mål 5 Økt brukerinnflytelse og bedre ivaretagelse av barn og pårørende: I Oppland er det opprettet to brukerstyrte sentre, delvis ved hjelp av midler fra Helsedirektoratet forvaltet av Fylkesmannen. Vi har vært og er tungt inne med råd og veiledning. Alle kommuner i Oppland er

oppfordret til å søk om midler til Erfaringskonsulenter og fire kommuner søkte og fikk innvilget dette i 2018. Fylkesmannen var medarrangør på en konferanse i 2018 om ungdom/doping og rus/psykisk helse som først og fremst henvendte seg til fagfolk og pårørende. Det er imidlertid vanskelig å rekruttere nok brukermedvirkere i Oppland så dette er noe vi har jobbet med.

Rapportere på resultatoppnåelse... (fra kapittel 7.3.3.3.1 i TB)

Rapportere på

Rapportere på resultatoppnåelse for tilskuddsordningen til kommunene 0762.60.

Vi har forvaltet tilskudd til etablering og utvikling av kommunale frisklivs-, lærings- og mestringstilbud. Vi anser at tilskuddet stimulerer kommunene i Oppland til videre utvikling av kommunale frisklivs-, lærings- og mestringstilbud.

Samlet vurdering av hvorvidt tilbudet... (fra kapittel 7.3.3.3.2 i TB)

Rapportere på

Samlet vurdering av hvorvidt tilbudet innen habilitering og rehabilitering i fylket utvikles i henhold til retning og målsettinger i opptrappingsplanen.

Kommunene har etablert hverdagsrehabilitering, som er et godt tiltak til å flere kan bo hjemme. FM bidrar til å øke kompetansen innen rehabilitering ved å tildele kompetanse-innovasjonsmidler, samt rehabiliteringsmidlene til kommunene. Det er en liten økning i antall årsverk for ergoterapeuter. Det er vært en underrapportering (IPLOS) i nesten alle kommuner når det gjelder IP, hvor FM har gitt tilbakemelding. FM har inntrykk av at styrking av dette fagfeltet tar tid, og at det er forskjeller på hvordan kommunene bidrar til ta ansvar for tilbud om rehabilitering.

FM i Hedmark og Oppland har etablert nettverksmøter for de som jobber innen dette fagfeltet, hvor vi får gode tilbakemeldinger at dette er et nyttig forum. Vi har også samarbeid med Sykehuset Innlandet hvor vi har en årlig rehabiliteringskonferanse.

Vergeregnskap (fra kapittel 7.3.4.1.1 i TB)

Rapportere på

Embetene skal i årsrapporten rapportere på antall og andel kontrollerte vergeregnskap, samt antall verger som er under oppfølging på bakgrunn av ikke godkjente vergeregnskap. Rapporten skal også inneholde hvor mange verger som er fratatt oppdrag i løpet av 2018 på bakgrunn av regnskapskontroll.

Fra sentralt uttrekk mottok Fylkesmannen 188 vergeregnskap. Alle vergeregnskapene ble gjennomgått. 24 vergeregnskap ble ikke godkjent og er derfor til oppfølging.

Oppfølging etter vergeregnskaps-kontroll

Antall totalt kontrollerte vergeregnskap	Totalt antall leverte vergeregnskap	Antall verger under oppfølging	Antall verger som er fratatt oppdrag
188	1 253	24	2

Gjennomgang av oppdrag med advokat som verge (fra kapittel 7.3.4.1.2 i TB)

Rapportere på

Embetene skal i årsrapporten rapportere på resultatet av gjennomgangen av oppdrag hvor det blir benyttet advokat som verge med timebetaling etter offentlig salærsats jfr. oppdrag 3.3.2.1.2 i tildelingsbrevet. Dersom oppdraget ble rapportert avsluttet i 1. tertial bortfaller rapporteringskravet.

I Oppland har det i liten grad vært benyttet advokatverger. Vi har løpende vurdert disse sakene og oppnevner ikke advokatverge med mindre det er et klart behov. Der advokat benyttes betales offentlig salærsats.

Tilsyn (fra kapittel 7.3.4.1.4 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal i årsrapporten kort redegjøre for tilsyn utover vergeregnskapskontroll som er gjort med vergene i sitt område i 2018. Fylkesmannen skal også kort beskrive hva tilsynene har avdekket og hvordan avvik er fulgt opp.

I saker der det er avdekket manglende innlevering av fullstendige regnskap eller der det er kommet andre bekymringsmeldinger, er foretatt regnskapskontroll og oppfølging med bakgrunn i bekymringsmelding. I enkelte saker har det medført bytte av verge.

Samtale med vergehaver (fra kapittel 7.3.4.1.5 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal rapportere på andelen opprettede vergemål for voksne i 2018 hvor det er gjennomført samtale med vergehaver. Fylkesmannen skal i tillegg redegjøre for hovedgrunnene til at samtaler eventuelt ikke er gjennomført.

Det er gjennomført samtale med vergehaver i 73 av 187 saker. Der det ikke er gjennomført samtale skyldes dette at det foreligger opplysninger om at det ikke er mulig å gjennomføre samtale. I enkelte saker er det ikke mulig å få kontakt med vergehaver.

Individtilpasning av vergemål (fra kapittel 7.3.4.1.6 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal gi en kort, overordnet beskrivelse av hvordan embetet har arbeidet med å individtilpasse mandater, både ved opprettelse av nye vergemål og ved gjennomgang av gamle saker.

I forbindelse med opprettelse av vergemål innhentes opplysninger som er nødvendige for vurderingen av om vergemål skal opprettes. Foruten opplysninger som er sendt inn, tas det kontakt med pårørende og hjelpeapparat for å få best mulig informasjon om hjelpebehov og hvilket omfang vergemålet bør ha.

Likevel vanskelig å kartlegge alle forhold og forutse hvilke behov som kan oppstå. Dette gjør det ofte nødvendig å utforme et forholdsvis vidt mandat i mange saker.

Vi har ikke hatt ressurser til en systematisk gjennomgang av alle gamle saker.

Fremtidsfullmakter (fra kapittel 7.3.4.1.7 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal gi en kort beskrivelse av hvordan embetet har arbeidet for å øke bruken av fremtidsfullmakter.

Fylkesmannen har vært bevisst på å informere om fremtidsfullmakt i møte med ulike grupper og organisasjoner og ved telefonhenvendelser. Det har også vært informasjon på våre hjemmesider.

Årsrapportering rettshjelp (fra kapittel 7.3.4.2.1 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal i årsrapportløsningen rapportere på antall innkomne, innvilgede og avslåtte søknader for perioden, fordelt på henholdsvis fritt rettsråd og fri sakførsel. Fylkesmannen skal også rapportere på gjennomsnittlig saksbehandlingstid og på antall restanser. Hva gjelder de innvilgede sakene, skal rapporteringen gi en oversikt over forekomsten av økonomisk dispensasjon, samt totale advokatutgifter og evt. andre utgifter som er innvilget i aktuelle periode, fordelt på saksområde. Av rapporteringen skal det videre fremgå hvorvidt det er gitt avslag som følge av økonomisk overskridelse eller av andre grunner i henhold til skjema over rettshjelpsstatistikk fra Statens sivilrettsforvaltning.

Fylkesmannen skal rapportere på forbruk for året samt forventet forbruk på kap. 470, post 01 for påfølgende år. Eventuelle avvik skal begrunnes. Fylkesmannen skal umiddelbart informere SRF dersom det er andre vesentlige risikoer eller avvik på området.

Fylkesmannen behandlet ca. 481 søknader om fri rettshjelp i 2018, mot ca. 660 året før. Advokatene hadde kompetanse til å egeninnvilge fritt rettsråd i ca. 309 saker - 101 færre enn i 2017. Fylkesmannen søknadsbehandlet ca. 145 saker, hvorav 35 ble avslått pga. inntekts-/formuesoverskridelse eller av andre grunner. 10 søknader gjaldt fri sakførsel.

Vi viser for øvrig til detaljert rapportering i skjema sendt SRF.

I 2018 er det på rettshjelpkapittelet utbetalt totalt kr 3 843 106 og av dette er utbetaling til kontrollkommisjonen kr 333.900. Forventet forbruk 2019 kr 3.800 000

Rettsjelp 1.1 - Søknader

Betegnelse på rapporteringskrav	Sum	Fritt rettsråd	Fri sakførsel
Innkomne søknader	487	477	10
Innvilgede søknader	452	450	2
Avslåtte søknader	35	27	8

Fylkesmannen skal rapportere på forventet forbruk... (fra kapittel 7.3.4.2.2 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere på forventet forbruk på kap. 470, post 01 inneværende og påfølgende år. Eventuelle avvik skal begrunnes.

I 2018 ble det utbetalt vel 3,8 millioner kroner inkl 333000 kroner til kontrollkommisjonen, på kap/post 047001, fri rettshjelp. Dette er en halvering fra 2016 og 1 million kroner mindre enn i 2017. Nedgangen skyldes nok i hovedsak en nedgang i asyltilstrømning samt at færre personer oppfyller lovens økonomiske vilkår for å få fri rettshjelp. Det forventes utbetalt tilsvarende beløp i 2019 for oppdrag i Oppland.

I forbindelse med introduksjonsordning... (fra kapittel 7.3.4.3.1 i TB)**Rapportere på**

I forbindelse med introduksjonsordning for nyankomne innvandrere (introduksjonsloven) skal fylkesmannen skal rapportere på antall klagesaker, hva klagen gjelder og utfallet av klagen.

Fylkesmannen mottok i 2018 totalt 10 klager som gjaldt introduksjonsordningen for nyankomne innvandrere.

Flest klager fikk vi på avslag om utvidet tid i programmet, jf. lovens § 5. Her behandlet vi fem klager. Tre fikk ikke medhold, mens to vedtak ble opphevet og sendt tilbake til kommunen for ny behandling.

Videre behandlet vi tre klager om rett til program, jf. lovens § 2. En fikk ikke medhold, mens to vedtak ble opphevet og sendt tilbake til kommunen for ny behandling.

Vi behandlet også en klage på stans av program, jf. lovens § 7, og en klage på krav om tilbakebetaling av urettmessig mottatt stønad, jf. lovens § 15. Ingen av disse to klagen fikk ikke medhold.

På området opplæring i norsk... (fra kapittel 7.3.4.3.2 i TB)**Rapportere på**

På området opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere (introduksjonsloven) skal Fylkesmannen oppgi antall klagesaker, hva klagen gjelder og utfallet av klagen.

Fylkesmannen mottok ingen klager på området opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere i 2018.

Fylkesmannen skal i årsrapporten... (fra kapittel 7.3.4.3.3 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal i årsrapporten rapportere på antall statsborgerseremonier og hvor mange av nye statsborgere i fylket som har deltatt.

Det ble i 2018 registrert 478 nye statsborgere i Oppland.

I 2018 arrangerte Fylkesmannen i Oppland en stor statsborgerseremoni, her deltok ca. 200 av de nye statsborgerne med sine gjester og totalt 650 mennesker var til stede.

Fylkesmannen skal også rapportere på.... (fra kapittel 7.3.4.3.4 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal også rapportere på antall årsverk i kommunene som gir opplæring i norsk og samfunnskunnskap iht. introduksjonsloven.

Årsverk 2018:

1. halvår: 116 årsverk
2. halvår: 109 årsverk

Fullstendig rapportering over antall deltakere og fordeling av disse er sendt Kompetanse Norge 11. januar 2019

Samfunnssikkerhet i arealplaner (fra kapittel 7.3.4.4 i TB)

Rapportere på

Beskriv kort hva embetet gjør, i tillegg til plansamlinger, for å gjøre følgende kjent i kommunene:

- DSBs veileder [Samfunnssikkerhet i kommunens arealplanlegging. Metode for risiko- og sårbarhetsanalyse i planleggingen](#)
- Ny sjekkliste som er utarbeidet til ROS-analyser
- Fylkets klimaprofil blir brukt under kommunens planleggingsarbeid og i ROS-analyser.

Fylkesmannen hadde samlinger med kommunene høsten 2017 der tema var veilederen. Vi ga da også veiledning om sjekklisten. Det er ikke vært noe opplæring i 2018. Vi bruker heller ikke sjekklisten i vår saksbehandling. Vi oppdaterte samfunnssikkerhetssiden på [Planoppland.no](#) ([www.planoppland.no](#)) i 2018.

- Fylkesmannens forventning til planleggingen
- Nytt rundskriv KMD H-5/18 samfunnssikkerhet i planlegging og byggesaksbehandling
- Statlige planretningslinjer, - klima og energiplanlegging og klimatilpasning

Fylkesmannen deltok på NVE sin fagsamling i november hvor vi hadde et innlegg om kommunens ansvar i arealplanleggingen.

ROS som integrert del av planer (fra kapittel 7.3.4.5 i TB)**Rapportere på**

Erfarer embetet at ROS er en integrert del av planene i kommunene? Hvis ikke, gi en kort forklaring.

Vi erfarer at helhetlig ROS bare delvis brukes som grunnlag for ROS-analyser og beredskapsplaner i de enkelte sektorene.

Dette er tema når vi har tilsyn med kommunene og vi ser at kommunene blir flinkere.

Utfordringer i plansaker (fra kapittel 7.3.4.6 i TB)**Rapportere på**

Beskriv kort hvilke utfordringer embetene har i plansaker når det gjelder integrering av ROS.

Dette er avhengig av størrelsen på kommunene. De minste kommunen sliter med kompetanse i noen grad, men mest med manglende kapasitet. Vi erfarer at ROS-analyser gjennomført av planfirmaer i for liten grad blir kontrollert og kvalitetssikret av kommunene og sendes videre til oss. Det innebærer at vi returnerer ROS-analysen tilbake til kommunen og videre tilbake til planfirmaet for oppdatering. Dette er tidkrevende og lite hensiktsmessig.

Bruk av veileder, sjekkliste og fylkets klimaprofil (fra kapittel 7.3.4.7 i TB)**Rapportere på**

Hvor mange kommuner har tatt i bruk [veileder](#), sjekkliste og fylkets klimaprofil i planarbeid og ROS-Analyser pr. 31.12.18?

Det er ca 40% av kommunene som har tatt i bruk veileder, sjekkliste og fylkets klimaprofil i planarbeid og ROS.

Hensynssoner i kommuneplaner (fra kapittel 7.3.4.8 i TB)**Rapportere på**

DSB har som mål at kommunene etablerer hensynssoner i kommuneplaner rundt eksisterende storulykkevirksomheter, slik at det ikke skjer en uhenktsmessig utvikling i arealene rundt disse. Beskriv i hvilken grad dette har blitt gjennomført i nyere kommuneplaner.

Vi har erfaring med en kommune - Lillehammer kommune, som har gjort dette ifm Bob- og Ake banen på Hunderfossen.

Samordning av beredskapsplaner mot storulykkevirksomheter (fra kapittel 7.3.4.9 i TB)

Rapportere på

Hvordan følger fylkesmannen opp at kommuner med storulykkevirksomheter har samordnet kommunes overordnede beredskapsplan med storulykke virksomhetens beredskapsplan?

Dette følges opp gjennom beredskapstilsyn med de aktuelle kommuner, som har storulykkevirksomheter.

FylkesROS (fra kapittel 7.3.4.10 i TB)**Rapportere på**

Når ble siste fylkesROS gjennomført?

FylkesROS ble sist gjennomført i des. 2017

FylkesROS - oppfølgingsplan (fra kapittel 7.3.4.11 i TB)**Rapportere på**

Foreligger det en oppfølgingsplan til fylkesROS, og i så fall når ble den sist oppdatert?

Det foreligger en oppfølgingsplan til fylkesROS. Vår fylkesROS er en regional plan, formelt eid av Oppland fylkeskommune. FylkesROS ble ikke oppdatert i 2018. Det har ut i fra en faglig vurdering ikke vært behov for å oppdatere gjeldende fylkesROS.

Regionale tiltak gjennomført i arbeidet med forebygging og beredskap (fra kapittel 7.3.4.12 i TB)**Rapportere på**

Hvilke regionale tiltak har embetet gjennomført for å ivareta fylkesmannens ansvar for samordning i arbeidet med forebygging og beredskap?

Følgende aktiviteter gjennomført:

- To ordinære møter i fylkesberedskapsrådet
- Flere telefonmøter i fylkesberedskapsrådet ifm forberedelser til vårflokk og skogbrann- og tørkehåndteringen
- Månedlige møter i fylkesberedskapsrådet ifm TRJE18
- Øvelse i FBR under CPX til TRJE18
- Flere møter med berørte kommuner for å forberede til og håndtering av TRJE18
- Møte med Justisdep sammen med flere kommuner, DSB og KS etter ekomutfall i flere kommuner
- To kontaktmøter med beredskapskontakter i kommunene
- Bilaterale møter med HV, Politiet, Sivilforsvaret, NVE m.fl.
- Deltatt på to møter i Regionalt totalforsvarsforum (Politiet, HV, Sivilforsvaret og Fylkesmannen)
- Deltatt på Sivilt-Militært kontaktmøte
- Holdt en rekke foredrag om totalforsvaret og skogbrann/tørkehåndtering hos blant annet bondelagene m.fl.
- Deltatt på flere samordningsmøter i regi av DSB, og vi har også invitert DSB med på beredskapsmøter for å bedre situasjonsforståelsen mellom nivåene i håndteringen. Vi har tilsvarende også invitert inn berørte kommuner der det har vært aktuelt og praktisk.
- m.m.

Vi har vært på tilbudssiden og deltatt der vi har hatt anledning. Vi mener at denne aktiviteten øker samholdet og gjør samordningen mer effektiv siden det gjør at vi får tillit og blir en troverdig samarbeidspartner.

Revisjon av underliggende planverk (fra kapittel 7.3.4.13 i TB)**Rapportere på**

Redegjør kort for status revisjon for underliggende planverk knyttet til SBS.

Det er gjort noe arbeid lokalt og som en del av en arbeidsgruppe mellom fylkesmennene. Mye arbeid gjenstår. Fylkesmannen i Vestfold leder sammen med Fylkesmannen i Telemark en nasjonal gruppe for alle embeter som lager en felles regional plan for tiltak i SBS. Dette er et arbeid det ikke er grunnlag for å utarbeide pr embete, da respons og aksjon i stor grad vil være identisk.

Videreutvikling av sivilbeskyttelsestiltak (fra kapittel 7.3.4.14 i TB)

Rapportere på

Redegjør kort for status i arbeidet med å bistå Sivilforsvaret i videreutvikling av sivilbeskyttelsestiltak.

Vi har hatt noe drøfting ifm varslingstiltak med Sivilforsvaret knyttet til SBS.

Pilot sammen med Hedmark sivilforsvarsdistrikt ble utsatt til 2019

Resultat- og økonomirapportering (fra kapittel 7.3.5.1 i TB)**Rapportere på**

Rapportering på supplerende tildelinger på klima- og miljøområdet

Økonomirapportering pr 31.12.18 og tilskuddsrapportering for 2018 er levert til Miljødirektoratet.

Klimaendringer og klimatilpasning i plansaker for 2018 (fra kapittel 7.3.5.2 i TB)**Rapportere på**

Rapportere om hvordan klimaendringer og klimatilpasning ble tatt hensyn til i plansakene for 2018. Tilbakemeldingen skal omfatte hvilke plansaker som ble behandlet (fra planstrategi til reguleringsplaner), og i hvilken andel av disse plansakene klimaendringer var inkludert. I tillegg vil vi at Fylkesmannen gir en vurdering av hvor godt klimaendringer var ivaretatt i disse sakene: I hvor stor andel av plansakene var klimaendringer og klimatilpasning godt behandlet, mangelfullt behandlet og eventuelt om det ble gitt innsigelse i noen av sakene.

Vi erfarer at det fortsatt er en vei å gå for å få på plass gode nok vurderinger og tiltak knyttet til klimatilpasning i arealplansaker. Vi hadde innsigelser til 3 kommuneplaner/kommunedelplaner og 8 reguleringsplaner for manglende hensyn til samfunnssikkerhetsfaglige forhold knyttet til klimatilpasning. Innsigelsene dreier seg om manglende overvannshåndtering, flomvurderinger og hensynssoner med planbestemmelser.

Avfallsplaner i havner (fra kapittel 7.3.5.3 i TB)**Rapportere på**

Antall havner som mangler en godkjent avfallsplan og andel av innsendte avfallsplaner i havner som er godkjent eller regodkjent.

Oppdraget er ikke relevant for Oppland.

Antall havner

Betegnelse på rapporteringskrav	Sum	Antall havner	Antall godkjente planer
Antall havner som mangler en godkjent avfallsplan	0	0	0
Andel av innsendte avfallsplaner som er godkjent	0	0	0
Andel av innsendte planer som er regodkjent	0	0	0

Oppdraget er ikke relevant for Oppland.

Status fremmede organismer (fra kapittel 7.3.5.4 i TB)**Rapportere på**

Rapport om status for arbeidet mot fremmede organismer.

Noe av midlene har gått til de kommuner som har forekomster av, og som er godt i gang med fokus på, fremmede karplanter. Resterende midler har gått til bekjempelse i regi av Fylkesmannen, samt utarbeiding av handlingsplan for fylket.

Fremmede organismer

Art/artsgruppe	Type tiltak	Omfanget av tiltaket	Navn område	Utdyping av, eller kommentar til, gjennomført tiltak	Sum brukt
Kjempespringfrø	Bekjempelse		Fåvang	Midler til Midt-Gudbrandsdal landbrukskontor, Sør-Fron kommune. Bekjempelse av kjente forekomster av kjempespringfrø som truer å spre seg inn i Fåvang naturreservat.	20 000
Kjempespringfrø	Bekjempelse		Biri	Midler til Gjøvik kommune. Hovedparten har gått til å støtte initiativ fra bygdekvinnelaget i Biri for kjempespringfrøaksjon (her har vi ikke mottatt noen rapport for 2018 ennå)	25 000
Utenlandske treslag	Bekjempelse		Fokstumyra	Midler til konsulent for fjerning av rester etter leplanting med contorta, lerk mm langs jernbanen over Dovrefjell der denne går inntil Fokstumyra naturreservat (Ramsar)	20 000
Mongolspringfrø	Kartlegging		Vigga	Både kartlegging og bekjempelse av ny art for fylket langs elva Vigga oppstrøms Hovstjern naturreservat.	18 500
Kjempebjørnekjeks	Bekjempelse		Lena	Midler til Østre Toten kommune for informasjon til grunneiere samt bekjempelse langs elva Lena oppstrøms Totenvika naturreservat.	30 000
Kjempespringfrø	Informasjonstiltak		Follebu	Midler til Gausdal kommune for informasjon og noe bekjempelse ifm. initiativ fra privatpersoner om å gå sammen for å bekjempe arten i bygda.	15 000
Handlingsplan	Utarbeidelse av regional handlingsplan		Oppland	Midler til Dokkadeltaet Nasjonale Våtmarkssenter AS for utarbeidning av handlingsplan for Oppland. Ikke ferdig. Må etterhvert slås sammen med plan for Hedmark.	68 000
Rynkerose og de store slirekneartene	Bekjempelse		Randfjorden, Mjøsa, Lågen	Midler til konsulent for bekjempelse av framfor alt rynkerose kartlagt i 2017 langs de store vassdragene i Oppland. Det er også gjort noe på noen av lokalitetene med store slireknearter kartlagt 2017.	100 000
Kurs, reiser	Opplæringstiltak			Deltakelse seminar om ny fremmedartsliste samt et par reiser for ansatt hos Fylkesmannen	3 500
					300 000

Myndighetspålagt overvåking i tråd med vannforskriften (fra kapittel 7.3.5.5 i TB)**Rapportere på**

Rapport om gjennomført nødvendige pålegg knyttet til myndighetspålagt overvåking i tråd med vannforskriften pr. 31.12. 2018

Fylkesmannen har gjort et utvalg av aktuelle virksomheter. Det imidlertid besluttet å avvente å gå videre med dette slik at vi kan samordne prosessen videre med Fylkesmannen i Hedmark etter at embedene er slått sammen 1. januar 2019.

Det skal rapporteres på fylkesmannens... (fra kapittel 7.3.6.1.1 i TB)**Rapportere på**

Det skal rapporteres på fylkesmannens arbeid med samordning av statlig styring av kommunesektoren etter retningslinjene i rundskriv H-2143.

Kommunedialog har vært prioritert høyt, og det har vært gjennomført ett møte med alle ordførere og rådmenn. I tillegg har det vært gjennomført ett møte med lederne av de regionale statsetatene.

Fylkesmannens samordning har vært forankret i ledergruppa, og det har vært flere fora for samordning, bl.a.:

- Fylkesberedskapsråd
- NAV-Fourm
- Integreringsforum
- Tilsynsforum

For å effektivisere ressursbruken og for å sørge for god samordning og unngå dobbeltarbeid, har Fylkesmannen de siste tre år hatt kommuneROS og kommunebilder. KommuneROS er at alle fagområder gjennomgås og risikovurderes. De kommunene med høyest risiko for ikke å løse oppdragene sine, får tilpassede opplegg og blir fulgt opp ekstra.

Flere av tilsynene innen beredskap gjøres sammen med helse. Sammen med Agder har Oppland (Innlandet) et samarbeid med Helsetilsynet der vi gjennomfører en pilot der en veileder på felles tilsyn mellom beredskap og helse testes ut.

Fylkesmannen skal gi en kort beskrivelse... (fra kapittel 7.3.6.2.1 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal gi en kort beskrivelse av embedets tiltak for samordning av statlig tilsyn etter kommuneloven, herunder tilsyn fra andre tilsynsetater enn Fylkesmannen selv. Fylkesmannen skal kort opplyse om hva som er gjort for å fremme og formidle læring hos kommunene i de tilsynene som er gjennomført. Fylkesmannen skal også gi en kort og overordnet vurdering av den samlede tilsynsbelastningen på kommunene i sitt fylke, både generelt og når det gjelder enkeltkommuner. Med tilsynsbelastning menes blant annet om tilsynet krever mye ressurser i kommunen og om tilsyn er samordnet i tid.

Det er gjennomført ett møte i tilsynsforum som består av embedets avdelinger med tilsynsansvar samt Arbeidstilsynet, Mattilsynet og en representant fra KS/rådmannsutvalget. Embedet har deltatt på møteserien som ble arrangert av KMD.

Fylkesmannen skal rapportere på... (fra kapittel 7.3.6.3.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere på det generelle veiledningsarbeidet om kommuneøkonomi, herunder hvilke tiltak som er iverksatt for å rapportere inn korrekte KOSTRA-data til riktig tid og veiledning til kommunene om bruken av disse dataene til styring i kommunene.

Fylkesmannen driver løpende veiledningsarbeid om kommuneøkonomi gjennom telefonsamtaler, e-post, kommunebilder og møter hvor kommuneøkonomi er tema. Det formidles også en del via vår hjemmeside. Når det gjelder tiltak som er gjort for å sikre riktig innrapportering til KOSTRA vises til rapportering under pkt. 3.1.1.11.

Det skal rapporteres særskilt om... (fra kapittel 7.3.6.3.2 i TB)

Rapportere på

Det skal rapporteres særskilt om hvilke tiltak fylkesmannen har iverksatt for den enkelte kommune som er registrert i ROBEK og hvilke tiltak som har vært iverksatt for å forhindre kommuner som er i faresonen til å bli registrert i ROBEK, herunder hvordan pedagogiske (veiledning), juridiske (lovlighetskontroll og lånegodkjenning) og økonomiske (skjønn) virkemidler er benyttet.

Det vises til omtale under pkt. 3.1.1.11. Det er ikke foretatt lovlighetskontroll eller lånegodkjenning for kommuner i 2018, da det ikke har vært ROBEK-kommuner.

Spesifikk omtale av arbeid med omstilling (fra kapittel 7.3.6.4.1 i TB)

Rapportere på

Spesifikk omtale av arbeid med innovasjons- og fornyingsprosjekter i kommunene. Kort om fordeling av skjønnsmidler til formålet, herunder rapportering i ISORD, og formidling av resultatene.

Fylkesmannen har i mange år avsatt en stor del av skjønnsmidlene til innovasjons- og fornyingsprosjekter i kommunene. Mange kommuner rapporterer at disse midlene har vært av stor betydning for at kommunene har kunnet satse på utviklingsarbeid. I 2017 ble det fordelt 15 mill. kr til 41 utviklingsprosjekter. Alle søknadene og tildelingene er registrert i ISORD. Det ble også i 2018 gitt midler til kommuner for å delta på innovasjonsstudiet ved HINN. Mange av kommunene i Oppland har nå hatt deltakere på dette studiet. Fylkesmannen mener det er viktig at kommunene har en grunnkompetanse i innovasjonsarbeid for å få fram gode prosjekter. Flere kommuner er i ferd med å bygge innovasjonsmiljøer. Fylkesmannen har også i flere år støttet prosjekter som bidrar til god integrering av flyktninger og innvandrere. For øvrig er det mange prosjekter innen digitalisering/tjenestedesign og bruk av velferdsteknologi. Alle prosjekter som er tildelt midler må rapportere om framdrift og resultater i ISORD. Rapporteringsfrist er enda ikke satt, men vil bli i løpet av 1.halvår 2019.

Fylkesmannen hadde i 2018 ingen spesiell arena for å formidle resultatene av gjennomførte prosjekter, men prosjektet "Framtidas velferd skapes i fellesskap" i Jevnaker kommune ble presentert på samling for økonomiansvarlige i mars. Prosjektet ble startet i forbindelse med revidering av kommuneplanens samfunnsdel. Hensikten var å få innbyggere, privat næringsliv og kommunen (ansatte og politikere) til å arbeide sammen for å løse framtidens utfordringer innen omsorgssektoren. Sluttrapport fra prosjektet kan leses i ISORD (05-17-0038). Kommunen har oppsummert prosjektet som vellykket, og mange av løsningsforslagene handlet om hva vi som enkeltmennesker kan bidra med og ikke bare hva vi forventer av kommunen. Som et resultat av prosjektet er det utarbeidet en innovasjonsstrategi hvor samskaping, fornying av lokaldemokratiet, politikerrollen og åpen tilnærming er sentrale tema.

Det skal gis rapportering i tabell... (fra kapittel 7.3.6.5.1 i TB)

Rapportere på

Det skal gis rapportering i tabell som viser:

- Antall saker om lovlighetskontroll etter klage som det er truffet vedtak i for året, hvor mange avgjørelser som er opprettholdt og hvor mange som er kjent ulovlige.
- Antall lovlighetskontroller som er foretatt etter initiativ av fylkesmannen, hvor mange avgjørelser som er opprettholdt og hvor mange som er kjent ulovlige.
- Hvor mange av sakene totalt (uten å skille mellom saker etter klage og på eget initiativ) som hadde henholdsvis habilitet eller lukking av møter blant vurderingstemaene.

Ingen av klagene hadde habilitet eller lukking av møter blant vurderingstemaene.

Kommunalrettslig lovlighetskontroll etter klage og eget initiativ

Type lovlighetskontroll	Vedtak opprettholdt	Ulovlig vedtak	Sum
Etter klage	2	0	2
På eget initiativ	0	0	0

Kortfattet omtale av... (fra kapittel 7.3.6.5.2 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmennene skal gi en kortfattet omtale av hvilke kommunalrettslige tema de (særlig) veileder kommunene om.

Vi veileder særlig om følgende temaer: nyvalg/suppleringsvalg, habilitet, møteoffentlighet.

Kortfattet omtale i årsrapporten av bruken av interkommunalt samarbeid i fylket (fra kapittel 7.3.6.5.3 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmennene skal, på bakgrunn av egne erfaringer etter kontakt med kommunene, gi en kort omtale av omfanget av interkommunalt samarbeid i fylket, i hvilke former kommunene samarbeider, og hvilke tjenester det samarbeides om.

Det er interkommunalt samarbeid i utstrakt grad for å løse kommunale oppgaver. Fylkesmannen har inntrykk av at antallet interkommunale samarbeid øker.

Fylkesmennene skal i årsrapporten... (fra kapittel 7.3.6.6.1 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmennene skal i årsrapporten oppgi hvor mange klager på avslag om begjæringer om innsyn de har behandlet, jf. offentleglova § 32 og forvaltningsloven § 28 annet ledd, samt hvor mange tilfeller klager har fått helt eller delvis medhold i klager etter offentleglova § 32.

Vi har behandlet 15 klager på avslag på innsyn, jf. offl. § 32. Klager har fått helt eller delvis medhold i 12 av sakene.

Fylkesmannsembeter som samordner statlig innsigelser (fra kapittel 7.3.6.7.1 i TB)**Rapportere på**

Det skal rapporteres på fylkesmannens arbeid med samordning av statlige innsigelser, **herunder i hvilken grad innsigelser blir løst gjennom dialog**. Rapporten skal omfatte informasjon om antall planer møtt med innsigelse fra statlige etater inklusiv fylkesmannen, antall planer møtt med innsigelse bare fra fylkesmannen og antall planer der innsigelser fra andre statsetater er avskåret.

I 2018 ble 30 planer møtt med innsigelse fra statlige myndigheter. I 2017 var tallet 47. Regionalt planforum, løpende dialog og kompetanse-/veiledningstiltak blir brukt aktivt for å unngå innsigelser. Fylkesmannen har kun i to større vegsaker innkalt til samordningsmøter og gjennom det oppnådd redusert antall innsigelser fremmet for kommunen. Ingen innsigelser fra statlige myndigheter ble avskåret. 9 planer ble møtt med innsigelse bare fra Fylkesmannen. De aller fleste innsigelser blir løst gjennom dialog på regionalt planforum eller direkte med den enkelte myndighet mellom første og andre høring.

Samordning av statlige innsigelser

Betegnelse på rapporteringskrav	Resultat
Antall planer på offentlig ettersyn hvor fylkesmannen har samordnet uttalelser med statlige innsigelser	30
Antall innsigelser som er fremmet	30
Antall innsigelser som ikke er videresendt til kommunene	2
Antall innsigelser som er avskåret	0

Til rapporteringskrav 2 og 3: Vi har ikke telt antall innsigelser, men antall planer møtt med innsigelse(r). I to planer hvor det var fremmet mange statlige innsigelser til hver av dem, ble en innsigelse til hver av planene ikke fremmet for kommunen etter samordning. Øvrige innsigelser ble fremmet, dermed er antallet planer der innsigelser ble fremmet for kommunen 30.

Fra og med 01.01.2017... (fra kapittel 7.3.6.8.1 i TB)

Rapportere på

Fra og med 01.01.2017 skal alle embetene rapportere byggesaker i SYSAM- ny rapporteringsløsning for fylkesmennene.

- Av årsrapporten for 2018 skal det fremgå totalt antall behandlede byggesaker.
- Av årsrapporten for 2018 skal det fremgå antall saker der klagen ble gitt medhold, helt eller delvis.
- Av årsrapporten for 2018 skal det i tillegg fremgå antall saker som ikke ble avgjort innen 12 uker. Det skal vises hvor lang gjennomsnittlig overskridelse var i disse sakene. Overskridelse skal føres i antall dager.
- Av årsrapporten for 2018 skal det i tillegg fremgå hvor mange saker det ble avtalt lengre frist enn angitt i saksbehandlingsforskriften jf. pbl. § 21-8 andre ledd, hvor mange "særlige tilfeller" klageinstansen selv forlenget fristen i, og hvor mange saker der fristen ble forlenget på grunn av barmarksundersøkelse.

Fylkesmannen i Oppland behandlet totalt 102 klager i byggesak i 2018.

Det ble gitt helt eller delvis medhold i 25 av disse klagene.

80 saker ble ikke avgjort innen 12 uker. Gjennomsnittlig overskridelse i disse sakene var 136 dager.

Det ble ikke avtalt lengre frist i noen saker, men vi varslet forlenget saksbehandlingstid, jf. forvaltningsloven § 11a i majoriteten av sakene.

Rapportering om byggesaker etter plan- og bygningsloven

Totalt antall behandlede saker	Antall saker gitt medhold	Antall saker ikke avgjort innen 12 uker	Gjennomsnitt dager ikke avgjort innen 12 uker	Antall saker gitt lengre frist	Antall særlige tilfeller klageinstansen selv forlenget	Antall saker fristen ble forlenget på grunn av barmarksundersøkelse
102	25	80	136	0	0	0

Rapportering av plansaker i SYSAM (fra kapittel 7.3.6.9.1 i TB)

Rapportere på

Fra og med 01.01.2017 skal alle embetene rapportere plansaker i SYSAM- ny rapporteringsløsning for fylkesmennene.

- Av årsrapporten for 2018 skal det fremgå totalt antall behandlede klager på reguleringsplaner og gjennomsnittlig saksbehandlingstid i antall dager. Det skal i tillegg fremgå antall saker der klagen ble gitt medhold, helt eller delvis.

Fylkesmannen i Oppland behandlet totalt 23 klager på reguleringsplaner i 2018. Av disse ble 6 saker behandlet innen 12 uker, mens 17 saker ikke ble behandlet innen 12 uker. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid var 163 dager. Det ble gitt medhold i 2 saker.

Rapportering om plansaker etter plan- og bygningsloven

Betegnelsen på rapporteringskrav	
Antall behandlede klagesaker reguleringsplaner	23
Gjennomsnittlig behandlingstid i dager for klager på reguleringsplaner	163
Antall klagesaker om reguleringsplan som ikke er behandlet innen 12 uker	17
Antall klagesaker om reguleringsplan der klagen er gitt medhold helt eller delvis	2

Tiltak for å løse boligsosiale problemstillinger i kommunen (fra kapittel 7.3.6.10.1 i TB)

Rapportere på

Beskriv minst to tiltak gjennomført av flere regionale aktører under fylkesmannens ledelse for å løse boligsosiale problemstillinger i kommunene.

Boligsosialt arbeid tema på Maihaugenkonferansen, med flere regionale aktører.

Det ble i april 2018 gjennomført samling for alle kommuner i Oppland og Hedmark sammen med Husbanken, kommuner og fylkesmannen. Tema for dagen var boligsosiale hensyn i plan.

Rusforum Innlandet har også hatt dette som tema med gode eksempler og erfaringsutveksling.

Boligsosiale problemstillinger i kommunene

Tiltak 1: Boliger og oppfølgingstjenester for mennesker med rusavhengighet og psykiske lidelser	Tiltak 2: Egnede boliger for vanskeligstilte barnefamilier	Ev. tiltak 3 eller flere
Rusforum Innlandet m/gode eksempler og erfaringsutveksling	Rusforum Innlandet m/gode eksempler og erfaringsutveksling	I dialog med både små og store kommuner i samarbeid med Husbanken angående hvordan jobbe med disse to tiltakene.

Det skal rapporteres om lærlinger... (fra kapittel 7.3.6.11.1 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal rapportere på antall lærlinger i 2018. Det skal også framgå innenfor hvilke fag.

Vi hadde to lærlinger i kontor- og administrasjonsfaget i 2018. En av disse tok fagprøve i 2018, og fikk resultatet meget godt bestått.

Rapportering på fellesføring 2018 (fra kapittel 7.3.6.12.1 i TB)**Rapportere på**

Embetet skal i årsrapporten redegjøre for resultater fra oppfølging av inngåtte kontrakter og hvordan virksomhetens anskaffelser er innrettet for å gjennomføre dette hensynet. Se kap. 4.1 *Fellesføringer 2018*

Fylkesmannen i Oppland følger statens regelverk for anskaffelser. Vi har overordnet policy og innkjøpsrutiner, som er oppdatert iht. regelverk .

Vi benytter fellesavtaler som er inngått av Statens innkjøpscenter, og ved større anskaffelser så benytter vi KGV-verktøyet Merzell. All dokumentasjon i forbindelse med anskaffelsene blir arkivert i ePhorte.

Når det gjøres avrop på sentralt inngåtte kontrakter forutsetter vi at leverandørene er sikret iht. å følge lover og regler. På egne inngåtte gjeldende avtaler er leverandørene vurdert med hensyn på livssykluskostnader, kvalitetskrav som bidrar til å redusere negativ miljøpåvirkning og fremmer klimavennlige løsninger og menneskerettigheter.

Regjeringens inkluderingsdugnad (5 % målet) (fra kapittel 7.3.6.13.1 i TB)**Rapportere på**

I årsrapporten skal Fylkesmannen redegjøre for hvordan rekrutteringsarbeidet har vært innrettet for å nå 5 %- målet og målene for inkluderingsdugnaden, jf. Rundskriv H-3/18 sendt ut juli 2018.

Ledermøtet ble gjort oppmerksom på den nye føringen i 2018, og det ble diskutert hvilke endringer i vår rekrutteringspraksis som måtte gjøres for å best kunne bidra å oppnå målet.

2018 har vært spesielt, med mye fokus på sammenslåingen, etablering av ny ledelse og vi anser at vi først neste år vil ha dette totalt implementert på en gjennomgående måte i den nye organisasjonen.

Kort beskrivelse av aktiviteten... (fra kapittel 7.3.7.1.1 i TB)**Rapportere på**

Kort beskrivelse av aktiviteten på området, herunder oversikt over:

- Tros- og livssynssamfunn som mottar tilskudd og antall medlemmer det er gitt tilskudd for
- Trossamfunn som er slettet hos fylkesmannen
- Nye registrerte/uregistrerte trossamfunn og nye livssynssamfunn
- Ev. tilsyn med trossamfunn og forstander.

Vi har behandlet saker etter trossamfunnsloven, herunder utbetalt statstilskudd til tros- og livssynssamfunn utenom Den norske kirke. For 2018 utbetalte vi tilskudd til 28 trossamfunn for totalt 4121 medlemmer. Vi har registrert 1 nytt trossamfunn i Oppland, og ingen trossamfunn er blitt slettet. Vi har ikke foretatt noe særskilt tilsyn med trossamfunn eller forstandere.

Alle utbetalinger har gått gjennom digitalt system for tros- og livssynssamfunn. Oversikt er tilgjengelig via denne lenken: [Tros- og livssynssamfunn](#)

Oversikt over antall saker... (fra kapittel 7.3.7.2.1 i TB)

Rapportere på

Oversikt over antall saker i hver kategori og utfallet i disse sakene.

Gravferdsloven:

Askespredning 2018: 139 søknader mottatt, 131 søknader innvilget og 8 søknader avslått.

Oversikt over antall saker i hver kategori.. (fra kapittel 7.3.7.3.1 i TB)**Rapportere på**

Oversikt over antall saker i hver kategori og utfallet i disse sakene.

Antall søknader om dispensasjon fra åpningstidsbestemmelsene: 7, i 5 av disse ble det gitt dispensasjon.

Vi har ikke mottatt noen søknader om å bli typisk turiststed i 2018.

Rapportering av tilsyn etter barnehageloven og opplæringsloven (fra kapittel 7.3.8.1 i TB)**Rapportere på**

Rapportering av tilsyn etter barnehageloven og opplæringsloven, jf. VØI pkt. 5.3.2 og bakgrunnsinformasjon (metodehåndbok og egen mal for rapportering). Fylkesmannen skal beskrive hvilke risikovurderinger som ligger til grunn for valg av tema og tilsynsobjekt. Med risikovurdering mener vi hvilke vurderinger og konklusjoner fylkesmannen har gjort på bakgrunn av de valgte kildene. Fylkesmannen skal sende inn foreløpig tilsynsrapport fortløpende i eget skjema på FM-nett.

Fylkesmannen i Oppland gjennomfører årlig risikovurdering på barnehage- og skoleområdet basert på følgende indikatorer:

Systematikk i kvalitetsarbeidet - kilde er tilstandsrapportene fra kommunene og eget inntrykk gjennom kontakt med kommunene

Lærerkompetanse, kompetanseplaner og videreutdanning - kilde er GSI, Videreutdanningssystemet og kompetanseplaner, særlig på barnehageområdet

Barnehagefaglig kompetanse - kilde BASIL

Pedagogisk utdanning i barnehage - kilde BASIL

Pedagogisk norm for bemanning - kilde BASIL

Elevundersøkelsen - kilde Skoleporten

Spesialundervisning - kilde GSI

Nasjonale prøver - kilde Skoleporten

Frafall - kilde er tall fra Oppland fylkeskommune

Grunnskolepoeng - kilde Statistikkportalen

Klagesaker - kilde er behandlede klagesaker

Tilsyn - kilde tilsynsrapporter

Vi utarbeidet en samleoversikt der alle kommunene og alle indikatorene framgår. Bak disse vurderingene ligger det statistikkgrunnlag med kommentarer til den enkelte kommune. Indikatorene blir også benyttet som kriterier for å identifisere kommuner med utfordringer på ulike områder innenfor Barnehageloven og Opplæringsloven.

Tilsynsobjektene for 2018 er identifisert ved hjelp av ROS-analysen, men i tillegg vurderte vi tidspunkt for når tilsyn sist var ført i kommunene og kunnskap om kommunens deltakelse i ulike nasjonale satsinger, d.v.s. kunnskap om hvorvidt kommunene allerede har tatt tak i områder der de har utfordringer.

Når det gjelder tema for tilsyn på barnehageområdet, har vi valgt sentrale tema i barnehageloven som det dessuten er utviklet kontrollspørsmål til. Også i 2018 ble tilsynsobjektene valgt utfra at det er lenge siden eller at de aldri har hatt tilsyn på barnehagelovens område. Det ble planlagt tilsyn i tre kommuner, men bare to av dem ble gjennomført i 2018. Det tredje blir gjennomført i januar 2019. Det ene av de tre var utsatt helt fra 2016. Tema for tilsynet har vært barnehagemyndighetens ansvar for veiledning og tilsyn med barnehagene og styreroppgavene. Fylkesmannen anser dette temaet som særdeles viktig for at kvaliteten i barnehagene skal bli ivaretatt. Alle tre tilsynsobjektene ble valgt fordi det var lenge siden det var ført tilsyn med barnehageloven, vi var derfor usikre på hvordan rollen ble ivaretatt. I to av kommunene har fylkesmannen observert liten kapasitet til oppgavene som barnehagemyndighet, og det har kommet henvendelser fra kommunene som tydet på manglende

regelforståelse. I den ene kommunen har det dessuten vært en rekke henvendelser om organiseringen av styrerfunksjonen. Fylkesmannen har tidligere gjennomført dialogmøte med den ene kommunen om rollen som barnehagemyndighet og styrerfunksjonen. Det ble i begge de to tilsynene som ble gjennomført i 2018 funnet regelbrudd.

På opplæringsområdet er det ført seks tilsyn, to med tema elevenes utbytte, ett om spesialundervisning og to om fylkeskommunens ansvar for å gi opplæring til barn i barnevernsinstitusjon. De to siste tilsynene var egeninitierte, og de ble satt i verk på bakgrunn av ønske fra fylkesmannens helse- og sosialavdeling som hadde observert mangler på dette området. Tilsynene ble gjennomført i samarbeid med dem og samordnet med tilsyn etter barnevernloven. Vi anser elevgruppen i barnevernsinstitusjoner å være en særskilt sårbar gruppe som det er viktig å kontrollere om de får den opplæring de har krav på.

De to tilsynene om elevers utbytte ble gjennomført i en kommune med gode resultater på trivsel, men dårligere resultater når det gjelder utbytte. Det var dessuten lenge siden Fylkesmannen hadde gjennomført tilsyn i kommunen. Det ble avdekt regelbrudd ved den ene skolen, men ikke den andre. Det er godt mulig at det i denne kommunen kunne vært gjennomført veiledning med like godt resultat som tilsyn.

En av indikatorene som gjelder spesialundervisning, er organisering av opplæringen i egne avdelinger. Skolen som fikk tilsyn på spesialundervisning, ble plukket ut på grunn av denne formen for organisering. Fylkesmannen var usikker på om rettighetene til denne elevgruppen når det gjelder likeverdig opplæringstilbud og tilhørighet til fellesskapet var på plass. Det ble i foreløpig rapport påvist regelbrudd.

Det siste tilsynet på opplæringsområdet ble gjennomført i en kommune der resultatene har vært nedadgående og der det er lenge siden det ført tilsyn tidligere.

Fylkesmannen har i 2018 valgt å gi skolene og kommunene «fred» på skolemiljøområdet. Vi har vurdert det slik at vi ønsker å gi dem litt tid til å få på plass aktivitetsplikten. Både i 2017 og 2018 har vi gjennomført veiledning rettet mot skoleeier og skoleledere på dette området.

Rapportering av tilsyn - barnehage og opplæringsområdet

Område	Kommune	Navn på barnehage(kun særskilte tilfeller)/skole	Tema for tilsynet	Stedlig/skriftlig	Antall poeng	Delt tema(er) i tilsynet (skriv inn alle dersom flere).	Dato for åpning av tilsyn	Dato for foreløpig tilsynsrapport	Status tilsyn per 31.12	Er foreløpig rapport sendt til Udir
Barnehage	Nord-Aurdal		Barnehagemyndighetens veiledning og tilsyn, Barnehagemyndighetens godkjenning av barnehager	Stedlig	6		20. august 2018	5. desember 2018	Foreløpig rapport	Ja
Barnehage	Vågå		Barnehagemyndighetens veiledning og tilsyn, Egenintiert	Stedlig	6	Barnehagemyndighetens ansvar for risikovurdering, veiledning og tilsyn. Handheving av reglene for styrer.	20. mars 2018	29. mai 2018	Endelig rapport	Ja
Opplæring	Øystre Slidre	Øystre Slidre barne- og ungdomsskule	Skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen,	Stedlig	6	Skolens arbeid med opplæring i fag, • Undervegsvurdering for å auke elevane sitt læringsutbytte, • Undervegsvurdering som grunnlag for tilpassa opplæring eller spesialundervisning, skoleeiers arbeid med forsvarlig system, forvaltningskompetanse (skriftlig)	28. februar 2018	8. juni 2018 og 4. juli 2018	Avsluttet	Ja
Opplæring	Ringebu	Ringebu ungdomsskole	Skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen,	Stedlig	6	Skolens arbeid med opplæring i fag, • Undervegsvurdering for å auke elevane sitt læringsutbytte, • Undervegsvurdering som grunnlag for tilpassa opplæring eller spesialundervisning, vurdering av behov for særskilt språkopplæring, skoleeiers arbeid med forsvarlig system,	19. september 2018	14. desember 2018	Foreløpig rapport	Ja
Opplæring	Ringebu	Fåvang skole	Skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen,	Stedlig	6	Skolens arbeid med opplæring i fag, • Undervegsvurdering for å auke elevane sitt læringsutbytte, • Undervegsvurdering som grunnlag for tilpassa opplæring eller spesialundervisning, vurdering av behov for særskilt språkopplæring, skoleeiers arbeid med forsvarlig system	19. september 2018	14. desember 2018	Avsluttet	Ja
Opplæring	Oppland fylkeskommune	Solhaugen miljøhjem	Egenintiert	Stedlig	5	Rett til opplæring, Skoleeiers forsvarlige system, skoleeiers ansvar for opplæring i institusjon etter barnevernlova,	5. februar og 6. april (utvidelse) 2018	9. juli 2018	Endelig rapport	Ja
Opplæring	Oppland fylkeskommune	Hugin AS	Egenintiert	Stedlig	5	Rett til opplæring, Skoleeiers forsvarlige system, skoleeiers ansvar for opplæring i institusjon etter barnevernlova,	16. februar og 6. april 2018	9. juli 2018	Endelig rapport	Ja
Opplæring	Gran	Trintom skole og PPT i kommunen	Spesialundervisning	Stedlig	8	Undersøke og fatte vedtak om spu, planlegge, gjennomføre og følge opp spu, utarbeide sakk. vurd. og forbedre oppl. til elever med spu	25. april 2018	25. oktober 2018	Foreløpig rapport	Ja

Rapportering av antall meldte skolemiljø saker (fra kapittel 7.3.8.2 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere om antall meldte skolemiljøsaker til embetene som håndhevingsmyndighet, resultat av behandlingen og saksbehandlingstid.

Fylkesmannen mottok til sammen 56 skolemiljøsaker i perioden 1. januar 2018 og frem til 31. desember 2018.

Seks av disse sakene er fremdeles under behandling. I 30 saker er det konkludert med brudd på aktivitetsplikten, mens det ikke er noen saker hvor aktivitetsplikten er vurdert som oppfylt. Vi har avvist 12 saker, mens tre saker er trukket av parten selv. Videre er tre saker avsluttet etter veiledning til foresatte og to saker er oversendt til behandling hos settefylkesmann.

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for de ferdigbehandlede sakene er 73 kalenderdager.

Rapportering av antall klager på barnehage- og opplæringsområdet (fra kapittel 7.3.8.3 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere om antall klager, type klager og resultatet av behandlingen på barnehage- og opplæringsområdet.

Se tabeller med kommentarer.

Klagebehandling - Barnehage (barnehageloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Barnehageloven § 10	3	1	1	1	0
Barnehageloven § 16	1	0	1	0	0
Forskrift om familiebarnehager § 7	0				
Forskrift om foreldrebetaling § 5	0				
Forskrift om tildeling av tilskudd til private barnehager	1	1	0	0	0
Forskrift om pedagogisk bemanning og dispensasjon i barnehager § 4	0				
Barnehageloven § 16 a	0				
Forskrift om regnskapsplikt for godkjente ikke-kommunale barnehager § 6	0				
Barnehageloven § 19 e	2	2	0	0	0
Barnehageloven § 19 g	0				
Barnehageloven § 19 h	0				
	7	4	2	1	0

Fylkesmannen mottok totalt 13 saker på barnehageområdet i 2018. To av sakene gjaldt spesialpedagogisk hjelp, hvor det ble gitt medhold i begge sakene. En av sakene gjaldt klage etter forskrift om tildeling av tilskudd til private barnehager, hvor det ble gitt medhold. Tre saker gjaldt godkjemning etter § 10, hvor det ble gitt medhold i en sak og ikke medhold i en sak, mens det tredje vedtaket ble opphevet. Seks saker, som alle gjelder klage etter lovens § 16, var fremdeles under behandling ved utgangen av året. En sak etter § 16 ble ferdigbehandlet i 2018, og her stadfestet vi kommunens avvisningsvedtak.

Klagebehandling - Frittstående grunnskoler (friskoleloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
	0	0	0	0	0

Fylkesmannen i Oppland har i 2018 ikke fattet vedtak i noen klagesaker vedrørende elever ved frittstående grunnskoler.

Klagebehandling - Frittstående videregående skoler (friskoleloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
	0	0	0	0	0

Fylkesmannen i Oppland har i 2018 ikke fattet vedtak i noen klagesaker vedrørende elever ved frittstående videregående skoler.

Klagebehandling - Grunnskolen (opplæringsloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Skyss, § 7-1	32	2	28	2	0
Skoleplassering, § 8-1	5	1	4	0	0
Spesialundervisning, § 5-1	1	0	0	1	0
Standpunkt i fag	21	0	2	19	0
Bortvisning, § 2-10	1	0	1	0	0
Permisjon fra opplæringen, § 2-11	1	0	1	0	0
Utsatt skolestart, § 2-1 tredje ledd	1	0	1	0	0
Spesialundervisning for voksne, § 4A-2	1	0	0	1	0
Sum	63	3	37	23	0

Fylkesmannen i Oppland har i 2018 behandlet flest klagesaker på skoleskyss, som økte fra 15 klager i 2017 til 32 klager i 2018. Klagesaker på avgjørelser om standpunkt i fag hadde en nedgang fra 39 klager i 2017 til 21 klager i 2018, mens klager på skoleplassering gikk ned fra 21 klager i 2017 til fem klager i 2018. På spesialundervisning etter oppl. § 5-1 behandlet vi kun en klage i 2018, mot elleve i 2017.

Klagebehandling - Videregående skoler (opplæringsloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Spesialundervisning, § 5-1	3	1	0	2	0
Videregående opplæring for voksne, § 4A-3	1	0	1	0	0
Sentralt gitt skriftlig eksamen	168	75	93	0	0
	172	76	94	2	0

Fylkesmannen i Oppland har i 2018 behandlet totalt tre klager for elever i videregående, alle på spesialundervisning. Dette er en nedgang fra 2017, hvor tallet totalt var sju klager. Det ble i 2018 inngitt totalt 181 klager på sentralt gitt eksamen i fremmedspråk; 45 på våreksamen og 136 på høsteksamen. Etter klagebehandlingen stod totalt 90 klager med uendret karakter, mens 78 klager fikk endret sin karakter. Totalt 75 gikk opp i karakter, mens 3 gikk ned i karakter. 13 klager var ved utarbeidelsen av årsrapporten ikke ferdig behandlet. I 2017 var det 68 klager på sentralt gitt eksamen i fremmedspråk.

Status på samarbeidsarena og kompetanseutviklingstiltak for skole (fra kapittel 7.3.8.5 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal gi en status på etableringen av samarbeidsarena mellom skoleeiere og UH-institusjoner, med sikte på kompetanseutvikling i grunnopplæringen. Fylkesmannen skal redegjøre for hva som er nyttige erfaringer og utfordringer i dette arbeidet. Fylkesmannen skal gi en beskrivelse av de tiltakene som er lagt til rette innenfor fagfornyelse, skolemiljø og andre relevante tiltak som inngår i kompetansemodellen.

Oppland har videreført organiseringen av desentralisert ordning for kompetanseutvikling på skoleområdet som ble etablert i 2018. Fylket har samarbeidsforum i alle seks regioner, der skoleeiere, UH, organisasjonene og FM deltar. Noen regioner har også med rektorrepresentanter. Fylkeskommunen kom med i ordningen sent i 2018, men enkeltskoler har deltatt i arbeidet i nettverk og dialogkonferanser i noen av regionene i Oppland. Sammen med FM og UH er en skoleeierrepresentant fra hver region samlet i en koordineringsgruppe. I 2018 er deltakelsen i koordineringsgruppen i tillegg utvidet med fylkeskommunen, Elevorganisasjonen, FUG og KS. Alle skoleeiere, UH, organisasjonene og FM deltar også i to årlige ledersamlinger der ordningen er et fast punkt på agendaen.

Fordelingen av midler i ordningen skjer i samarbeidsforumet i den enkelte region. Den sentrale koordineringsgruppa har ikke beslutningsmyndighet, men en koordinerende funksjon knyttet til arbeidet i regionene og UH og til fellestiltak som gjennomføres i fylket.

Nyttige erfaringer og utfordringer:

Arbeidet i samarbeidsforumene fungerer godt. Kommunenes varierende størrelse kan være utfordrende i utforming av metodikk og tiltak. I noen kommuner har en og samme person rollen som skoleeier og barnehagemyndighet. Enkelte regioner har derfor ønske om å ha samme ordning for samarbeidsforum for ReKomp som for DeKomp, med ett felles samarbeidsforum i regionen. Dette for å kunne se sammenhengen mellom barnehage og skole bedre, og for å effektivisere arbeidet siden de samme personene er både skoleeiere og barnehagemyndighet.

Tiltakene det er lagt til rette for innenfor fagfornyelse, skolemiljø og andre relevante tiltak som inngår i kompetansemodellen:*Fagfornyelse*

Dialogkonferanse for skoleledere og lærere ved alle barne- og ungdomsskoler i Oppland «Den norske skolen i endring og utvikling» med hovedvekt på ledelse av profesjonsfelleskap, tverrfaglighet og dybdeløring.

Kommunale og regionale nettverk har også hatt dialogkonferanser og lærende møter med temaer som overordnet del, utvikling og ledelse av profesjonelle læringsfelleskap m.m.

Skolemiljø

Inkluderende barnehage- og skolemiljø, samlingsbasert, deltakelse med både skoler og barnehager i

pulje 1: fem kommuner og én friskole

pulje 3: seks kommuner

Inkluderende barnehage- og skolemiljø, Læringsmiljøprosjektet

pulje 3: én kommune med to skoler og to barnehager

pulje 4: to kommuner, én kommune med to skoler og én barnehage, og én kommune med én skole og to barnehager, samt to friskoler (Steinerskoler).

Deltakelse i rektormøte OFK

Status på samarbeidsarena og kompetanseutviklingstiltak for barnehage (fra kapittel 7.3.8.6 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal gi en status på etableringen av samarbeidsarena for barnehagemyndighet, barnehageeiere og UH-institusjoner. Fylkesmannen skal redegjøre for hva som er nyttige erfaringer og utfordringer i dette arbeidet, og gi en helhetlig status på kompetanseutvikling på barnehagefeltet i fylket i henhold til tiltakene i revidert kompetansestrategi for barnehage (2018-2022).

Fylkesmannen skal også rapportere i tabell på tiltak innenfor kompetanse og rekruttering på barnehageområdet.

Rapporteringskravet er splittet i to (se kapittel 7.3.8.8) av tekniske grunner for å koble riktige tabeller til årsrapporteringen.

Fylkesmannen har etablert samarbeidsforum på fylkesnivå. Aktørene er barnehagemyndighet og eiere, UH-sektor, fagorganisasjoner og Fylkesmannen. Fylkesmannen har tatt utgangspunkt i seks velfungerende regionnettverk og midlene ble fordelt etter en fordelingsnøkkel med 30% flat fordeling og 70% etter antall årsverk.

Fylkesmannen ser at bruk av etablerte nettverk har vært positivt. Lokal UH, Høgskolen i Innlandet, har vært en aktør og pådriver for regionene og kommunene fra oppstart av ordningen. Oppland har lang tradisjon for å arbeide felles med kompetanseutvikling i barnehagesektoren. "Barns trivsel" var et overordnet tema for opplandskommunene i perioden 2011 til 2018 initiert fra Fylkesmannen. Fylkesmannen mener at erfaringer med "Barns trivsel" har stor overføringsverdi til arbeidet med ny regional ordning for kompetanseutvikling. Oppland sine seks regionnettverk bidrar til at modellen som Fylkesmannen initierer knyttet til regional ordning for kompetanseutvikling ikke blir vesentlig annerledes enn tidligere erfaringer med kompetanseutvikling i kommunene.

Fylkesmannen ser at forankringsarbeidet av ordningen så langt ikke har vært god nok når det gjelder private barnehageeieres deltakelse og representasjon. Kartlegging og analyse av kompetansebehov ser Fylkesmannen er områder som sektoren må arbeide mere med i 2019. Fylkesmannen ser at intensjonen med ordningen om samskaping mellom aktørene er utfordrende, da det utfordrer den tradisjonelle bestiller- og leverandørrollen.

Fylkesmannen ser at det er en relativt stor økning fra 2017 til 2018 i andel private og kommunale barnehager som deltar i barnehagebasert kompetanseutvikling. Fylkesmannen ser at kommunene ikke prioriterer kompetansehevingsstudier for assistenter og barne- og ungdomsarbeider, men Oppland har høyt antall deltakere som tar fagbrev i barne- og ungdomsarbeiderfaget. Analyse av statistikk i BASIL viser oss at barnehagelærere i Oppland har lite tilleggstudium (15 stp eller mer). Fylkesmannen ser at samarbeidsforumet i regional ordning for kompetanseutvikling kan ha en rolle i å kartlegge og legge til rette for relevante videreutdanning knyttet tiltak i kompetansestrategien.

Kompetansetiltak tabell 1

Kompetansetiltak	Midler brukt	Antall deltakere totalt	Andel deltakere fra kommunale barnehager	Andel deltakere fra ikke-kommunale barnehager
Fagbrev i barne- og ungdomsarbeiderfaget	0	44	71 %	30 %
Kompetansehevingsstudier for assistenter og barne- og ungdomsarbeidere	0	3	100 %	0 %
Kompetanseutviklingstiltak for samisk				
Økonomisk tilrettelegging	0	19	79 %	21 %

Kompetansetiltak tabell 2

	Kompetansemidler til kommuner og barnehager
Midler brukt	5 375 868
Andel barnehagemyndigheter som har fått midler	100 %
Andel kommunale barnehager som deltar i tiltak	92 %
Andel ikke-kommunale barnehager som deltar i tiltak	72 %
Andel barnehager deltatt på tema: pedagogisk ledelse	41 %
Andel barnehager deltatt på tema: språkmiljø	14 %
Andel barnehager deltatt på tema: realfag	20 %
Andel barnehager deltatt på tema: barn med særslitte behov	2 %
Andel barnehager deltatt på tema: læringsmiljø	53 %
Andel barnehager deltatt på tema: danning og kulturelt mangfold	1 %
Andel barnehager deltatt på tema: annet	0 %

Fylkesmannen har delt ut kompetansemidlene i sin helhet til regionene i 2018 og har ikke innhentet detaljer om midler brukt til tiltak skissert i tabell 1. Det vi oppgir i tabell 2 er totalbeløpet som gjelder tiltak knyttet til begge tabellene.

Rapportering på forvaltning av tilskuddsordningene (fra kapittel 7.3.8.7 i TB)

Rapportere på

Årsrapporten skal inneholde en egenvurdering av hvordan embetene forvalter tilskuddsordningene i henhold til retningslinjene og gjeldende regelverk. Fylkesmannen skal redegjøre for eventuelle avvik i utføringen av forvaltningen og gi en omtale av iverksatte tiltak.

Fylkesmannen i Oppland forvalter tilskuddsordningene i tråd med retningslinjer gitt av Utdanningsdirektoratet i tildelingsbrev og informasjon på FM-nett. Vi informerer om tilskuddsordningene via hjemmesida vår, brev, epost og telefoner til kommunene. Det er ikke oppdaget avvik i forbindelse med tilskuddsordningene i 2018.

Rapporter på antall årsverk mm (fra kapittel 7.3.9.1 i TB)

Rapportere på

- Antall årsverk i landbruksavdelingen per 31.12.2018, antall samlede årsverk i landbruksforvaltningen i kommunene per 31.12.2018, samt antall enheter/landbrukskontor i kommunene i fylket.
- Antall årsverk i avdeling eller seksjon for reindriftsforvaltning
- Ressurser avsatt til kontrollarbeid

I 2018 ble det ikke åpnet nye foretakskontroller eller gjennomført forvaltningskontroller av kommunene i Oppland grunnet stor mengde søknader om erstatning for avlingssvikt etter tørke sommeren 2018, jf. brev til LMD av 21.11.2018 om Prioritering av søknader om erstatning for avlingssvikt - konsekvenser for måloppnåelse.

Årsverk mm

Betegnelse på rapporteringskrav	Antall
Antall årsverk i landbruksavdelingen hos FM per 31.12.2018	21.2
Antall årsverk i avdeling eller seksjon for reindrift hos FM per 31.12.2018	0.0
Antall årsverk brukt til kontroll hos FM i 2018 på landbruksområdet, jf resultatmål pkt 3.3.1.2.1	0.1
Antall årsverk brukt til kontroll hos FM i 2018 på reindriftsområdet, jf resultatmål pkt 3.3.1.2.2	0.0
Antall personer hos FM som har arbeidet med kontroll i 2018 på landbruksområdet, jf resultatmål pkt 3.3.1.2.1	6.0
Antall personer hos FM som har arbeidet med kontroll i 2018 på reindriftsområdet, jf resultatmål pkt 3.3.1.2.2	0.0
Antall enheter/landbrukskontor i fylket per 31.12.2018	18.0
Antall samlede årsverk i landbruksforvaltningen i kommunene per 31.12.2018	69.8

I 2018 ble det ikke åpnet nye foretakskontroller eller gjennomført forvaltningskontroller av kommunene i Oppland grunnet stor mengde søknader om erstatning for avlingssvikt etter tørke sommeren 2018, jf. brev til LMD av 21.11.2018 om Prioritering av søknader om erstatning for avlingssvikt - konsekvenser for måloppnåelse.

Rapporter på tiltak og virkemiddelbruk for bedre skogsvegnett... (fra kapittel 7.3.9.2 i TB)

Rapportere på

Rapporter på tiltak og virkemiddelbruk for bedre skogsvegnett, herunder omfang (kilometer/kroner) for nybygging, ombygging og vedlikehold av skogsvegnettet.

Det ble i 2018 ferdigstilt 8,3 km nye traktor- og skogsbilveger med tilskudd og 4,5 km veger uten tilskudd, til sammen 12,8 km. Det er ferdiggodkjent 18,1 km med ombygging, men er usikker på om total lengde er korrekt da mange er flerårige med parsellvis godkjenning hvert år. Vi har ikke hatt kapasitet til å sjekke totallengden i sakene i 2018. For disse vegene som er ferdigmeldt i 2018 er det ubetalt 0,9 millioner kroner i tilskudd på nye veger, mens det for ombygging er betalt ut 2,6 millioner kroner i tilskudd. Skogfondsregnskapet viser at det er brukt 4,8 mill kr til nybygging, 18,4 mill kr til ombygging og 5,6 mill kr til vedlikehold.

Flaskehalsar har høy prioritet fordi bruer, snuplasser og bæreevne er grunnleggende elementer for logistikken.

Tiltak og virkemiddelbruk for bedre skogsvegnett

Skogsbilveier - type tiltak	Veilengde (km)	Tilskudd (kr)	Skogfond (kr)
Nybygging	12.8	0.9	4.8
Ombygging	18.1	2.6	18.4
Vedlikehold	0.0	0.0	5.6

**Det er ferdiggodkjent 18,1 km med ombygging, men er usikker på om total lengde er korrekt da mange er flerårige med parsellvis godkjenning hvert år. Vi har ikke hatt kapasitet til å sjekke totallengden i sakene i 2018.*

Innenfor regionalt kartsamarbeid og arealressurskart... (fra kapittel 7.3.9.3 i TB)

Rapportere på

Innenfor regionalt kartsamarbeid og arealressurskart skal det rapporteres i henhold til tabell:

- Eventuelle kommuner i fylket som ikke har ajourført AR5.
- Eventuelle utfordringer kommunene har med ajourføring av arealressurskart (AR5).

Pr. 29/1-2019 er det to kommuner, Gjøvik og Lesja, i Oppland som ikke har ajourført AR5 siden sentral lagring av FKB (SFKB) ble innført i november og desember 2017.

Rett etter SFKB-innføringen ble det rapportert om treghet i det tekniske systemet, men dette problemet er mer eller mindre løst. Nå er det prioriteringer i kommunen(e) som har gjort at AR5-ajourføringa ikke har blitt gjennomført.

Kartsamarbeid og arealressurskart

	Kommuner uten ajourføring/oppdatering	Antall kommuner som ikke har ajourført/oppdatert	Antall kommuner i fylket
AR5 tilstand	8 %	2	26

Gi en overordna vurdering av kontrollresultatene i forbindelse med forvaltning... (fra kapittel 7.3.9.4 i TB)

Rapportere på

Gi en overordna vurdering av kontrollresultatene i forbindelse med forvaltning av inntekts- og velferdspolitiske tiltak.

Samarbeid med Mattilsynet og oppfølging av dyrevelferdssaker: Fylkesmannen har fått oversendt saker om brudd på dyrevelferdsregelverket, og har fulgt opp kommunene etter behov på disse sakene. Dialogen med Mattilsynet er god.

I 2018 ble det ikke åpnet nye foretakskontroller eller gjennomført forvaltningskontroller av kommunene i Oppland grunnet stor mengde søknader om erstatning for avlingssvikt etter tørke sommeren 2018, jf. brev til LMD av 21.11.2018 om Prioritering av søknader om erstatning for avlingssvikt - konsekvenser for måloppnåelse.

I henhold til tabell i årsrapport skal det gis en oversikt... (fra kapittel 7.3.9.5 i TB)

Rapportere på

I henhold til tabell i årsrapport skal det gis en oversikt over og en vurdering av klager og dispensasjonssøknader behandlet av fylkesmannen.

Nytt søknadssystem for produksjonstilskudd og tilskudd til avløsning ved ferie og fritid har fremdeles medført at ikke alle søkerne har fått med seg endringene. Det har ført til flere søknader om dispensasjon fra søknadsfristen enn vanlig.

Produksjonstilskudd: Fylkesmannen har mottatt 4 klager og 19 dispensasjonssøknader. Klagen dreide seg om ulike momenter,

dispensasjonssøknadene dreide seg i hovedsak om søknadsfristene. Vi mottar ikke brev fra alle kommuner der klager gis medhold direkte av kommunen; kommunene har registrert 53 klager som de har gitt helt eller delvis medhold i.

Sjukdomsavløsning: Fylkesmannen har mottatt 1 klage på vedtak og 22 søknader om dispensasjoner. Fylkesmannen gjorde om kommunens vedtak i klagesaken. Alle disposisjonssøknadene begrunnes i kravet til næringsinntekt, i all hovedsak omhandler dette nye gårdbrukere. Noen få saker gjelder søkere som har hatt store investeringer i forbindelse med utvidelse/ombygging og lignende.

Tidligpensjon: Fylkesmannen har mottatt en klage, som ble avslått. En søknad om dispensasjon er innvilget og en søknad er avslått.

Regionale miljøtilskudd: Fylkesmannen har mottatt en klage på kommunenes vedtak for denne ordningen, kommunens vedtak ble opprettholdt. I tillegg har Fylkesmannen mottatt søknader om dispensasjon, alle disse gjaldt søknadsfrist, og ble innvilget.

SMIL: Fylkesmannen har fått en søknad om dispensasjon. Denne ble avslått. Videre er klage på dette avslaget behandlet og vedtaket opprettholdt. Klagen ble sendt Landbruksdirektoratet 5.4.2018.

Klage- og dispensasjonssaker

Betegnelse på rapporteringskrav	Klager medhold	Klager delvis medhold	Klager avslag	Klager under behandling	Dispensasjoner innvilgelse	Dispensasjoner avslag
Produksjonstilskudd og tilskudd til avløsning ved ferie og fritid	0	0	4	0	19	1
Avløsning ved sykdom og fødsel mv.	1	0	0	0	22	1
Tidligpensjon for jordbrukere	1	0	1	0	1	1
Regionale miljøtilskudd	0	0	1	0	4	0
Veterinære reiser	0	0	0	0	0	0
SMIL	0	0	0	0	0	1
NMSK	0	0	0	0	6	0

SMIL: 1 søknad om dispensasjon, denne ble avslått. 1 klage (på dette avslaget) er behandlet og vedtaket opprettholdt. Klagen ble sendt direktoratet 5.4.2018.

Godkjente bruksregler og utarbeidede distriktsplaner (fra kapittel 7.3.9.6 i TB)

Rapportere på

- Rapporter på andel godkjente bruksregler og andel utarbeidede distriktsplaner
- Beskriv hvilke tiltak fylkesmannen har gjennomført knyttet til brudd på bruksreglene, samt ulovlige gjerder og anlegg.

Ikke relevant for Fylkesmannen i Oppland.

Avkorting produksjonstilskudd (fra kapittel 7.3.9.7 i TB)

Rapportere på

Gi en kort analyse/vurdering av kommunenes arbeid med avkorting ved feilopplysninger

Kommunene har avkortet i tilskudd på grunn av feilopplysninger for 38 søknader i 2018. I tillegg er en søknad avslått pga. at søker ikke ville stille opp på stedlig kontroll. Fylkesmannens inntrykk er at de fleste kommuner følger opp dette.

Noen kommuner har svært få eller ingen trekk pga. feilopplysninger. Dette har blitt og vil bli tatt opp ved forvaltningskontroller.

Skade- og erstatningsomfanget etter avlingssvikt i jordbruket (fra kapittel 7.3.9.8 i TB)

Rapportere på

Etter en svært tørr sommer har mange Fylkesmenn måttet legge ekstra innsats i prognosering av skade- og erstatningsomfanget etter avlingssvikt i jordbruket. I tørkeområdene må Fylkesmennene påregne ekstraordinær saksmengde for ordningen med erstatning etter avlingssvikt. Oppgaven er beskrevet i VØI pkt. 5.1.10.13 hvor det normalt kun skal avviksrapportes. På grunn av årets ekstraordinære situasjon vil vi at Fylkesmennene skal rapportere på følgende;

- Kvantifiser forvaltningens ekstra innsats grunnet ekstraordinær avlingssvikt i jordbruket.
- Gi en kort oversikt over hvilke tiltak som ble iverksatt, i embetet og overfor kommunene
- Vurder effekten av tiltak som ble iverksatt
- Gi en kort vurdering av hvilke forhold som medvirket til eller vanskeliggjorde arbeidet for å nå Regjeringens mål om at erstatningssakene skal behandles i 2018.

Ekstra innsats i forvaltningen:

Siden tidlig på sommeren har Fylkesmannen i Oppland hatt jevnlig kontakt med landbrukskontorene i fylket. I august inviterte Fylkesmannen til samling med dette tema. Det har vært lagt ned en betydelig innsats for å behandle erstatningssøknader ute i kommunene og hos Fylkesmannen.

Det store antallet søknader i 2018 har omfattende konsekvenser for Fylkesmannens øvrige arbeid på landbruksavdelingens forvaltningsområde. Vanligvis vil det være om lag 15 slike søknader i et «normal»-år. Saksbehandling og utbetaling av disse er vanligvis avsluttet i løpet av mars påfølgende år. I 2018 skulle ca. 2900 søknader behandles og utbetales innen årets utløp.

Iverksatte tiltak:

Fylkesmannen har oppfordret ordførere og rådmenn i kommunene om å sikre tilstrekkelige ressurser til landbrukskontorene for å etterkomme anmodningen om utbetaling av erstatningene i 2018. Det er også fordelt kr 1 175 000 i skjønnsmidler til kommunene for å bidra til dette arbeidet.

Fylkesmannen jobbet mye med å gjøre intern arbeidsprosess så effektiv som mulig. I dette ligger at det ble prioritert å benytte fagkompetansen mest mulig effektivt og organisere arbeidet slik at det er gjennomførbart. Det ble leid inn merkantil kompetanse tilsvarende 100% stilling i tillegg til kontorlærling i 100% stilling, til de delene av søknadsbehandlingen som gjelder opprettelse av tilskuddsbrev samt utsendelse av disse etter godkjenningsprosedyre.

Siden august har tre medarbeidere jobbet 100% med søknadsbehandling mens deres ordinære oppgaver relatert til tilskuddsordninger er allokert til øvrige medarbeidere i avdelingen, mens andre oppgaver er nedprioritert. Utover høsten kom det opp i 11 medarbeidere, samt avdelingsledelsen, som behandlet søknader på tilnærmet full tid. I tillegg var det en person på arkiv som jobbet 100% med registrering av disse sakene.

Effekt av tiltak:

Effekten av disse tiltakene var at Fylkesmannen behandlet 86% av søknadene i løpet av 2018. Når så mange medarbeidere fristilles fra ordinære oppgaver og kun skal jobbe med søknadsbehandling betyr det at andre oppgaver ble nedprioritert. Oppgaver som ble nedprioritert var hovedsakelig innenfor kontrollarbeid, næringsutvikling, økologisk landbruk, samt noe klima-/miljøarbeid. Det at kommunene fikk ekstraordinære skjønnsmidler medførte at de var i stand til å håndtere den store søknadsmengden på kortere tid enn om de ikke hadde fått det.

Momenter som vanskeliggjorde søknadsbehandlingen:

Søknader ble behandlet og forskudd ble utbetalt allerede fra august. Det ble utbetalt etter gammel sats inntil satsendring ble vedtatt. Dette medførte at mange måtte få sin søknad etterbehandlet med utbetaling av mellomlegg til ny sats, dvs. samme søknad ble behandlet flere ganger.

De to ulike saksbehandlingssystemene (ELF og ePhorte) "kommuniserer" ikke med hverandre slik at det ble "dobbel" arbeidsbelastning. I Oppland løste vi dette med å utarbeide standard tilskuddsbrev med begrunnelse for vedtaket kun i bilaget fra ELF.

I seg selv er ikke ELF optimalt. Det var utfordrende å sende saker i retur, samt systemet kunne vært atskillig enklere i bruk med annen design slik at man ikke må skrolle helt i bunn tre ganger for hver godkjenningsprosedyre.

I ELF ser man ikke om det er søknad om forskudd uten å åpne søknaden og bla nedover. Dette gjorde at det ble brukt mye tid på å lete opp de som søkte om forskudd, og dessverre var det noen få som glapp.

I ELF er det ikke mulig å se om all dokumentasjon foreligger uten å åpne søknaden. Dette medførte at det ble brukt unødige mye tid på å lete fram de sakene som kunne behandles i 2018.

Fylkesmannen skal gi en samlet egenvurdering... (fra kapittel 7.3.10.1.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal gi en samlet egenvurdering av hvordan arbeidet med 0-24-oppgavet har fungert i henhold til embetets målsettinger og ambisjoner. Herunder skal det framkomme hvilke egne mål som er satt for arbeidet, jf, andre oppdrag 3.2.1.6.1. I egenvurderingen skal fylkesmannen vurdere hvilke tiltak som har gitt de beste resultatene og i størst grad bidratt til samarbeid og samordning i og mellom kommuner og fylkeskommunen, tjenester og institusjoner som arbeider for og med utsatte barn og unge og deres familier.

Fylkesmannen hadde disse målsettingene for 2018:

- Bidra til økt tverretattlig samarbeid for de som arbeider med barn og unge på regionalt nivå.
 - **To møter. Ikke gjennomført etter intensjonen, mye skyldes omstillingsprosess hos FMOP.**
 - **Barn og unge – konferanse 2018. Målgruppe: skole, barnehage, PPT, barnevern, helsetjeneste. Gjennomført.**
- Barn og unge – perspektivet skal på plass i all saksbehandling eksternt og internt
- Barn og unge i plan – konferanse 2018. Ikke gjennomført.
- Barnekonvensjonen – lage fast PP til bruk eksternt. Gjennomført.
- Lage plan for hvordan vi løfter temaet i møter med kommuner. Gjennomført som kommunemøter med to kommuner
- Barnevennlig informasjon

To filmer med intervjuer fra Barn og unge – konferansen 2018 ligger på Youtube. «Kortversjon mot krenking» og «Arbe på Raufoss»

Vurdering:

Embetet har i 2018 hatt stort fokus på 0-24 oppdraget og arbeidet med implementering av barnekonvensjonen, blant annet som tema på møte i fylkesmannens ledergruppe. Helse og sosialavdelingen og Oppvekst og utdanningsavdelingen gjennomførte felles fagmøte med Barneombudet, der barnekonvensjonen i saksbehandlingen var tema, og der vi særlig drøftet bruk av artikkel 3 og artikkel 12.

Den tverrfaglige Barn og unge - konferansen i mars 2018 hadde tittelen «Inkluderende læringsmiljø og helsefremmende arbeid i barnehage og skole. Barnekonvensjonen var ett av temaene på konferansen, og senere videreført i et heldagsmøte med BO og PPT-ledernetverket. Kommuner har gitt tilbakemelding om at møtene igangsatte prosesser lokalt for å forbedre kvaliteten på sin saksbehandling knyttet til å høre barn og gjøre vurderinger av barnets beste. Å høre barnet og vurdering av barnets beste har også vært tema i formøter/åpningsmøter i tilsyn på barnehage- og skoleområdet og barnevern. Barnekonvensjonen har vært tema på fagdager for nyansatte i barnehager i desember.

NAV Øyer deltok i 2018 i utprøving av barneperspektivet i NAV.

Innenfor dette temaet deltok Fylkesmannen som rådgiver under NATO-øvelsen Trident Junction, der spørsmål knyttet til barn og unges rettigheter i krig ble belyst.

Embetet har i hele 2018 vært i omstilling, og noen av de planlagte oppgavene har måttet vike. Likevel er det vår vurdering at FMOP har fått løftet eget fokus på oppdraget gjennom en grundig prosess og tydelig forankring hos flere nivåer i organisasjonen. Som følge av dette har FMOP kommet et godt stykke videre i arbeidet med å bidra til bedre samordning og samarbeid av tjenester rettet mot barn og unge og deres familier, og har erfaringer som er nyttige å bringe videre inn i arbeidet som Fylkesmannen i Innlandet. Samarbeidsmøter med etater på regionalt nivå ble ikke gjennomført i 2018, men flere av etatene var bidragsyttere på Barn og unge – konferansen 2018, og vi fikk slik bygget relasjoner og utvekslet erfaringer på tvers av nivåer og faggrenser.

Både den utvidede barnehage- og skoleledersamlingen i november og to kommunemøter høsten 2018 hadde tverrfaglig samarbeid har også vært positive erfaringer. Fylkesmannen i Oppland endret noe på gjennomføring av kommunedialog-arbeidet mot slutten av 2018. Tjenester for utsatte barn og unge og deres familier var tema for to møter mellom FMOP og enkeltkommuner. Fra FMOP møtte embetsledelsen samt fagdirektører og saksbehandlere fra Helse og sosial og Oppvekst og utdanning. Fra kommunene møtte ordfører, rådmann, formannskap og kommunaldirektører/tjenesteledere for barnehage, skole, helse og sosial. I begge kommuner kretset dialogen rundt lokalt tjenestetilbud, hvordan kommunene arbeider med å samordne sine tjenester for å redusere belastningen på barn og deres familier, hvordan dialogen skal foregå fra og til kommunen, og hvordan sørge for at barn og unges stemme kommer fram og får en betydning i saksbehandling og utvikling av tjenester. Tilbakemelding på denne kommunedialogen var udelt positiv, med åpenhet og tillit mellom kommune og embete som viktigste stikkord for dialog og meningsutveksling. Begge kommuner ønsket at denne typer møter skulle videreføres.

Fylkesmannen skal gi en samlet redegjørelse... (fra kapittel 7.3.10.2.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal gi en redegjørelse for arbeidet og erfaringene embetet har gjort seg i det tverretattlige samarbeidsprosjektet «Forsøk med NAV-veileder i videregående skoler». Herunder bes det om en redegjørelse av konkrete tiltak i embetet og planer embetet har for det videre arbeid i fylket.

Fylkesmannen skal gi en redegjørelse for arbeidet og erfaringene embetet har gjort seg i det tverretattlige samarbeidsprosjektet «Forsøk med NAV-veileder i videregående skoler». Herunder bes det om en redegjørelse av konkrete tiltak i embetet og planer embetet har for det videre

arbeid i fylket.

Det er styringsgruppa sin vurdering at man langt på vei har oppnådd de organisatoriske målsettingene. NAV-ledere og rektor har utvidet sitt samarbeid til å inkludere andre problemstillinger og tematikk som er aktuell og inn mot den samme målgruppa som for eksempel innspill til elevtjenestens oppgaver (fiskebeinsanalyse) og samarbeid med næringslivet.

Det er laget forslag til prosedyrer for avbrudds- og avklaringsmøter som blir testet ut fra høsten 2018.

Styringsgruppa anser forsøkets samarbeids- og samhandlingsform som god og anser det som hensiktsmessig at disse formidles ut til andre.

I forhold til de faglige mål så har det blitt utviklet et intervjuutreningsopplegg som gjennomføres for de elevene som skal ut som lærlinger. I starten av skoleåret så gjennomføres det et "NAV-foredrag" i alle klasser. Dette for å realitetsorientere ungdommen om hva NAV er, synliggjøre NAV sin rolle på skolen og som en del av elevtjenesten.

Fylkesmannen ser det som viktig å få dette implementert/spredd sine erfaringer i fylket. Raufoss videregående skole, NAV Vestre Toten, NAV Østre Toten og Vestre Toten kommune har valgt å sette dette inn i varig drift. Det må legges opp til at hver enkelt skole/nav/kommune må finne den løsning som er best for sin region eller kommune. Det kan Fylkesmannen være med å støtte opp under i vår dialog med kommunene.

Det todelte målet i rovviltpolitikken (fra kapittel 7.3.10.3.1 i TB)

Rapportere på

Rapporter på status i forvaltningen av det todelte målet for rovviltpolitikken

Oppland er av landets største utmarksbeitefylker og har nær 260 000 søyer og lam og vel 40 000 storfe på utmarksbeite. Både antall saueprodusenter, vel 1250, og antall sau i utmark har vært forholdsvis stabilt siste 3 år. Tap registrert gjennom organisert beitebruk er også forholdsvis stabilt rundt 4,10 % for hele fylket de siste år. De aller fleste saueprodusenter er medlem av beitelag, i alt 90 lag og 135 beiteområder. For 2018 var det kun 8 beiteområder med samlet tap over 8 %. Derimot er det fortsatt enkeltbesetninger som opplever store tap, både innenfor yngelområder for fredet rovvilt og utenfor.

I Oppland er bestandsmålene 4 årlige ynglinger av jerv og 5 årlige ynglinger av gaupe, og målene er nådd. Både området for yngling av jerv og yngling av gaupe er store, og det er noe rullering mellom områder med stor belastning fra år til år.

Antall søknader om erstatning for tap av husdyr grunnet fredet rovvilt er stadig færre (antall søknader, omsøkt og utbetaling).

Det arbeides mye med dialog og erfaringsutveksling i Oppland. Fylkesmannen har i samarbeid med rovviltmemnda gjennomført årlige regionmøter, 4 stk, i januar/februar. 4. april arrangerte Fylkesmannen i Oppland et stort seminar hvor beredskap og skadefelling var tema. Ved siden av tilskudd til forebyggende tiltak til beitelag er det jevnlig flere lokale prosjekter for både økt kunnskap, bedre overvåking og mer målrettede tiltak. Siste år er det satt i gang to lokale prosjekt med elektronisk overvåking av lam i kombinasjon med systematisk bruk av kadaverhundekvipasjer. Nær 25 % av alle sauebønder i Oppland leier radiobjeller m.m. (fra 10 -100) av Oppland radiobjellelag, men det er langt igjen til stor dekningsgrad.

Fylkesmannen behandlet 38 søknader om skadefelling på fredet rovvilt. Det ble i 2018 gitt 30 skadefellingstillatelser. Det ble felt en ulv på skadefelling i Øyer. Rovviltmemnda i region 3/Oppland har et budsjett på vel 5 millioner kr. Av dette går vel 2 millioner til FKT-tiltak i beitelaga, vel 1 million til ulike prosjekter, om lag 1 million til skadefellingsforsøk og 1 million til akutte tiltak i løpet av beitesesongen. Årets regnskap viser at vel 70 % av midlene til skadefelling skyldes ulv, og 70 % av de akutte tiltakene skyldes ulv.

3.4 Redegjørelse for, analyse og vurdering av ressursbruk

Generelt har det ikke vært store endringer i ressursfordelingen på kapittel 0525.01/3525.02 i embetet. Det er ikke enkelt å sammenligne embetenes ressursfordeling basert på tallene, da noen embeter er i fusjon, andre er ferdig fusjonert og noen har hatt uendret drift i 2018. Bruk av fagmidler er også vanskelig å sammenligne mellom embetene, da tildelingene vil variere fra år til år både for det enkelte embete og mellom embetene. Se for øvrig kommentarer til tabellen.

Ressursrapportering

Departement	Kapittel 0525, 2018	Fagdep. 2018	Kapittel 0525, 2017	Fagdep. 2017
Arbeids- og sosialdepartementet	1 364	1 095	1 382	1 154
Barne- og likestillingsdepartementet	4 202	446	4 567	72
Helse- og omsorgsdepartementet	12 923	2 775	12 416	2 503
Justis- og beredskapsdepartementet	3 843	8 002	4 675	7 771
Klima- og miljødepartementet	18 432	3 497	18 194	3 715
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	39 629	766	38 805	968
Kunnskapsdepartementet	7 438	6 250	7 518	5 157
Landbruks- og matdepartementet	14 224	0	14 160	0
Andre	541	194	675	338
Sum	102 596	23 025	102 392	21 678

Tallene stemmer med regnskapet. Drift kap.0525 er summen av kap. 052501+kap. 352502. HOD: Ekstra ressurser til behandling av klagesaker. JD: Redusert pga. avvirket midlertidig stilling. Fra 1.5.2018, resomr 570 Integrering overført fra JD til KD. Brukt 1.1.-30.4. kr 91.227, og 1.5.-31.12.18 kr 491.844. LMD: 1140.01 på res.omr. 010 kr 179.151, resomr. 910 kr 534.218. KMD: Økt fra 2017 til 2018 med ca. 1.2% av totale utgifter på grunn av ekstra utgifter til omstilling, bl.a. fått ekstra omstillingsmidler på kr 880.000 felles med Fylkesmannen i Hedmark. På KDs område er økningen i fagmidler knyttet til ekstra satsing på skolemiljøtiltak.

3.5 Samlet vurdering av måloppnåelse i forhold til samfunnsoppdraget og regnskapsresultat

Embetet løser samfunnsoppdraget på en tilfredsstillende måte innenfor våre gitte økonomiske rammer. Det er meldt noen avvik i oppgaveløsningen, se kap. 3.1, 3.2 og 4.1.1. Dette er avvik som enten er oppstått som følge av særskilte hendelser eller vakanser eller på områder som det tar tid å rette opp avvik på.

Imidlertid vil Fylkesmannen i Oppland påpeke at de siste års rammekutt som følge av Avbyråkratiserings- og effektivitetsreformen (ABE-reform) skaper noe utfordringer iht. prioritering i oppgaveløsning, da oppdragsmengden til embetet er minst like stort som tidligere, mange oppdrag er fortsatt noe detaljert og i mindre grad tilpasset fylkets særegenhet og risikobilde.

For embetets regnskapsresultat for alle kapitler/poster viser vi til årsregnskapet i kapittel 6.

3.6 Andre forhold

Ingen særskilte forhold.

4 Styring og kontroll i embetet

4.1 Redegjørelse for vesentlige forhold ved embetets planlegging, gjennomføring og oppfølging

Embetet har en godt forankret og omforent virksomhetsplanlegging som starter november/desember og avsluttes innen utgangen av februar hvor alle avdelinger tar utgangspunkt i strategi, tildelingsbrev og virksomhets- og økonomiinstruks og overordnede fokusområder. Fokusområder i overordnet virksomhetsplan for 2018 har vært;

Utsatte barn og unge
Integrering og inkludering
Grønt skifte
Kommunedialog
Omstilling/fusjon
Relasjons- og tillitsbasert kultur

Budsjett- og fireåring økonomiplan, virksomhetsplan og overordnet risikokart behandles i sammenheng og i henhold til et helhetlig styringshjul, og tiltak for fokusområder, prioriteringer og risikovurderinger legges frem for ledelsen. Det vurderes at denne planleggingen, styring og oppfølging av oppgaveløsning fungerer hensiktsmessig, skaper forutsigbart og er kjent og forankret hos ansatte.

Virksomhetsplan, budsjett salderes/vurderes to ganger årlig og risikokartet vurderes løpende og tas til behandling i ledergruppen hvis særskilte risiko oppstår.

Ledergruppen har ukentlige møtepunkter. Samarbeidsutvalg har fire faste årlige møter og ellers ved behov

4.1.1 Embetets risikostyring

Embetet har en risikostyringspolicy som beskriver hvordan risikovurderinger skal gjennomføres og brukes. Risikovurderinger gjennomføres i forbindelse med virksomhetsplanleggingen og fortløpende gjennom året. Det er gjennomført tre egne møter om risikostyring i ledergruppa, samt at risikokartet gjennomgås i budsjettens alderingsprosessen. Risikostyring er en integrert del av mål- og resultatstyringen i avdelingene og embetet.

Områder med høy risiko i 2018 har vært klagesaksbehandling innen byggesak, vergemål, klagesaker helse samt barnevern. Det er gjort tiltak for å redusere risiko fortløpende gjennom året.

Sommeren 2018 var preget av sterkt tørke. Det oppstod på bakgrunn av dette er prekær situasjon med ca.3000 saker om avlingsskadeerstatning og satte særlig Landbruksavdelingen i risiko. Denne særskilte situasjonen ble fulgt tett i ledelsen, det ble iverksatte flere tiltak for å avbøte og redusere sårbarhet m. v. Ved utgangen av 2018 var det behandlet 2600 saker om avlingsskadeerstatning. I et normalår mottar embetet mellom 10-20 saker. Tiltak som ble iverksatt var omdisponering av personell, bruk av overtid og innhenting av ekstra ressurser. Disse tiltakene satte imidlertid særlig klagesaker innen byggesak i høyere risiko.

Embetet bruker Risk-Manager innenfor modulene dokumentstyring, avvikshåndtering og ROS-analyse.

4.1.2 Embetets internkontroll, herunder iverksatte tiltak

Både Økonomistyring, virksomhetsplanlegging og overordnet risikostyring følger et årshjul. Årshjulet skisserer roller, ansvar og frister og bidrar til internkontroll på området. Det er utarbeidet budsjettstyringsprinsipper som beskriver hvilke fullmakter som tilligger de ulike rollene, og som også bidrar til internkontroll på området. Det utarbeides ulike styringsrapporter fra Agresso som bidrar i regnskapsoppfølging osv. gjennom året. Avdelingslederne har også selv tilgang til Agresso og kan selv tilpasse egne styringsrapporter for oppfølging av prosjekter osv. Det vurderes at embetet i 2018 hadde tilfredsstillende økonomistyring og kontroll jf. økonomireglementet.

Fylkesmannen i Oppland bruker Risk Manager - system for informasjonssikkerhet, avvikssystem og risikostyring. Embetet har klare rutiner for å melde avvik. Det er fortsatt relativt få avvik som meldes i Risk Manager, men de avvik som er meldt i 2018 har bl.a. annet handlet om feilsending av utgående post, avvik på bruk av personopplysninger i utgående post, avvik i henhold til informasjonssikkerhet og HMS.

Saksbehandlingsverktøyet ePhorte utgjør internkontroll av saksflyt, journalverdig dokumentasjon og arkivproduksjon i embetet. Dette sees i sammenheng med alle tilhørende rutiner, prosedyrer, retningslinjer og regelverk når det gjelder dokumentfangst, journalføring, håndtering av innsyn og kvalitetssikring av de ulike stegen i arkivdanningen mm. Fylkesmannen har oppdatert arkivplan for embetet.

Embetet har kjente rutiner for HMS-arbeid, årlig vernerunde og faste AMU-møter 3 ganger i året og ellers etter behov. Psykososialt arbeidsmiljø kartlegges i forbindelse med vernerundene. Risikovurderinger etter vernerunder i 2018 handlet i hovedsak ergonomiske forhold rundt kontorarbeidsplassene og psykososiale forhold i forbindelse med omstillingsarbeid/fusjon av FMOP og FMHE.

4.1.3 Bemanning, kapasitet og kompetansesituasjonen i embetet

Bemanningsfaktoren i embetet var i 2018 126,7 årsverk, og det er ved utgangen av 2018 registrert 143 lønsmottakere ved embetet. Bemanningfaktoren er moderat til høy iht. økonomiske rammer.

Det ble gjort nedskalering av 9,4 faste årsverk i perioden 2013-2015. Bakgrunnen til dette var langsiktig framskriving av økonomi jf. nedtrekk i ramme for tildeling - "produktivitetseffektivitet", og mål om konkret avsetning til økning av lønnsnivået i embetet for å være konkurransedyktig ved rekruttering og for å beholde erfaren kompetanse i embetet. Bemanningnormering vil bli vurdert på nytt i forbindelse med ny bemanningsplan for nytt embete fra 1. januar 2019, ny budsjettfordelingsmodell for Fylkesmannsembetene og gevinstrealiseringsplaner.

Fylkesmannen i Oppland sine ansatte har samlet sett svært høy kompetanse og embetet er en kompetansebedrift. Vi har i dag kompetanse til å løse de oppgaver og oppdragene vi skal, men har som andre også sårbarhet i form av på nøkkelpersoner, på enkelte områder. Dette drøftes og rettes tiltak mot i forbindelse med risikostyring og virksomhetsplanlegging.

Vi ser at søkermasse i rekrutteringsprosesser er god, og oppfatter at Fylkesmannen i Oppland er en attraktiv arbeidsplass i vår region. Vi vurderer at vi på noen saksområder kunne hatt nytte av styrket kompetanse, dette gjelder bl.a. erfarne jurister med bred bakgrunn og annen høy samfunnskompetanse.

Kapasiteten i embetet er i hovedsak tilstrekkelig til å prioritere de viktigste oppgavene, men det er sårbarhet på enkelte områder, jf. risikokart for 2018, se kap. 4.1. Det har i perioder vært særlig sårbarhet på medisinsk faglig kompetanse, juridisk kompetanse innen klager byggesak.

4.1.4 Forvaltning av egne eiendeler (materielle verdier)

Embetet har et skybasert internkontrollsystem, House of Control, hvor alle avtaler med eksterne (abonnement, husleieavtaler, serviceavtaler, lisensavtale m.m.) og eiendeler (IKT-utstyr, kunst, møbler m. m) ajourføres. Systemet House of Control bidrar til oversikter over eiendeler og gjeldende avtaler, melder fra om frister, generer oversikter, rapporter osv.

4.1.5 Oppfølging av eventuelle avdekkede svakheter/utfordringer, herunder merknader fra Riksrevisjonen og status for arbeidet med informasjonssikkerhet

Riksrevisjonen hadde ingen merknader til Fylkesmannen i Oppland sitt regnskap og budsjett disponering for 2017. Revisjon av regnskap, budsjett disponering for 2018 er ikke avsluttet fra Riksrevisjonens side pr. februar 2019.

I henhold til årlig overordnet sikkerhetsrevisjon og egenvurdering av informasjonssikkerhet ble rutiner som dekker Informasjonssikkerhetsinstruks og Informasjonssikkerhetspolicy rullert høsten 2018. Vi bruker bl.a. Nano-learning i organisasjonen hvor bl.a. informasjonssikkerhet har høyt fokus. Egenvurdering av informasjonssikkerhet gjøres årlig

4.2 Rapportering av andre vesentlige forhold knyttet til personalmessige forhold, likestilling, HMS/arbeidsmiljø, diskriminering, ytre miljø og lignende

Embetet jobber systematisk med sykefraværarbeid, og har gjennom mange år har hatt et lavt sykefravær. 2018 er ikke noe unntak med et totalfravær (egenmeldt og sykemeldt) på 4,6 prosent. Gjennom året har hadde vi jevnlig kontakt med Bedriftshelsetjenesten. Det innebærer at vi bedre kan ivareta HMS-arbeidet og følge opp medarbeidere som har behov, samt å iverksette tiltak som forebygger sykefravær. Embetet har også i 2018 hatt vernerunder og møter i Arbeidsmiljøutvalget.

Redusert funksjonsevne – inkludering av personer utenfor arbeidslivet

Fylkesmannen i Oppland skal, så langt det er mulig, legge til rette for at medarbeidere som får redusert sin funksjonsevne fortsatt skal kunne være i arbeid. Konkret vil dette si:

- Fokus på arbeidsevne og tilrettelegging ved reduksjon av arbeidstakers funksjonsevne
- Fokus på å bidra til å oppfylle overordnet målsetting om at flere nyttilsetninger i staten skal være personer med nedsatt funksjonsevne. - Det skal i utlysningsteksten oppfordres til at de med nedsatt funksjonsevne skal søke, og samtlige i denne gruppen innkalles til intervju så fremt de er kvalifisert til stillingen
- Fylkesmannen stiller seg positiv til å inkludere personer på arbeidsmarkedstiltak.

Seniorene i embetet

Embetet hadde 38 ansatte over 60 pr 31.12.18. Ansatte over 60 år får tilbud om pensjonsforberedende kurs. Det er fremforhandlet lokal særavtale om seniordager jf. HTA 5.6.1 b. Det er lagt vekt på åpen dialog rundt arbeidssituasjonen for seniorene, ved at det bl.a. er lagt inn et eget avsnitt i skjema for medarbeidersamtalen knyttet til seniorer. Embetet stiller seg positiv til søknader om delpensjon så langt det er mulig.

Livsfaseorientert personalpolitikk

For Fylkesmannen i Oppland er det viktig å stimulere til et arbeidsmiljø hvor vi har tillit til hverandre, er stolt av arbeidet vi gjør, og hvor vi opplever fellesskap med våre kollegaer. Partene utarbeidet i 2016 en livsfaseorientert personalpolitikk.

Frisklivsaktiviteter

Ansatte fikk i 2018 mulighet til å bruke en time av arbeidstiden i uka til trening. I tillegg er det tilrettelagt for pausegymnastikk 20 minutter en gang i uka med instruktør. Vi har deltatt i "Sykle til jobben"-aksjonen, og det er mulighet for medlemskap i FYK bedriftsidrettslag som tilbyr ulike aktiviteter. Embetet hadde i 2018 flere lag med på Stafettbirken. Resten av embetet deltok som heiagjeng som kombinert skidag med grilling og kos.

Lønn fordelt på kjønn

Vi ser at menn i gjennomsnitt tjener noe mer enn kvinner i vårt embete (totalt i embetet tjener kvinner 93,2 prosent av det menn tjener). En del av forklaringen ligger i at kvinner er overrepresentert i de lavest lønnede stillingskategoriene. Dette er noe vi må ha fokus på ved lønnsfastsetting.

Deltidsstillinger / midlertidige stillinger

Det er flere kvinner enn menn som har midlertidig stilling eller deltidsstilling. De aller fleste deltidsstillingene er bestemt av den ansatte selv, i form av AFP, delvis uførehet eller omsorgspermisjon.

Når det gjelder midlertidige stillinger ser vi at vi har flest kvinnelige søkere til engasjement av kortere varighet, og de er gjerne nyutdannede.

Universell utforming

Embetet har et resepsjons- og inngangsparti hvor det er tatt hensyn og tilrettelagt for syns- og funksjonshemmede bl.a. ved automatisk døråpner og trinnfri adkomst. Vi har sensorstyrt belysning, riktig farge- og kontrastbruk og teleslynge i større møterom. Vi har heiser som er store nok for elektriske rullestoler, og handikaptoalett i alle etasjer. Embetet foretar individuelle tilrettelegginger av arbeidsplasser og arbeidsoppgaver for ansatte med spesielle behov og/eller funksjonshemninger. Vi er tilknyttet HMS-leverandør som kan bistå i dette arbeidet. Vi har god kontakt med Arbeidslivssenteret NAV, og konfererer med dem når det er hensiktsmessig.

Rekruttering

Vi har en mangfolderklæring i utlysningsteksten og opplyser om at vi vil legge forholdene til rette for søkere med redusert funksjonsevne. Vi kaller kvalifiserte søkere fra underrepresenterte grupper inn til intervju. Vi gjennomfører en nytilsattsamtale der nytilsatte informeres om bl.a. embetets tilretteleggingstilbud, og den nytilsatte kan informere om sine ønsker og behov.

I 2018 tilsatte vi midlertidig 2 personer gjennom Fretex. De hadde ulike utfordringer som gjorde det vanskelig å få seg jobb. Begge fungerte godt i jobben hos oss, og opplevde at de ble mer aktuelle og relevante søkere andre steder når de sto i arbeid og hadde referanser herfra.

Lærlinger

Embetet har hatt to lærlinger i kontor- og administrasjonsfaget i 2018. En av disse tok fagprøven sin i juni, og fikk meget godt bestått.

4.3 Andre forhold

Det ble høsten 2017 besluttet at Fylkesmannen i Oppland og Fylkesmannen i Hedmark skulle fusjonere til Fylkesmannen i Innlandet fra 01.01.2019.

Arbeidet med fusjon har pågått hele 2018, men har særlig fra mai 2018 involvert alle ansatte i vesentlig grad. Arbeidet fulgte sentral omstillingsavtale, føringer og mandat fra KMD samt prosessplan for Lokal omstillingsgruppe. Overordnet mål har vært at etableringen av et felles embete skal skape en merverdi som er mer enn summen av to embeter.

Etableringen av Fylkesmannen i Innlandet har naturlig nok preget arbeidet i hele embetet og særlig det administrative området. Det ble opprettet et "Administrativt gjøremålsprosjekt" for å gjennomføre den administrative og tekniske fusjonen som gikk utenom medbestemmelsesapparatet, omstillingsavtale osv.

Arbeidet i den lokale omstillingsgruppen (LOG) har vært omfattende. Medvirkning og involvering av hele organisasjonen har vært avgjørende for å skape forståelse for omstillingen, avklare forventninger og ikke minst bygge en organisasjonsmodell for fremtiden.

LOG hadde 10 møter i 2018. I tillegg ble det gjennomført 2 fellesmøter med arbeidsmiljøutvalget i begge embetene, arbeid i partssammensatte grupper, 2 felles embetssamlinger og allmøter hver måned. Det ble også jobbet med omstilling på avdelingsnivå. I tillegg kom også arbeidet med innplassering av ledere og øvrige ansatte, interne utlysninger og tilsetninger.

Tillitsvalgte skal sørge for at fagforeningsmedlemmenes interesser blir ivaretatt og frembringe deres meninger. Tillitsvalgte har bidratt til arbeidet i LOG har vært konstruktiv og målrettet og de har bidratt til at samarbeidet om sammenslåing, organisasjonsmodell osv. har foregått i et godt klima. Tillitsvalgte har gitt uttrykk for at bestemmelse og medvirkning har vært tatt på alvor, noen som er en viktig nøkkel til at nytt embete skal nå sine mål.

Omstillingsarbeidet har også innbefattet arbeid med å forberede, planlegge og forankre samlokalisering på Lillehammer. I den forbindelse må både lokasjon på Hamar og hovedsetet på Lillehammer bygges om for å kunne huse medarbeidere og også for å tilpasse oss de nye retningslinjene om statlige arbeidsplasser og 23 kvm.

Alle ansatte har tatt del i å beslutte hvilke hovedprinsipper utforming for nye kontorlokaler skal følge. Det har vært en egen partssammensatt arbeidsgruppe for ombygging av kontorlokaler. I tillegg til ledelsen har tillitsvalgte og verneombudene vært representert i gruppen. Også her har det vært omfattende medvirkningsprosesser hvor alle ansatte har fått si sin mening. Arbeidsgruppen har i tillegg vært på befaring for å se ulike kontorløsninger. Prinsipper for utforming er drøftet og forhandlet i LOG. På Hamar vil det bli free seating og en liten underdekning. På Lillehammer vil det bli 100% åpne soner, multirom og faste plasser.

5 Vurdering av framtidutsikter

5.1 Forhold i og utenfor embetet som kan påvirke embetets evne til å løse samfunnsoppdraget på sikt

Det er flere interne og eksterne forhold som kan påvirke vår evne til å løse samfunnsoppdraget på sikt.

Fylkesmannsembeter er kunnskapsbedrifter, og medarbeiderne er hovedressursen. Det ble i 2017 besluttet at Hedmark og Oppland fylkesmannsembeter skulle slås sammen, og samlokaliseres til Lillehammer med en organisatorisk enhet på Hamar. Dette har allerede i noen grad ført til tap av kompetanse i begge organisasjoner. Vi mener også at en delt lokalisering mellom Lillehammer og Hamar kan være en utfordring i forhold til å skape en felles kultur og også hente ut effektiviseringsgevinster.

Lillehammer er et attraktivt sted å bo, og flere offentlige arbeidsplasser har tidligere bidratt til at begge i et parforhold har kunnet skaffe seg kunnskapsjobber. Vi ser nå at flere offentlige arbeidsplasser i byen og regionen «er i spill», noe som skaper usikkerhet både for mulige jobbsøkere og for de som allerede er arbeidstagere. Store organisasjoner som NAV, politi, fylkeskommune og Statens vegvesen har eller vurderer å flytte arbeidsplasser vekk fra byen.

Statlige arbeidsplasser er viktig for regionale senter. Lillehammer er et viktig regionalt senter for Mjøsbyen og Gudbrandsdalen. I etablering av et nytt Innland vil også Lillehammer være en viktig regional by for Nord-Østerdalen. Statlige arbeidsplasser er derfor sentralt og fylkesmannen er bekymret for at ny Fylkeskommune i Innlandet legger hovedvekten av sine arbeidsplasser til Hamar, herunder arbeidsplasser tilhørende Statens Vegvesen som i dag er på Lillehammer. Omorganisering i Vegvesenet ser også ut til å kunne tappe regionale senter for arbeidsplasser.

Fylkesmannens oppgaver vil uløselig være knyttet til kommunenes evne til å levere gode tjenester. Kommuner under press gir økte og nye oppgaver til Fylkesmannen. Oppland er mangfoldig, med store og små kommuner, noen vekstkommuner og mange kommuner med utfordring med demografi og befolkningsreduksjon. Både innenfor tjenesteproduksjon og samfunnsutvikling er utfordringene mange steder store.

I en undersøkelse Fylkesmannen gjorde, svarte 19 rådmenn og 19 ordførere på hvordan de tror framtida vil bli for «sin» kommune. To av tre svarte den gang av kommuneøkonomien ville bli forverret i løpet av ti år. Store utslag kom også på spørsmålet om de trodde det ville være mulig å skaffe nok og riktig arbeidskraft i framtida. Her er det spesielt å skaffe nok arbeidskraft på helseområdet som forventes å bli en utfordring, men fagfolk innen barnevern, planarbeid, jus og ledelse ble også pekt på.

Dersom svarene viser seg å slå til, vil det innebære utfordringer og behov for utvikling for Fylkesmannen. Forskjellene mellom kommunene vil trolig øke, og ytterligere «skreddersøm» i tilsyn, veiledning og utvikling være nødvendig.

Kommuneøkonomien er en konsekvens av politiske valg, men også andre vurderinger vil spille inn. En politikk med at færre innvandrere plasseres i små kommuner vil føre selsvagt slå negativt ut for de kommunene som blir berørt.

5.2 Konsekvenser for embetets evne til å nå fastsatte mål og resultater på lengre sikt

Gevinstrealisering og omstilling

I forbindelse med sammenslåing og ny geografisk inndeling av Fylkesmannen i Hedmark og Oppland er det forventet gevinstrealisering. Hvor stor denne forventningen blir og hvor lang fristen er på å innfri forventningen, vil være av betydning for embetets oppgaveløsning. Fylkesmannens hovedutgift er lønnskostander og embetet har lav til middels lav grad av adm. kostander. I denne sammenheng må det bemerkes at departementets beslutning om å opprettholde to tjenestesteder, fratrukket embetet gevinstrealiseringen innen adm. kostander, som normalt er en stor del av gevinstrealisering i fusjoner.

Budsjettfordelingsmodell

I tillegg til gevinstrealiseringsforventning vil det lanseres en ny budsjettfordelingsmodell for de sammenslåtte embetene. Foreløpige modeller tilsier mindre tildeling til det nye Fylkesmannsembetet i Innlandet enn det embetet i Hedmark og embetet i Oppland ville fått hver for seg. Vi forventer at det blir en overgangsordning og at en eventuell mindretildeling medregnes som en del av gevinstrealiseringen, dvs. at gevinstrealisering utregnes i forhold til 2019 budsjettene.

Ny organisasjonsstruktur

Endring i økonomiske rammebetingelser betyr på sikt færre ansatte og færre til å løse oppdrag. Imidlertid vil det i forbindelse med fusjon absolutt være mulig å hente ut kvalitative gevinster. Dette er fokusert på i omstillingsarbeidet og utforming av ny organisasjonsstruktur for FMIN. FMIN sin nye organisasjonsstruktur med større virksomhetsområder og tilliggende enheter kan gi bedre forutsetninger for økt samhandling, oppgaveløsning på tvers, økt evne til å omdisponere ressurser og utvikle nye arbeidsformer og metoder. Målbildet vårt med dette er å øke embetets evne til å nå fastsatte mål og resultater og samtidig tilpasse oss nye rammebetingelser.

Fylkesmannens fellesadministrasjon (FMFA)

FMFA trådte i kraft samtidig med nye embeter den 01.01.2019. Det er fortsatt noe uklarheter rundt hvilke oppgaver og tjenester FMFA skal ha ansvar for, det er gråsoner. Hvordan og i hvilken grad denne overføringen skjer og hvordan ting avklares vil i en periode fremover ha innvirkning på oppgaveløsningen. Digitalisering og kanskje også robotisering vil på sikt påvirke både det å drifte et nytt fylkesmannsembete som virksomhet og hvordan oppgaveløsning skjer. Ny IKT - strategi for Fylkesmennene forankrer og setter mål for digitalisering på en annen måte enn tidligere, og vi mener den på sikt vil føre til økt og forbedret digitalisering. Dette bør FMFA ha høyt fokus på.

5.3 Andre forhold

Ingen særskilte forhold.

6 Årsregnskap

[Årsregnskap for Oppland.pdf](#)